

Per a la Consolidació de la Custòdia del Territori a Catalunya

II PLA DIRECTOR 2007-2011 XARXA DE CUSTÒDIA DEL TERRITORI

1a edició, novembre de 2006

Redacció:

Participació:

Grup de treball del Pla Director de la xct
Comissió assessora del Pla Director de la xct
Organitzacions i persones membres de la xct
Persones col·laboradores de la xct

xct amb el suport regular de:

xarxa de custòdia del territori

Amb suport regular de: Departament de Medi Ambient i Habitatge-Generalitat de Catalunya · Fundació Territori i Paisatge-Caixa de Catalunya · Universitat de Vic · organitzacions i persones membres de la XCT

Per a la Consolidació de la Custòdia del Territori a Catalunya. II Pla Director 2007-2011 de la Xarxa de Custòdia del Territori

1a edició

Novembre de 2006

DOCUMENTS OCASIONALS DE LA XARXA DE CUSTODIA DEL TERRITORI, 12

Coordinadors: Maria Josep Broncano i Jordi Pietx, Xarxa de Custòdia del Territori

Col·laboradors: Eulàlia Comas, consultora (anàlisi documental apartat 2.1); Elisabeth del Valle, xct (documentació i esmenes); Equip tècnic de la xct (suport logístic en l'elaboració del pla); Rebecca Moreno, xct fins abril 2006 (fases inicials del pla director); Marta Ollich, xct (revisió diagnòsi DAFO); Núria Valls, Observatori del Tercer Sector (observadora a la Jornada de debat del pla director); X3 · Estudis Ambientals (Seminaris territorials de presentació del pla director).

Participació i revisió: Entitats, institucions i persones membres i vinculades a la Xarxa de Custòdia del Territori. Equip tècnic de la xct.

Publicació inèdita de distribució interna a les entitats, institucions i persones membres i vinculades a la Xarxa de Custòdia del Territori

Us animem a fer ús i a difondre els continguts d'aquesta publicació, i us demanem que en fer-ho citeu la font de la informació.

Citació recomanada: Xarxa de Custòdia del Territori. 2006. *Per a la Consolidació de la Custòdia del Territori a Catalunya. II Pla Director de la Xarxa de Custòdia del Territori.* Documents ocasionals de la Xarxa de Custòdia del Territori, 12. Inèdit. 92 pp.

**Les següents persones i organitzacions
han participat al procés d'elaboració d'aquest pla director.**

Josep Àngel Alert · Clara Arbués · Roger Arquimbau · Núria Asensio · Víctor Badia · Pere-Albert Barrufet · Jordi Bas · Xavi Basora · Ricard Blanch · Joan Boloix · Joaquim Braulio · Eloise Buckland · Jordi Canut · Eugeni Capella · Carme Casas · Hernan Collado · Toni Costa · Alfons Delgado · Francesc Deu · Rut Domènech · Marga Estorach · Ricard Estrada · Ricard Farriol · Ponç Feliu · Marc Fornés · Maite Garrigós · Sílvia Gili · Francesc Giró · Josep Gordi · Salvador Grau · Quim Gubau · Cèsar Gutièrrez · Manel Isnard · Maria Dolors Lagresa · Anna Lladó · Eli Llombart · Josep Maria Mallarach · David Marin · Raimon Mariné · Max Martin · Guillem Mas · Joan Mayol · Salvador Mestre · Jordi Nicolau · Sergi Nogué · Marc Ordeix · Marta Pallarés · Jordi Pasques · Jordi Prieto · Montserrat Perelló · Marta Peris · Josep Lluís Piqué · Albert Planas · Meritxell Portella · Jordi Prieto · Teia Puigvert · Laura Pujol · Miquel Rafa · David Rodés · Xavier Romero · Imma Rodríguez · Albert Ruhí · Xavi Sabaté · Eva Sanchez · Cristina Sánchez · Irene Serra · Josep Serrat · Santiago Soto · Pau Vidal

ADN, Associació de Defensa de la Natura d'Andorra · Ajuntament de Cassà de la Selva · Ajuntament de Castellar del Vallès · Ajuntament de Celrà · Ajuntament de Girona · Ajuntament de Granollers · Ajuntament de Sabadell · Ajuntament de Sils · Ajuntament de Tremp · Ajuntament de Vic · Arenales del Mar · Agenda 21 Santa Eulàlia de Ronçana · Associació SUBER · Associació de Veïns de Vilert i Centenyas · Associació Hàbitats- Projecte Rius · Associació Natrinx · Baluarte Comunicació Ambiental · CEDRICAT · Centre de la Propietat Forestal · Centre d'Estudis de l'Hospitalet · Centre d'Estudis de la Vall · Col·lectiu Bisaroca · Consell Comarcal de l'Alt Urgell · Consell Insular Menorca · Consorci Alba-Ter · Consorci Alta Garrotxa · Consorci de l'Estany d'Ivars i Vila-sana · Consorci Gavarres · Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura · Consorci de Serveis Agroambientals comarques Baix Ebre i Montsià · Consorci per a la Defensa de la Conca del Besòs · Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny · DEPANA · Departament de Medi Ambient i Habitatge · Dinamis sl · Egrell · El Vergel de las Hadas · ESADE · Fundació Emys · Fundació Escolta Josep Carol · Fundació Natura · Fundació Museu Industrial del Ter - Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis · Fundació Territori i Paisatge – Caixa Catalunya · Fundació Vida Silvestre de la Mediterrànea · ICRA · GEVEN · GEPEC · GOB-Menorca · Grup Excursionista d'Oliana · Grup de Natura Freixe · L'Ateneu juvenil, cultural i naturalista de Girona · La Banqueta · La Bassa Roja · La Copa · La Vola, Companyia de serveis Ambientals · Limonium - societat d'actuacions ambientals · Lo Pi Negre · Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya · Nereo · Observatori del Tercer Sector · Parc Natural del Montsant · Plataforma El Freixe en defensa de la terra i per una gestió acurada del territori · SEO/BirdLife · Universitat de Girona · Viladrau educació · Xarxa de Voluntariat Ambiental · X3-Estudis Ambientals.

II PLA DIRECTOR DE LA XARXA DE CUSTÒDIA DEL TERRITORI

ÍNDEX

1	On som? Antecedents i presentació	8
1.1	Què és la custòdia del territori?	8
1.2	La història de la custòdia del territori	12
1.3	Com hem fet aquest Pla Director? Procés i estructura	15
2	I ara, cap a on seguim? Marc estratègic.....	19
2.1	Anàlisi de la situació actual de l'xct i la custòdia del territori a Catalunya i escenaris de futur 19	
2.2	Missió i visió de la Xarxa de Custòdia del Territori	29
2.3	Objectius de la Xarxa de Custòdia del Territori	31
2.4	Els valors de la xct	32
2.5	Àmbit territorial.....	34
2.6	Usuaris i destinataris de l'activitat de la xct	37
3	Com ho farem? Programa d'acció.....	42
3.1	Línies d'actuació.....	42
3.2	Presentació de les iniciatives	52
4	Què ens cal per arribar-hi? Estructura organitzativa i de recursos	73
4.1	Estructura organitzativa	73
4.1.1	<i>Estructura i organigrama.....</i>	<i>73</i>
4.1.2	<i>Organitzacions i persones membres</i>	<i>75</i>
4.1.3	<i>Organitzacions col·laboradores i aliances.....</i>	<i>78</i>
4.1.4	<i>Consell directiu. Estructura, funcions i perfils</i>	<i>79</i>
4.2	Equip tècnic. Distribució d'iniciatives del Pla d'acció	79
4.3	Espais físics, infraestructura i tecnologia	83
5	Com ho mesurarem? Seguiment i avaluació de la XCT.....	85
5.1	Metodologia aplicada	85
5.2	Proposta d'indicadors	85
6	Quin finançament necessitem? Pressupost de funcionament	88
7	Referències.....	90
8	Annexos.....	92

Simbologies i abreviacions utilitzades

Al llarg del text utilitzem quatre **simbologies** per orientar el lector:

☛ : al principi de cada capítol indica el paràgraf explicatiu dels continguts; enmig del text indica aspectes a partir dels quals es deriven determinades actuacions del Pla Director, i altres aspectes importants de destacar.

☛ : al principi d'un capítol o apartat indica un paràgraf explicatiu dels principals canvis respecte al I Pla Director; enmig del text indica altres canvis importants de destacar.

☛ ☜ : s'utilitza per indicar altres apartats que es relacionen amb el text. La fletxa cap a l'esquerra es refereix a un apartat anterior (☜ índex), i cap a la dreta un de posterior (☜ Capítol 1). La indicació (☛A) és una referència als annexos.

☛ : s'utilitza per introduir referències digitals enmig del text.

El Pla Director utilitza els **annexos** per afegir informacions d'utilitat per a la seva posada en pràctica però que no tenen sentit enmig del text. Per no enfarfegar-lo aquestes informacions són annexos, que en el moment de posar en pràctica el Pla Director prendran rellevància.

També trobareu abreviacions per a les dues denominacions que més es repeteixen al llarg del text: Pla Director, PD i Xarxa de Custòdia del Territori, xct.

Notes per a una lectura ràpida

El text d'aquest PD permet diferents nivells de lectura, amb més o menys aprofundiment. Els textos indicats amb ☛ i els quadres i taules faciliten una lectura general.

Més concretament, **els lectors que vulguin fer una lectura resumida es poden centrar en els apartats:**

- 1.3 Com hem fet aquest Pla Director? Procés i estructura
- 2.2 Missió i visió de la XCT
- 2.3 Objectius de la XCT
- 3.1 Línies d'actuació
- 4.1.1 Estructura i organigrama

Del I al II Pla Director de la xct

Per coherència formal i per major facilitat d'ús aquest II Pla Director té una estructura i continguts molt similars al I Pla. Els canvis més remarcables entre els dos plans es concreten en els apartats següents:

- 2.2 Missió i visió de la XCT
- 2.3 Objectius de la XCT
- 2.4 Els valors de la xct

- 2.6 Usuaris i destinataris de l'activitat de la xct
- 3 Com ho farem? Programa d'acció
- 5.2 Proposta d'indicadors

Tanmateix també s'utilitza el símbol per indicar els textos explicatius de canvis entre el I i el II Pla Director. Al principi d'un capítol o apartat indica un paràgraf explicatiu dels principals canvis respecte al I Pla Director; enmig del text indica altres canvis importants de destacar.

Comentaris sobre actualitzacions posteriors

El PDXCT original es conserva al Laboratori de Custòdia, oficina tècnica de la XCT a la Universitat de Vic, en format d'anelles per facilitar la seva actualització en qualsevol moment.

La XCT preveu revisar i reeditar el present Pla Director l'any 2009. A més, durant els quatre anys d'aplicació del PD es podran fer actualitzacions puntuals al document. El Laboratori de Custòdia disposa en tot moment de versions digitals i impreses actualitzades del PD.

Podeu adreçar qualsevol comentari sobre aquest Pla Director a info@custodiaterritori.org, esmentant en l'assumpte del missatge que s'adreça a la Direcció de la xct.

Estatuts de la xct i II Pla Director

Aquest Pla Director s'ha contrastat amb els Estatuts de la xct abans de la seva redacció definitiva. Constatem que el Pla Director és congruent amb els Estatuts i que la seva aprovació *a priori* no ha de comportar cap modificació dels Estatuts. Tanmateix tots els membres de la xct i el seu consell de membres com a òrgan decisorí poden proposar les modificacions estatutàries que considerin oportunes a la vista del pla director.

En qualsevol cas destaquem que:

- La missió de la xct definida en aquest PD és congruent amb la finalitat de la xct (art. 3.1 dels estatuts).
- Els objectius de la xct segons el PD són congruents amb els objectius estatutaris si bé diferents (article 3.3 dels estatuts). En aquest sentit es podria aprofitar una revisió d'estatuts perquè el redactat dels objectius siguin idèntic en ambdós documents.
- La resta d'aspectes contemplats en aquest PD són congruents amb els objectius de la xct. En concret tot el que fa referència a l'estructura organitzativa i l'equip tècnic de la xct és congruent amb els estatuts, inclòs el nou organigrama de la xct (Figura 4.1) . El II PD no crea cap tipus d'òrgan dins d'aquest organigrama més enllà dels que ja preveuen els estatuts.

Codi ètic de la xct i II Pla Director

Aquest Pla Director s'ha contrastat amb el Codi ètic de la xct abans de la seva redacció definitiva. Constatem que el Pla Director és congruent amb el Codi Ètic, i destaquem que el Codi Ètic sobretot vol impregnar l'acció diària de la xct, si bé el

PD també hi ha d'estar en correcta relació.

En qualsevol cas destaquem que:

- El PD fa oportú esment del Codi Ètic de la xct, tant en apartats introductoris com en la referència executiva i pràctica a l'apartat referent als valors de la xct (↪ 2.4)
- Els valors de la xct, com a principal element amb sentit ètic del PD són congruents amb el Codi Ètic, i en reforcen el seu sentit.
- El propi procés de participació (↪ 1.3) que ha envoltat la redacció d'aquest Pla Director és un reflex de la voluntat de fomentar la participació esmentada a l'article 5 i en especial al 5.3.
- La missió de la xct definida en aquest PD és congruent amb la finalitat de la xct (art. 1.1 del Codi Ètic).
- Els articles 6.3 i 6.5 del Codi Ètic, referents a l'ús de la marca o del concepte xct en relació a les vendes o promocions de productes o serveis de consum directe són importants en relació al Mercat de Custòdia del Territori. Tanmateix en concepte del Mercat de Custòdia és congruent amb el Codi Ètic i només en fem esment aquí perquè es tingui en compte en el desenvolupament futur d'aquest.
- Els articles 8.1 i 8.2 del Codi Ètic són importants en relació al marc de finançament de la xct (↪ Capítol 0). En aquest sentit és important tenir en compte la bona planificació, previsió i gestió dels recursos a que fan referència aquests articles.
- Determinades línies d'actuació coincideixen plenament i estan destinades a desenvolupar de forma directa alguns dels valors que propugna el Codi ètic de la xct (veure quadre):

Principis dels Codi ètic	Línies equivalents al II PD
Participació efectiva a través del Consell de Membres i l'Assemblea (art. 5.2)	L8 GA2 . Suport al Consell de membres i l'assemblea de la xct
Transparència econòmica (art. 6.1)	L1 INFO4 . Memòria anual d'activitat i resultats L8 GA9 . Ètica, qualitat i transparència
Formació del Voluntariat (art. 7.3)	L2 FQ1 . Programa de formació, capacició i debat: cursos, jornades, visites, estades i intercanvis L3 AS1 . <i>L'Estratègia de reforçament de les entitats de custòdia</i> L3 AS6 . Programa de beques i ajuts xct per a les entitats de custòdia
Formació del personal laboral (per analogia a l'anterior)	L8 GA3 . Programa <i>la Xarxa aprèn</i> : formació i millora professional
Promoció del voluntariat (art. 7.1)	L5 CDF4 . Programa de voluntariat i participació ciutadana a les entitats de custòdia del territori.
Sostenibilitat social (art. 8.4)	L6 Xdx2 . Cooperació xct. Projecte 0,7% de la xct.
Foment de les relacions solidàries amb les organitzacions membres (arts. 10.1 i 10.2)	L7 CM1 . Convenis i aliances amb membres xct per accions del Pla Director L7 CM2 . El menú de contribucions dels membres de la xct.

1 On som? Antecedents i presentació

➤ El **Pla Director** és el document de referència de la **Xarxa de Custòdia del Territori**, on es defineixen la filosofia, la finalitat i el marc general d'activitat d'aquesta organització. Aquest II Pla Director s'aplica des del gener de 2007, com a continuació immediata del I PD (2002-06). Per coherència formal i per major facilitat d'ús aquest II PD té una estructura i continguts molt similars al I (↔ requadres introductoris després de l'índex). El II Pla Director de la XCT és d'aplicació fins al desembre de 2011.

🏛️ Aquest capítol introductor d'antecedents s'ha actualitzat respecte del I Pla Director per donar la imatge real del moviment de la custòdia al nostre país a l'estiu de 2006. S'han abreujat les referències anteriors a 2003 per mantenir una extensió similar al I Pla.

1.1 Què és la custòdia del territori?

Aquest II Pla Director ve precedit de quatre anys d'existència de la xct i de gairebé deu anys des de la creació de les primeres entitats de custòdia de Catalunya. Aquest temps ha permès aprofundir en la reflexió i el plantejament teòric i pràctic sobre la custòdia del territori i la seva aplicació al nostre país. En aquest període ja s'ha explicat abastament què és la custòdia del territori i què proposa la xct; a la llista bibliogràfica final trobareu nombroses referències en aquest sentit (destaquem Arquimbau i altres 2001, Cortina i altres 2004, Asensio i altres 2005, Basora i altres 2005, Basora i Sabaté 2006, Pietx 2004 i 2006). Però per començar aquest PD cal explicar una vegada més què és la custòdia, a partir de la definició del glossari de la xct.

Figura 1.1 Definició de custòdia del territori

Custòdia del territori f. [cast. custodia del territorio; angl. land stewardship; fr. intendance du territoire] **1.** Filosofia que es concreta en un conjunt d'estratègies i tècniques que intenten generar la responsabilitat de propietaris i usuaris del territori en la conservació dels seus valors naturals, culturals i paisatgístics i en l'ús responsable dels seus recursos. **2.** Procediment d'acord voluntari entre un propietari i una entitat de custòdia del territori en base a un dels diferents mecanismes d'acord de custòdia possibles, amb o sense base jurídica.

📄 Font: <http://www.custodiaterritori.org/glossari.php>

• El sentit ètic de la custòdia del territori

La custòdia del territori té els seus orígens a l'Amèrica del Nord, on es consolida durant els anys 80 després d'un llarg període de desenvolupament. Originalment es planteja com una filosofia perquè les persones (propietaris, gestors, usuaris, administradors...) tinguin cura de la terra, remarcant el seu paper en una gestió adequada dels recursos naturals, culturals o socials que ofereix el territori que posseeixen o utilitzen. Posteriorment, entre altres formes, la custòdia del territori es

concreta com un conjunt de mecanismes voluntaris perquè els propietaris privats, amb unes entitats de suport i en acord amb l'administració, puguin assegurar la conservació i la gestió responsable de determinats valors naturals, culturals i socials que es troben a les seves finques. Però el significat primer, orientat de manera àmplia a *persones que tenen cura de la terra*, també perdura i abasta a moltes iniciatives de custòdia actuals¹.

A primera vista el terme custòdia del territori pot semblar estrany, però ben aviat s'hi troba aquest sentit de respectar, conservar, guardar o tenir cura del territori. També és essencial el caràcter voluntari, i per això la custòdia del territori es planteja com un procés per generar la responsabilitat dels propietaris i dels usuaris del territori en la conservació i el bon ús de la terra i els recursos naturals, culturals i paisatgístics. Tot això sense deixar de banda que el territori també ha de facilitar el rendiment econòmic (producció forestal, conreu, pastura, caça, pesca, lleure...) que els propietaris esperen obtenir de les seves terres; la custòdia pretén fer possible aquest rendiment en un marc de responsabilitat i ús sostenible dels recursos.

Sobretot la custòdia vol donar el missatge que el territori també té un valor com a paisatge i com a medi, de manera que no només als espais naturals si no al conjunt del territori, els propietaris i usuaris poden fer seva la custòdia del territori.

Això ens porta a referir-nos també al sentit ètic de la custòdia del territori, per deixar clar que no es limita a un plantejament mercantilista: - Què obté un propietari que faci custòdia? -. Efectivament el concepte de respecte, cura i responsabilitat té un sentit de valor fonamental de la terra i de principi inalienable de les persones. Per això els plantejaments d'interès general, d'equitat inter i intrageneracional, de mecenatge o d'acció personal i desinteressada són molt importants dins del concepte de custòdia del territori. Tanmateix, el moviment de la custòdia del territori, conscient de la importància de generar la responsabilitat dels propietaris, ha identificat els avantatges actuals que obtenen els propietaris que participen en acords de custòdia del territori (Asensio i altres 2005: 13-14) i treballa activament per a obtenir nous avantatges per part de la societat i les administracions públiques.

➤ Hi ha hagut alguns primers passos en aquest sentit (Cortina i altres 2004), però clarament aquest és un repte en el qual es necessari avançar durant aquest II Pla Director.

En aquest mateix sentit ètic, però orientat més a les organitzacions que a les persones, el 2003 la xct va identificar com a prioritat dotar-se d'un codi ètic propi, per fixar un seguit de principis als quals estem compromesos com a associació. El codi ètic de la xct s'acaba d'aprovar quan es redacta aquest Pla Director (Collado i altres 2006), i és un element que mostra el compromís ètic de la xct i alhora permet recomanar amb major fermesa el mateix compromís a la resta d'agents implicats en la custòdia del territori.

• Agents de la custòdia del territori

Els **propietaris i usuaris** del territori prenen una gran decisió quan decideixen a acceptar un acord de custòdia en la seva finca, o als indrets que visiten i utilitzen. Els

¹ Tuxill (2000) ha coordinat un complet informe sobre el futur de la custòdia del territori que inclou un repàs d'iniciatives en aquest sentit més ampli.

propietaris i els usuaris del territori són els principals responsables d'una bona gestió del medi, i són claus per a avançar en la custòdia del territori. Així la custòdia es planteja com un procés d'educació ambiental per a la gestió i l'ús del territori, subratllant la integració de les persones amb la natura i la història d'un indret, i procurant evitar la separació de les persones i el medi en el qual viuen.

Les **entitats de custòdia** també fan un gran esforç. Fins i tot amb els acords verbals més senzills hi ha un conjunt de persones, a vegades voluntaris, sovint professionals de les entitats que treballen no només per negociar i assolir un acord si no per demostrar que, any rera any, es compleixen els termes d'aquest acord i que la custòdia es fa de manera efectiva entre els propietaris i l'entitat. Les entitats de custòdia tenen darrera seu un gran nombre de persones, membres de les entitats, ciutadans, que confien en el seu treball i per això els donen suport econòmic i una col·laboració desinteressada.

Figura 1.2 Definició d'entitat de custòdia

Entitat de custòdia f. [cast. entidad de custodia; angl. land trust] Organització pública o privada sense afany de lucre que participa activament en la conservació del territori i dels seus valors naturals i culturals mitjançant les tècniques que facilita la custòdia del territori. Les entitats de custòdia utilitzen els mecanismes que tenen a la seva disposició en funció de la seva capacitat d'actuació i dels seus recursos, però en tots els casos cerquen l'intercanvi d'opinions i els acords amb els propietaris, basant-se sempre en el principi de voluntarietat. Les associacions i fundacions privades més pròximes a la conservació del patrimoni natural i cultural poden esdevenir les entitats de custòdia més clàssiques. Així mateix, les administracions locals més properes al territori (ajuntaments, consorcis...) també poden esdevenir entitats de custòdia atès que treballen per a la gestió responsable del territori rural dels seus àmbits d'actuació i tenen capacitat per assolir acords de custòdia amb la propietat privada.

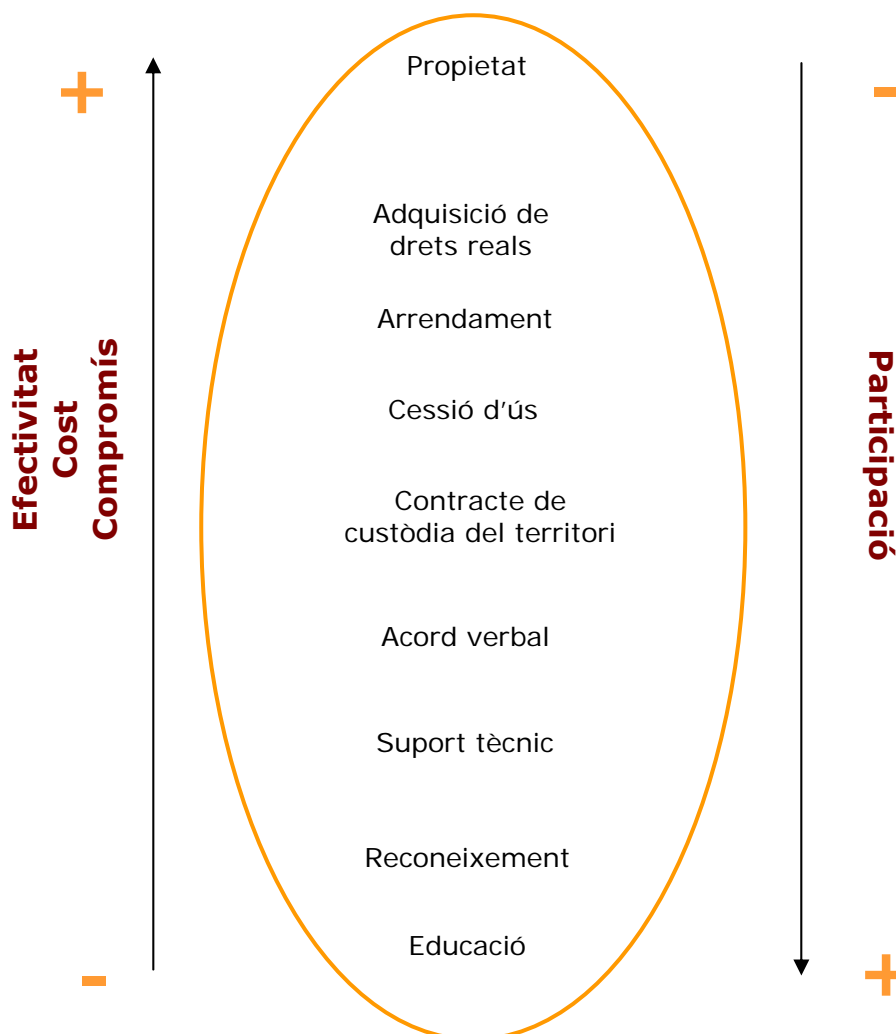
Font: <http://www.custodiaterritori.org/glossari.php>

I l'**administració pública** també fa a Catalunya un gran contribució per donar suport, crear aliances, i establir un marc formal i un clima de confiança que permeti avançar en l'ús de la custòdia del territori. La Generalitat, les Diputacions i les demés administracions locals catalanes han mostrat en tot moment un gran interès i suport al desenvolupament de la custòdia al nostre país.

• Mecanismes per a la custòdia del territori

La segona part de la definició de la Figura 1.1 fa esment a l'ús de mecanismes concrets d'acord entre propietaris i entitats com a base de treball per a la custòdia del territori.

Figura 1.3 Diagrama de les tècniques de custòdia del territori

Reelaborat a partir de S.Hilts i altres. 1990. *Landowner contact training manual*. Natural Heritage League. Guelph, Ontario (Canadà).

Aquí no detallarem els mecanismes per a la custòdia del territori, però el diagrama de la Figura 1.3 presenta els més importants. Noteu que a la base del diagrama, i abans dels primers mecanismes d'acord privat entre dues parts, consten els mecanismes d'educació, reconeixement i suport tècnic. Fins ara la XCT ha centrat més esforços en la difusió dels mecanismes d'acord privat (acord verbal o superior), i ho seguirà fent en el futur. Tanmateix en aquesta introducció volem ressaltar també aquests mecanismes de base de la custòdia del territori, que tenen el major sentit participatiu i d'implicació personal. Aquests mecanismes poden representar un menor compromís formal, però aporten una gran implicació ciutadana i són bàsiques perquè les iniciatives de conservació siguin sòlides i volgudes per la ciutadania. Prenent la definició de "custòdia de la conservació" que fa Tuxill (2000) es tracta d'iniciatives caracteritzades per:

- L'èmfasi en la integració de les persones i la natura.

xarxa de custòdia del territori

Amb suport regular de: Departament de Medi Ambient i Habitatge-Generalitat de Catalunya · Fundació Territori i Paisatge-Caixa de Catalunya · Universitat de Vic · organitzacions i persones membres de la XCT

- El respecte per la tradició, la cultura i els llocs.
- L'atenció a les necessitats i els valors de les persones i les viles i ciutats a què pertanyen.
- El sentit de pertinença a un lloc, un poble.
- Una estima pel passat estretament lligada a un sentit de responsabilitat cap al futur.

El treball de la XCT té en compte en tot moment aquest sentit més ampli de la custòdia, que ha de ser clau també per acabar definint un model de custòdia adequat al nostre país.

1.2 La història de la custòdia del territori

- **Els EUA, bressol i capdavanter en la custòdia del territori**

Trustees of (public) reservations (Patronat de reserves) és la primera entitat de custòdia de la història, creada el 1891 a Massachusetts (nord-est dels EUA). Cap al 1930 el Servei de Parcs Nacionals dels EUA va començar a utilitzar els acords de custòdia (títols de conservació) per a protegir el paisatge a l'entorn de noves autopistes del sud del país, i el Servei dels Peixos i la Vida Salvatge en la protecció de les grans pastures centrals de l'Amèrica del Nord. El 1950 hi havia 53 entitats de custòdia al conjunt dels EUA.

A principis dels anys 60 es publiquen diferents articles sobre els títols de conservació. Entre 1964 i 1980 s'aprova la nova legislació que dona impuls a la custòdia, tant en l'àmbit federal del conjunt dels EUA com als diferents estats. Novament és l'estat de Massachusetts qui el 1969 aprova el seu *Massachusetts conservation restriction Act*, que esdevé la legislació més complerta i innovadora sobre custòdia del territori². El 1981 ja hi havia 481 entitats de custòdia als EUA, i l'any 2000 aquest número ja arribava a 1.263; i al darrer inventari, de 2003, a 1.537. D'aquest total, el 36% es troben als estats de Nova Anglaterra (nord-est dels EUA), entre els quals hi ha l'estat de Massachusetts, on existeixen 154 entitats de custòdia. Però és l'estat de Califòrnia, amb 173, el primer en número d'entitats.

Tanmateix no tot són flors i violes al moviment de la custòdia dels EUA. El 2003 The Nature Conservancy, l'entitat de custòdia més gran del món, és acusada de manca d'ètica i de diverses irregularitats (tales i extraccions de petroli en finques de gran valor, incloure al seu patronat a consellers de corporacions multades per delictes ambientals, i irregularitats en impostos i vendes de terrenys) en tres articles al Washington Post. El rebombori fou gran i la xarxa d'entitats de custòdia Land Trust Alliance (LTA), es decidí a revisar els seu codi ètic, per reforçar la transparència de les entitats davant la societat. Avui (2006) aquests fets han derivat en la creació d'un organisme independent d'acreditació d'entitats de custòdia per part de LTA (<http://www.lta.org/accreditation/>, i ↪ 3.2 FO3).

² Actualment (2006) els 50 estats americans tenen legislació específica de custòdia i tots permeten acords de custòdia (*Conservation easements*) a perpetuïtat excepte Dakota del Nord que els limita a 99 anys (van Ryn comunicació personal).

- **Extensió a d'altres països**

La filosofia i els mecanismes de la custòdia aviat van interessar més enllà dels EUA (Gregory 1972). El 1985 van començar els primers programes de contacte amb propietaris al Canadà per aconseguir acords verbals de custòdia (☞ 1.1 Mecanismes). En la dècada dels 90 gairebé totes les províncies canadenques aproven també les seves legislacions de promoció de la custòdia, i ja al segle XXI es va avançant amb nous mecanismes com el Programa d'EcoDonatius (☞ <http://www.cws-scf.ec.gc.ca/egp-pde/>).

Europa ha tingut la seva pròpia trajectòria de custòdia del territori, més deslligada dels models dels EUA que d'altres regions del món que els segueixen més. A més compta també amb entitats de custòdia històriques, com el *National Trust* de Gran Bretanya (creat el 1895), *Natuurmonumenten* dels Països Baixos (1905), *Oasi WWF Itàlia* (1971), *Conservatorie du Littoral* de França (1974), etc.

En aquest nou segle, i fins al 2006, la custòdia del territori ha consolidat el seu procés d'expansió arreu del món i ja es present en més de 50 països i estats d'arreu del món (☞ www.custodiaterritori.org/concepte_nou.php#paisos). Així es present a tots els continents, amb l'excepció de l'Antàrtida, essent Àsia on sembla tenir una menor implantació. Des de la seva creació la xct ha treballat per crear vincles internacionals, sobretot amb d'altres xarxes de custòdia, i avui tenim vincles més o menys estables amb xarxes de l'Amèrica del Nord, de l'Amèrica Llatina, de la República Txeca i del conjunt de l'Estat Espanyol. A més, mantenim contacte amb entitats de custòdia de França i Itàlia i dels països amb diferents xarxes amb qui es te relació.

- **La custòdia del territori a les terres de parla catalana. Breu resum històric de la xct. L'Inventari d'iniciatives de la xct**

Catalunya pren contacte amb la custòdia del territori en la dècada dels 90, en visites i intercanvis de professionals catalans de la conservació de la natura als Estats Units. Des de la creació de la xct també hi ha hagut visites significatives a Austràlia (Saavedra 2003), una nova visita als EUA (Alert i altres 2005), i a la República Txeca (Collado i Mas 2006).

Al tombant de segle arriben els primers articles sobre custòdia del territori en català (Pietx i Mitchell 1999, Mallarach 2002) i es creen la Fundació Natura i la Fundació Territori i Paisatge-Caixa Catalunya, les dues primeres grans fundacions privades que tenen la custòdia del territori entre les seves finalitats. Associacions com NEREO, Projecte Rius, Grup de Natura Freixe, ADEPAR, La Bassa Roja o GOB Mallorca també han iniciat experiències assimilables a la custòdia durant els 90 i abans i tot.

Però la data més significativa per a la xct és el novembre de 2000, quan la Fundació Territori i Paisatge-Caixa Catalunya organitza el Seminari internacional de custòdia del territori del Castell de Montesquiu (Arquimbau i altres 2001), que culmina amb la Declaració de Montesquiu de custòdia del territori (☞ www.custodiaterritori.org/docs/Declaraci%F3%20de%20Montesquiu.pdf). La Declaració de Montesquiu és el document marc per impulsar la custòdia a Catalunya. És en aquesta declaració on s'esmenta per primera vegada la Xarxa (catalana) de

Custòdia del Territori. Al febrer del 2003, es va arribar a les 61 organitzacions signants de la Declaració, moment en que es va tancar la campanya d'adhesions per a que les organitzacions s'integressin com a membres fundadors de l'associació *Xarxa de Custòdia del Territori* creada el 6 de març del 2003 a la Universitat de Vic.

Entre els dos actes, Montesquiú i Vic, hi van haver 26 mesos de continua activitat per estrènyer llaços i cercar complicitats a tota Catalunya i Balears i finalment, crear la Xarxa. La Fundació Territori i Paisatge va organitzar la primera reunió de la XCT (preconstitutiva, novembre del 2001), i posteriorment es va elaborar i debatre a la jornada pública (juny 2002) el I PD de la XCT (Grup impulsor 2002). Poc després es va presentar la primera guia d'opcions de custòdia per a propietaris amb ampla participació de entitats (Asensio i altres 2002), també es van realitzar unes 40 reunions de presentació de la xct per tota Catalunya i Balears, i, com element clau, al març del 2002 es va crear el noticiari electrònic mensual *Custòdia de 30 en 30*, que informava i dinamitzava totes les organitzacions i persones implicades en la creació de la xarxa durant el procés de constitució. El pes d'aquest procés va ser portat per quatre persones, el Grup impulsor de la xct, amb el recolzament real de les organitzacions signants de la Declaració de Montesquiú.

La *Generalitat de Catalunya* s'implica de manera decidida en el desenvolupament de la custòdia a principi del 2002, arrel d'una compareixença en el *Parlament de Catalunya*, i a través de contactes institucionals i tècnics en els departaments de Medi Ambient i, en menor grau, de Justícia. Aquests dos departaments promouen també *l'Estudi d'opcions jurídiques, fiscals i d'ajuts per a la custòdia del territori a Catalunya* (Cortina i altres 2004), com a primer dictamen jurídic sobre custòdia del territori al nostre país. Aquest dictamen obre la porta per tal que la custòdia del territori es vagi obrint camí en la legislació sectorial (agrària, ambiental, forestal, del paisatge...) i al dret civil català. Avui els contactes s'han estès ja fins a un total de 7 Departaments, incloent: Agricultura, Ramaderia i Pesca; Cultura; Governació; Política Territorial i Treball. Tanmateix és amb el Departament de Medi Ambient amb qui es manté una relació més continuada de suport i coordinació institucional, tècnica i financera per desenvolupar la custòdia (↪ 2.1 Convenis de la xct).

D'altra banda, la *Fundació Territori i Paisatge-Caixa Catalunya* destaca per haver organitzat les jornades tècniques preconstitutives, i donar un recolzament molt gran al procés de constitució de la xct a diferents nivells: presidència 2003-05 de la xct, conveni de col·laboració tècnica i econòmica, i publicacions tècniques conjuntes (Arquimbau i altres 2001, Asensio i altres 2002, Basora i altres 2005, Asensio i altres 2005, Basora i Sabaté 2006).

La *Universitat de Vic* també recolza de manera decidida a la xct des de la seva creació, que va tenir lloc a la seva Aula Magna amb la presència del seu rector. El conveni de col·laboració que mantenen les dues organitzacions permet disposar a la xct del seu *Laboratori de custòdia del territori*, oficina tècnica de la xct, a la mateixa Universitat, a més de diferents línies de col·laboració acadèmica.

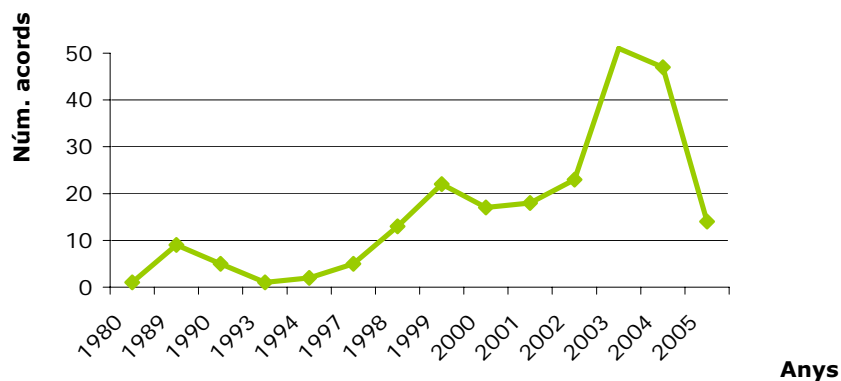
Les 116 (09.10.06) organitzacions i persones membres de la xct (↪A1), i les més de 98 institucions i organitzacions públiques i privades que hi ha donat suport des de la seva creació, també són un puntal fonamental de la xct.

Des de 2003 també han tingut lloc la III (Tremp, 2003) i la IV (Cassà de la Selva, 2005) Reunions de la xct, a més de les I i les II *Jornades estatals de custòdia del territori* (CEMACAM-Torreguil, Múrcia, 2004 i 2006), així i com les I i II Jornades

Balears de Custòdia del Territori (Ciutat de Palma, 2003 i 2005), les I i II Jornades Valencianes de Custòdia del Territori (Muro d'Alcoi, 2003 i Benasal, 2004), i el Taller de presentació de la custòdia a Andorra (Andorra la Vella, 2004). Avenença, al País Valencià, s'ha constituït el 2005 com a la segona xarxa de custòdia del territori de l'estat, i a les Balears i Andalusia hi ha xarxes en procés de creació, mentre que a escala estatal es preveu que es creï algun tipus d'estructura promotora de la custòdia durant l'execució d'aquest II Pla Director.

La realitat actual de la custòdia a Catalunya, Balears i Andorra es concreta en el *Segon Inventari d'Iniciatives de custòdia en aquest àmbit* (Surinyac i Moreno 2005): inclou 61 entitats de custòdia i 235 acords de custòdia (Figura 1.4), amb una superfície total de 101.578 Ha. Aquests acords es refereixen majoritàriament a propietats privades (63%), el 32% són de terreny públic, i el 5% sense dades. El 65% són acords jurídics de diferent tipus sense transmissió de propietat, el 17% són finques en propietat de les entitats de custòdia, l' 11% són terrenys amb acord verbal, i el 7% són convenis territorials, una fórmula que únicament aplica la *Fundació Territori i Paisatge* amb ens locals, i amb unes premisses d'acord limitades a la redacció de plans de gestió als que se supedita possibles acords posteriors.

Figura 1.4 Evolució del nombre d'acords de custòdia/any

1.3 Com hem fet aquest Pla Director? Procés i estructura

El primer Pla Director de la XCT (2002-2006) va assentar les bases per impulsar la custòdia al territori a Catalunya i va establir les línies de l'entitat amb un lògic èmfasi en els aspectes de posada en marxa i inici (línies de treball, públics objectiu, criteris de funcionament, recursos necessaris, etc.). El pla va ser elaborat a partir de les directrius recollides a la Declaració de Montesquiú de custòdia del territori i a les conclusions del Taller de debat sobre la Xarxa (catalana) de Custòdia del Territori (II Reunió de la Xarxa, les valls d'Àneu, novembre de 2001). El procés d'elaboració va incloure una consulta electrònica i una jornada de debat (Edifici del Vagó, Diputació de Barcelona, juny de 2002).

El II Pla Director ha volgut utilitzar una metodologia més àmplia, adaptant i ampliant la participació a la realitat de la xct a l'any 2006, amb la intenció de reforçar-la entre els membres (cap endins), i també cap enfora (en els àmbits social i institucional).

xarxa de custòdia del territori

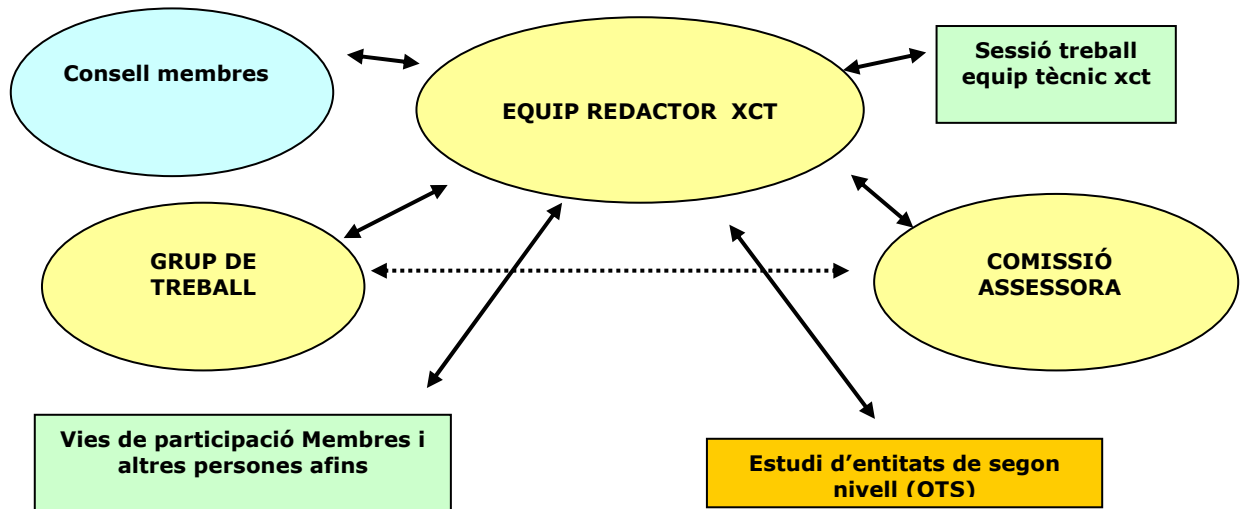
Amb suport regular de: Departament de Medi Ambient i Habitatge-Generalitat de Catalunya · Fundació Territori i Paisatge-Caixa de Catalunya · Universitat de Vic · organitzacions i persones membres de la XCT

En aquest **procés participatiu** hi han intervingut diferents elements (↪ Figura 1.5):

1. L'**equip redactor** format per l'equip tècnic de la xct, i la col·laboració d'assessors externs.
2. El **Grup de Treball** del Pla Director, format per 8 persones que representen el ventall de membres de la XCT: associació petita, associació mitjana, fundació, ajuntament petit, ajuntament gran, empresa, institució impulsora de la custòdia (↪ A 2).
3. La **Comissió assessora d'experts**, integrada per representants de les institucions que donen suport regular a la xct i per experts en entitats del tercer sector i xarxes de segon nivell, que han fet el seguiment del procés i han aportat propostes de millora fruit del contrast i el diàleg conjunt (↪ A 2). Els objectius d'aquesta comissió assessora han estat els d'orientar, validar i avalar públicament el Pla Director tot aportant la seva visió estratègica i experta en el procés d'elaboració. També és important el suport que pugui aportar en la identificació i consecució d'aliances estratègiques per al Pla Director així com les contribucions en opinions públiques al procés del PDxct.
4. L'**equip tècnic** de la xct, el qual va realitzar una sessió de treball de tres dies de durada sobre el PD (Museu Industrial del Ter, Manlleu, abril de 2006) i que ha realitzat la revisió dels diferents esborranys.
5. Els **membres** de la XCT, els quals han participat de diferent maneres:
 - o consultes i aportacions per correu electrònic, mitjançant un qüestionari de treball.
 - o cinc reunions territorials de presentació i reflexió a l'inici del pla (Basora i Sabaté 2006b).
 - o consulta i difusió electrònica de l'esborrany del Pla Director.
 - o una jornada de participació i debat de l'esborrany definitiu del pla amb els membres (Vic, 22 de setembre de 2006).
 - o acte-assemblea extraordinària final de presentació i aprovació del Pla Director per part dels membres de la xct (Barcelona, 26 d'octubre de 2006), prèvia aprovació inicial en reunió extraordinària del consell de la xct.
6. L'**estudi d'entitats de segon nivell de Barcelona i el seu entorn**, que ha portat a terme l'Observatori del Tercer Sector i que ens ha aportat reflexions i orientacions sobre el funcionament de la XCT com a entitat de segon nivell.
7. El **Consell de membres**, ha realitzat el seguiment, de manera prioritària, de tot el procés d'elaboració del II Pla Director a les diferents reunions que han tingut lloc al 2006 i que finalitzarà amb l'aprovació del Pla. També diferents membres del Consell han format part de manera activa en l'avanç i redacció del Pla amb la participació dins el Grup de Treball i la Comissió Assessora.

En un primer moment es va considerar incloure dins els procés participatiu el **Fòrum de responsables del món rural** però finalment, i a proposta del grup de treball del pla director, s'ha decidit presentar aquest pla al fòrum una vegada aprovat.

Figura 1.5 Esquema organitzatiu per a l'elaboració del II Pla Director de la xct

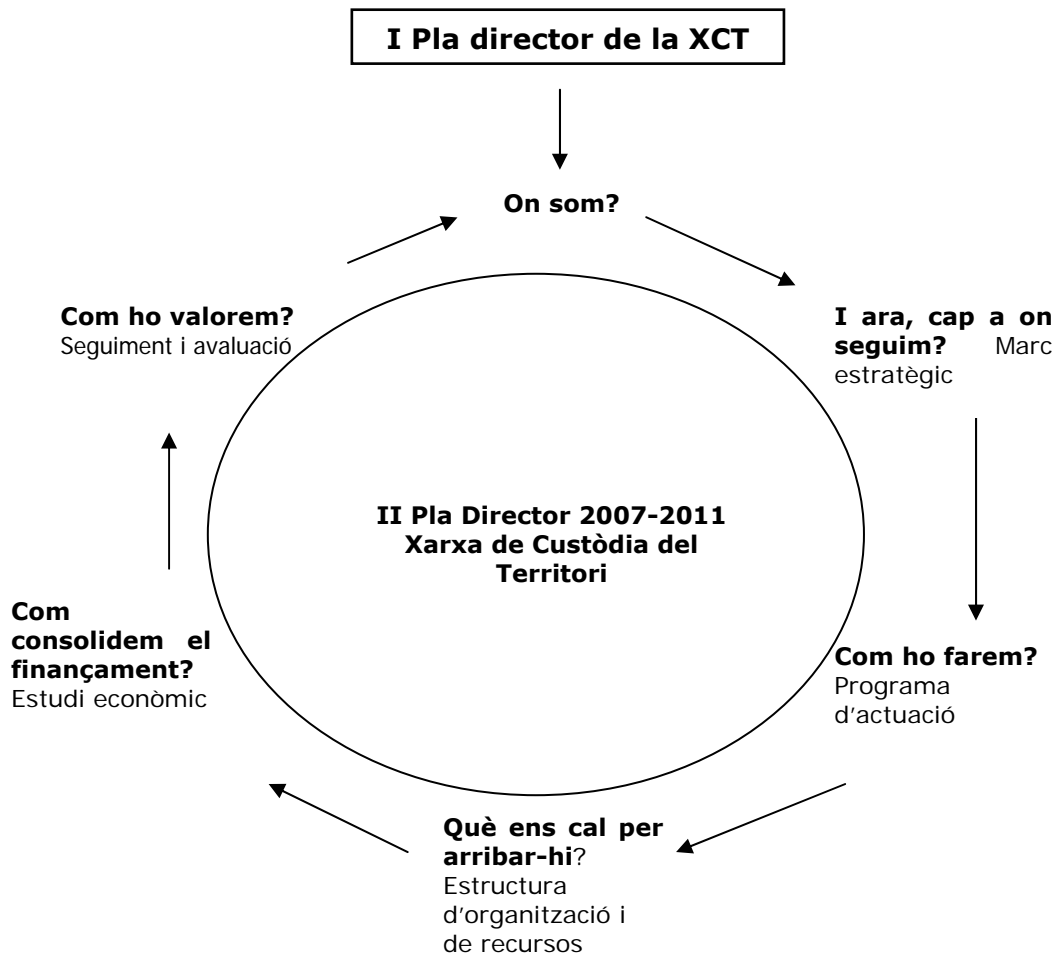

En el **procés metodològic** aplicat s'ha fet servir diferents **materials de base** per a elaborar el Pla Director:

- Anàlisi d'execució i compliment del pla 2002-06.
- Memòries anuals de la xct 2003-05 i altres documents i informacions quantitatives de la tasca de la xct.
- Estudis, informes i altres documents elaborats per la xct (conclusions de jornades, reunions, sessions de treball...).
- Els plans estratègics de Captació de Fons i Aliances i de Comunicació de la xct.
- Les actes de les reunions del consell de la xct de 2003-06.
- Els convenis i aliances de col·laboració de la xct amb altres institucions.

El procés de redacció del document s'ha plantejat com la construcció d'un model en peces (apartats) que anaven creixent i encaixant successivament. Paral·lelament les opinions, esmenes i debats retroalimentaven el procés i permetien afinar el PD a mesura que es redactava. Les peces successives del Pla Director les presentem en la Figura 1.6, que a més mostra el sentit de procés i de continuïtat que hem volgut donar a les diferents parts del Pla Director. La retroalimentació no serà només al llarg de l'elaboració del Pla Director sinó també al llarg de la seva vigència.

Figura 1.6 Estructura general del II Pla Director de la xct

Amb tots aquests elements s'ha intentat aconseguir una proposta de XCT atractiva, ambiciosa i també possibilista. El procediment de redacció del PD s'ha intentat fer el més participat i consensuat possible, per contribuir també a cohesionar els actors de la custòdia del territori. La intenció ha estat que el document resultant fos el més útil possible de cara als objectius i al futur de la Xarxa de Custòdia del Territori.

Octubre de 2006.

2 I ara, cap a on seguim? Marc estratègic

➤ En aquest capítol s'estableixen els fonaments de la Xarxa de Custòdia del Territori seguint la metodologia de la planificació estratègica³. Primerament analitzem les circumstàncies internes i de l'entorn de la Xarxa. A continuació fixem la seva missió, o propòsit fonamental, la visió i els objectius que s'estableixen per assolir aquesta missió, i els principis generals d'activitat que guiaran la consecució dels objectius. Finalment definim l'àmbit territorial i els destinataris de l'activitat de la xct, amb especial referència als membres.

🏛️ Aquest segon capítol manté l'estructura del I Pla Director però els continguts són pràcticament tots nous, ja que analitza la situació actual de 2006 i la projecta cap al 2011. Noteu el canvi significatiu del títol de l'apartat de *Què volem ser?* (I Pla Director) a *I ara, cap a on seguim?* (II Pla Director).

2.1 Anàlisi de la situació actual de l'xct i la custòdia del territori a Catalunya i escenaris de futur

🏛️ Al I Pla Director aquesta anàlisi era en base al mètode DAFO i amb dues pàgines d'extensió. Ara el DAFO s'amplia, i s'afegeixen altres taules que mostren el compliment del I Pla, dels convenis de la xct amb altres institucions, i dels escenaris de futur que es plantegen de cara al 2012. En aquesta anàlisi també s'ha tingut en compte les aportacions de les entitats membres recollides tant en el procés de participació electrònica com en els cinc seminaris territorials realitzats al juny. D'aquest procés de participació destaquem els rols de la xct que han estat més valorats per part de les entitats membres: destaquen sobre la resta la **prestació de serveis** als membres i la **generació i foment de coneixement, formació i capacitació** (Figura 2.1).

Figura 2.1 Valoració de l'1 (major) al 5 (menor) dels rols de la xct per part de les entitats membres en el procés de participació electrònica.

PRESTACIÓ de serveis als membres (orientació, disseny, assessorament tècnic i jurídic, mediació, etc.)	1
GENERACIÓ I FOMENT de coneixement, formació i capacitació específica per a les entitats de custòdia i altres organitzacions afins.	2
PRESENTACIÓ I REPRESENTACIÓ del col·lectiu dels membres de la xct vers la custòdia del territori (identificació d'un col·lectiu amb una fita comuna)	3
INTERACCIÓ entre els membres (compartir experiències, intercanvis, discurs, codis, identitat, iniciatives, etc.)	4
DEFINIR, PROMOURE I FACILITAR mecanismes de finançament.	4
INTERLOCUCIÓ amb altres agents socials i institucionals	5

³ Hem partit de la metodologia de Vernis i altres (1997, pp. 64-75), adaptant-la a les nostres necessitats i punts de vista.

No detallem en aquest document els passos intermedis, però la visió i la missió, els objectius i els criteris d'actuació de la Xarxa es derivaran d'aquesta anàlisi, per tal de potenciar els aspectes positius i intentar transformar o controlar els negatius. Posteriorment, el marc estratègic que es desenvolupa al llarg d'aquest capítol, esdevé el fonament del conjunt d'aquest Pla Director.

- **L'anàlisi DAFO de l'entorn i l'interior de la xct**

L'anàlisi DAFO (debilitats, amenaces, fortaleces i oportunitats) és un mètode dins de la planificació estratègica d'organitzacions que permet conèixer i sistematitzar l'entorn immediat i global, i paral·lelament l'interior d'una organització.

És important que aquest exercici de diagnòstic estigui orientat en última instància a l'acció, a la intervenció de l'organització sobre la realitat en identificar les principals dificultats i punts crítics així com les fortaleces i avantatges de l'organització en les que es basarà l'establiment d'objectius i la determinació d'estratègies concretes d'intervenció.

Per a l'anàlisi DAFO que a continuació es presenta s'ha realitzat el buidat d'un conjunt d'informació generada durant el període 2003-2006 i de la qual s'han seleccionat els aspectes més rellevants de la XCT i del seu entorn immediat (↗ 1.3 materials de base). També s'han tingut en compte les aportacions que van realitzar les organitzacions membres en els seminaris territorials i l'enquesta inicial del pla (↗ 1.3 procés participatiu; ↘ A3, documents de base i ↘ A5, Resultats de l'enquesta del PD de les organitzacions membres xct).

Les Figura 2.2 i Figura 2.3 presenten els quadres en els quals identifiquem els elements de la DAFO de la Xarxa de Custòdia del Territori.

Figura 2.2 Punts forts i febles interns de la Xarxa de Custòdia del Territori

(en cursiva s'indica, si escau, la referència documental en què es fonamenta cada aspecte indicat. ↪ Annex 3 per desxifrar els acrònims)

Punts forts

- La professionalització de l'actual equip tècnic (*acta del consell; 26.1.06 punt 3*)
- L'existència de convenis marc plurianuals amb el Departament de Medi Ambient i Habitatge, Universitat de Vic, Fundació Territori i Paisatge, Caixa Manlleu, Diputacions, Centre Tecnològic i Forestal de Catalunya, etc.
- El reconeixement dels beneficis de pertànyer a la xct per part dels membres (*Inf_1*), destacant entre ells els serveis a entitats i les activitats de formació i capacició (*ST*)
- L'existència d'un treball en xarxa important i habitual en col·laboració amb d'altres organitzacions membres, fet que ajuda a una potenciació mútua de les organitzacions envers una missió comú (*Inf_1*)
- El noticiari mensual C30 i la reunió bianual de la xct, eines que faciliten en gran manera el punt anterior (*Inf_1*)
- L'increment sostingut en la captació de nous membres de la xct (*actes del consell dels anys 2003 i 2004*)
- El fort increment del nombre d'entitats que fan acords de custòdia amb propietaris de finques (*Inf_2*)
- L'increment considerable del territori conservat per part de les entitats i els propietaris (més de 30.000 ha. del 2003 al 2005) (*Inf_2*)
- Les publicacions de la Xarxa de Custòdia del Territori: clares, pràctiques i ben plantejades (*Pon_2*)
- Les expectatives dels membres amb respecte a la xct: no tots els membres esperen el mateix, i tanmateix és bo que així sigui (*acta del consell; 20.5.05 punt 1*)
- Les entitats de custòdia estan en una posició idònia per facilitar aliances públiques i privades entre la propietat forestal, les administracions, les empreses, ONG i ciutadania (*Con_2*)
- Les entitats de custòdia poden contribuir a la creació de llocs de treball en zones rurals (per exemple, a través de la figura de dinamitzador-assessor forestal) (*Con_2*)
- La descentralització de la xct, és a dir, el gran ventall d'entitats membres, no només en nombre, sinó també en distribució geogràfica i forma jurídica, fet que obre la possibilitat d'oferir els projectes de les entitats i els propis de la xct a un gran nombre d'empreses patrocinadores (especialment a les pimes) (*Doc_2*)
- Existència de sistemes de planificació interna de la xct (Pla Director, Pla de Comunicació, Pla de Captació de Fons i Aliances...)
- Transparència de la tasca de l'equip tècnic vers els membres de la xct

Punts febles

- Certa indefinició del paper dels nodes d'expertesa; necessitat de redefinir el rol entre nodes d'expertesa i entitats (*acta del consell; 29.6.04 punt 7*)
- Costa trobar propietaris amb prou voluntat de conservar com per signar acords, i amb els pocs que hi ha, costa d'establir-hi contacte (per exemple, per respondre al segon inventari) (*Inf_2*)
- Amb els propietaris que s'aconsegueix contactar pot donar-se la paradoxa de captar-los i després no poder donar resposta a les seves necessitats per manca d'entitats que facin custòdia del territori (*acta del consell; 20.1.05 punt 2*)
- Les entitats amb interessos en el medi ambient que poden contribuir a la custòdia del territori estan poc consolidades, tenen pocs recursos econòmics, precarietat organitzativa i de planificació que els dificulta iniciar una acció continuada i professionalitzada (*Pon_1*)
- Resposta insuficient de les entitats de custòdia a respondre qüestionaris, inventaris, etc. (*Inf_2*), o a assistir a activitats formatives, assemblea anual, etc.; potser degut al motiu anterior
- Manca consciència que la xct com a tal la formen totes les entitats i persones membres. Sovint la xct es veu com quelcom extern a les entitats (*ST*). Potser aquest fet es dona perquè moltes vegades la xct funciona a un ritme molt alt que fa que moltes entitats no tinguin la possibilitat de seguir-lo
- Les fonts de finançament de moltes entitats ambientals són de caire provisional, irregular o no permanent (*Con_1a*)
- Necessitat d'adequar l'organització interna i gestió de la xct en el nou context de consolidació de la custòdia i de la Xarxa
- El terme "custòdia del territori" està poc definit i no agrada a molta gent, a més és difícil d'entendre pels propietaris
- Presència encara insuficient als mitjans de comunicació
- Poca participació i implicació de la propietat privada en el si de la xct (com a membres, o mitjançant altres mecanismes) (*ST*)

Figura 2.3. Oportunitats i amenaces de l'entorn de la Xarxa de Custòdia del Territori

(en cursiva s'indica, si escau, la referència documental en què es fonamenta cada aspecte indicat. ↗ Annex 3, per desxifrar els acrònims)

Oportunitats
<ul style="list-style-type: none">• De dos anys ençà s'ha produït un punt d'inflexió important en la consideració dels valors immaterials, i molts dels valors de la custòdia del territori són intangibles (<i>Pon_2</i>). Fa vint anys, els temes socials i ambientals eren competència exclusiva dels activistes. D'aquí deu anys, formaran part possiblement dels aspectes més crítics que perfilaran la política dels governs i l'estratègia de les empreses• La custòdia del territori i el paisatge són realitats emergents a la nostra societat i ofereixen, des d'aquesta òptica, un espai d'oportunitats comú (<i>Pon_2</i>)• S'està produint un 'desvetllament social' de les empreses, en el conjunt de l'Estat espanyol (<i>Doc_2</i>)• La relació amb organitzacions internacionals (↗ 1.2) pot contribuir a la potenciació i enfortiment de la Xarxa• El 2n Pla General de Política Forestal de Catalunya, que promou el foment i suport a l'estructuració de l'associacionisme tot fent esment de les xct i de les entitats de custòdia, i que preveu l'elaboració de codis de bones pràctiques en el medi forestal (<i>Lpp_4</i>); i els 130 plans simples de gestió forestal ja aprovats són un indicador de la sensibilitat creixent sobre les funcions ecològiques i socials (no productives) dels boscos, i un marc per a la custòdia del territori (acta del consell; 26.1.06 punt 3) que promou la gestió sostenible i la conservació d'espais forestals (<i>Con_2</i>)• L'oportunitat d'articular un col·lectiu ampli de persones i organitzacions al voltant de l'objectiu de custodiar (<i>Pon_3</i>)• L'actual organització municipal ofereix nombroses oportunitats per posar en pràctica la custòdia, per proximitat al territori i a les persones, per la capacitat de gestió integral, per tenir tècnics qualificats, etc. (<i>Con_1a</i>). Els tècnics municipals són uns grans generadors d'oportunitats per a la custòdia (<i>Inf_4</i>)• El Departament de Política Territorial i Obres Públiques està realitzant Catàlegs de Paisatge on les entitats podrien prendre un paper important per integrar-hi la custòdia (<i>Con_1b</i>)• Les entitats de custòdia tenen l'oportunitat de participar en la promoció i execució dels Contractes Globals d'Explotació que s'impulsen des del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (<i>Con_1b</i>)• La recent creació dels drets reals d'aprofitament parcial, una figura de dret civil especialment pensada per donar validesa pública als contractes privats de conservació del territori (<i>Lpp_3</i>) i a les limitacions voluntàries del dret de propietat• L'oportunitat que proporciona la custòdia del territori per impulsar iniciatives pràctiques que promoguin un ús i conservació sostenible de finques agroforestals, més enllà dels sistemes clàssics d'espais naturals protegits• El marc normatiu que pot suposar la nova llei de conservació de la biodiversitat/patrimoni natural per a la consolidació de noves fórmules de col·laboració entre administracions, propietaris i entitats de conservació per a la custòdia del territori, etc. (<i>Lpp_1</i>)• Les declaracions marc i les directives europees de conservació de la natura i de política agrària s'estan orientant i destinant recursos a mecanismes de contracte voluntari amb propietaris per a la conservació del paisatge i dels recursos. El Parlament de Catalunya coneix la custòdia del territori i hi ha donat suport mitjançant una moció, compareixença parlamentària i proposició no de llei.

Amenaces

- Encara no hi ha una societat civil preparada, manca un coneixement social ampli del què és la custòdia del territori (*acta del consell; 25.9.03 punt 5*)
- Manca de sensibilitat envers la custòdia per part de l'Administració (*acta del consell; 26.1.06 punt 3*)
- Obrir massa fronts sobre premisses poc consolidades. Foment de mesures de custòdia sobredimensionades, que poden dur a desil·lusió (*acta del consell; 20.5.05 punt 1*)
- Les persones relacionades amb el món rural interpreten la custòdia com a una intromissió a la seva feina i una disminució dels seus beneficis, per tant s'ha de difondre el concepte de manera que sigui entès correctament (*Inf_1*)
- Caiguda del nombre d'acords de custòdia signats (51 l'any 2003 front a 14 el 2005) (*Inf_2*)
- No hi ha una tradició de debat i consens en la planificació i la gestió del territori a Catalunya que faciliti la confiança en el model de la custòdia del territori. Cal vetllar perquè no aparegui una desconfiança de la propietat cap a la intervenció de les entitats de custòdia en les seves finques

• Anàlisi del compliment del I Pla Director de la xct

El compliment anual de les iniciatives de les diferents línies de treball del Pla Director és un dels indicadors de tasca interna fixats al I PD de la xct (Grup impulsor 2002: 63). D'ençà, les memòries anuals de la xct han mesurat aquest indicador com recull la Figura 2.4. Les línies de treball que no s'han acomplert cal entendre-les en la dificultat d'ajustar la previsió d'actuació a llarg termini, de manera que els percentatges de compliment els considerem elevats.

Figura 2.4 Compliment de les línies de treball del I Pla Director de la xct

	2003	2004	2005	Valor o tendència desitjada
Compliment d'iniciatives de les línies anuals de treball del Pla Director	17 de 22	21 de 26	21 de 27	↑ Que augmenti
% de compliment	77%	81%	78%	---

Font: Memòria anual 2005 de la xct.

La Figura 2.5 analitza el compliment en base als principals projectes que s'han portat a terme entre 2003-06 en cadascuna de les línies de treball del Pla Director a criteri de l'equip redactor: el grau de compliment global de cadascuna de les línies de treball del Pla Director i el grau de resultat, en relació a l'efecte que està tenint cada línia de treball en el moviment de la custòdia actualment.

Figura 2.5. Línies de treball del I Pla Director de la xct i principals resultats en el període 2003-06

(Grau de compliment global i de resultats de les línies de treball del PD a criteri de l'equip redactor i s'ha mesurat de 1 (menys) a 5 (més)).

Línia de treball	Principals resultats 2003-06	Grau de compliment global	Grau de resultats
L1. Informació per a la custòdia del territori (INFO)	<ul style="list-style-type: none"> - 44 números mensuals del noticiari electrònic C30-30. - Web xct: zona pública i àrea xct per a membres - Guia d'oportunitats per a la custòdia del territori als municipis (Basora i altres 2005) - 2ª edició revisada de la Guia d'opcions per a la custòdia del territori en finques privades (2005) - Manual de introducció a la custòdia del territori en castellà (Basora i Sabaté 2006) - Creació del fons documental de custòdia del territori (prevista tardor 2006) - Quadríptic de difusió de la xct. Altres fulletons temàtics. 	5	4
L2. Formació i qualitat en la custòdia del territori (FQ)	<ul style="list-style-type: none"> - Jornades i seminaris de debat i formació sobre custòdia i: gestió forestal, espais naturals protegits, gestió agrària, seguretat jurídica dels acords, captació de fons. - <i>De la Declaració al Reconeixement social</i>, III Reunió xct, Tremp, 2003 - <i>Voluntat de Conservar</i>, IV Reunió xct, Cassà de la Selva, 2005. - Difusió dels principis i bones pràctiques de Fundació Lealtad entre las entitats de custòdia. 	4	3
L3. Assessorament i suport a iniciatives de custòdia (AS)	<ul style="list-style-type: none"> - Models, manuals i documents metodològics, jurídics i tècnics per a les entitats de custòdia - Enquesta de recursos i necessitats de les entitats de custòdia (del Valle 2006). - Estratègia per al reforçament de les entitats de custòdia. - Caixa d'eines per a les entitats de custòdia. - Nodes expertesa de la xct (programa de participació de empreses i professionals ambientals en la custòdia del territori). 	3	3
L4. R+D per a la custòdia del territori (R+D)	<ul style="list-style-type: none"> - Direcció de diferents treballs de recerca sobre custòdia - I inventari d'acords i entitats de custòdia del territori a Catalunya, Illes Balears i Andorra (Moreno i Pietx 2003) i II Inventari d'iniciatives de custòdia del territori (Surinyac i Moreno 2005). - Catàleg-estudi de productes i serveis del mercat de custòdia del territori (Moreno i altres 2006). 	2	3
L5. Impuls de la custòdia del territori (IMP)	<ul style="list-style-type: none"> - Contactes institucionals i legislatius. - Grups de treball estables i lligats a projectes: jurídic, codi ètic, comunicació, agrari, Pla Director. - Consolidació dels Nous Jaciments d'Ocupació com una via central de professionalització de les entitats de custòdia a Catalunya. - Inici i consolidació del Premi Caixa Manlleu d'iniciatives de custòdia del territori 	4	4

L6. Difusió de la custòdia del territori (DIF)	- Presència als mitjans de comunicació		
	- Presentacions sobre custòdia del territori		
	- I Setmana de la custòdia del territori: D'acord amb la terra, del 18 al 28.11.04, i II Setmana del 29.9 al 8.10.06.	3	3
	- Exposició itinerant		
	- Sèrie de fulletons <i>D'acord amb la terra</i>		
L7. Gestió i administració (GA)	- Codi ètic de la xct.		
	- Auditoria comptable de la xct		
	- Sol·licitud de Declaració d'Utilitat Pública		
	- Participació en els Principis i Bones pràctiques de la Fundació Lealtad	4	4
	- Gestió de membres		
	- Programa formatiu equip tècnic Xarxa Aprèn		

• Anàlisi dels convenis i aliances institucionals de la xct 2003-06

Durant el PD 2003-06 la xct ha signat un total de 25 convenis i aliances de col·laboració. La Figura 2.6 mostra els 11 convenis i aliances de llarga durada de la xct i el seu grau de compliment. Els convenis de curta durada, per a actes i activitats específiques, no s'hi inclouen.

Figura 2.6 Convenis i aliances de llarga durada xct 2003-06

Títol / matèria	Contrapart	Durada	Compliment	Observacions
Impuls global de la custòdia del territori	Departament de Medi Ambient i Habitatge	2003-06	Alt	Renovació prevista
Impuls global de la custòdia del territori	Fundació Territori i Paisatge – Caixa Catalunya	2003-06	Alt	Renovació prevista
Impuls global de la custòdia del territori (cessió de locals i col·laboració acadèmica)	Universitat de Vic	2003-06	Alt	Renovació prevista La col·laboració acadèmica pot millorar
Creació d'ocupació en la custòdia del territori (Nous Jaciments d'ocupació)	Associació Hàbitats-Projecte Rius	2003-04 i 2005-06	Alt	Dos convenis. Podrien no continuar. Hi ha altres convenis de NJO amb membres de la xct que no s'indiquen aquí.
Custòdia del territori i desenvolupament forestal	Centre Tecnològic Forestal de Catalunya	2004-06	Mig-Baix	Interessant de renovar revisant els aspectes menys complerts (recerca i custòdia i relacions internacionals)
Premi Caixa Manlleu d'iniciatives de custòdia	Fundació Caixa Manlleu / Universitat de Vic	2004-indefinit	Alt	La col·laboració pot augmentar
Aliança per a la relació entre parcs naturals i entitats de custòdia	Servei de Parcs de la Generalitat de Catalunya (DMAH)	2005-indefinit	Baix	Important de reforçar

Aliança per a la promoció de la custòdia cultural	Institut Ramon Muntaner	2006- indefinit	No valorat	Signat el juliol de 2006
Custòdia del territori i medi agrari i rural	Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca	2006-2010	No valorat	Signatura prevista la tardor de 2006
Custòdia del territori i aigües superficials (DMA)	Agència Catalana de l'Aigua	2006-07	No valorat	Signatura prevista la tardor de 2006
Acord de donació i creació del fons documental de custòdia del territori al PNZVG	DMAH (PN Zona Volcànica de la Garrotxa)	2006- indefinit	No valorat	Publicat al DOGC setembre de 2006

- **Els escenaris de futur: la xct al 2011**

Els escenaris de futur han sigut una eina de treball per crear una visió compartida del que pot ser la xct al 2011, si el II Pla Director avança en un determinat sentit. Sota aquesta premissa s'ha imaginat com podria ser la xct d'aquí uns anys, descrivint breument diferents aspectes bàsics del funcionament de la xct i del moviment de la custòdia del territori (↪ A4). L'objectiu dels escenaris fou d'intentar dibuixar el futur de la xct com a via per facilitar el debat intern entre els agents participants del procés del Pla Director (↪ Figura 1.5). Entre tots van es va pensar cap a on podia anar la custòdia del territori al nostre país durant els anys 2007-11, i quina xct calia per aconseguir-ho. L'exercici es va plantejar en la fase inicial de redacció del pla, principalment a través de l'enquesta electrònica, però també a les sessions territorials i al grup de treball i la comissió assessora del pla (↪ 1.3).

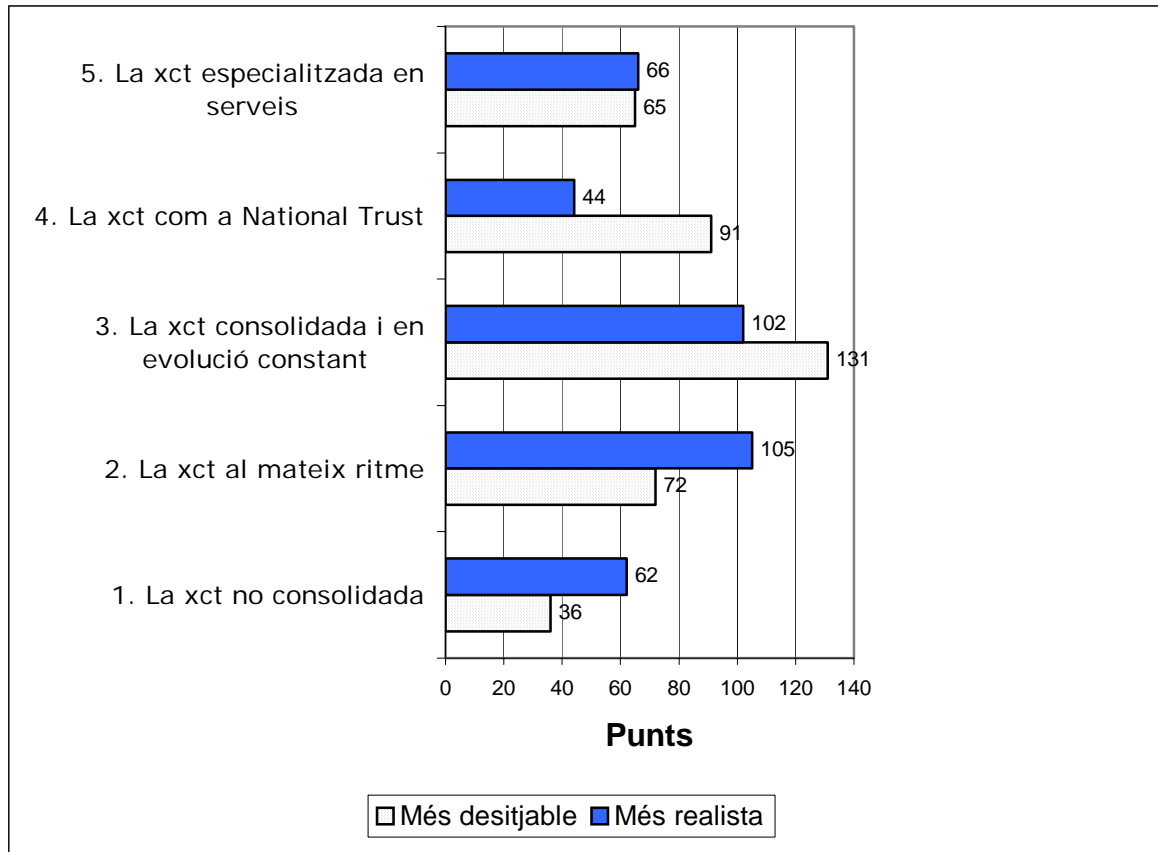
Durant el procés de participació es va debatre quin era l'escenari més desitjable i quin el més realista dels 5 plantejats, i la possibilitat d'escollir-ne un o de crear-ne un de nou amb les aportacions dels diferents grups de treball de Pla Director i els membres la xct. Els 5 escenaris es plantejaven amb els títols que s'indica a la

Figura 2.7, i que es descriuen en detall a l'Annex 4.

*Als escenaris de futur no "s'hi va a parar", s'hi va "perquè la gent vol",
i el col·lectiu de la custòdia n'ha de ser conscient d'això*
Salvador Grau, DMAH, Comissió assessora del PDxct

No s'ha pretès escollir un escenari com a base per al nou Pla Director, si no més aviat portar a terme una reflexió sobre el futur de la xct, per contribuir a la definició d'aquest pla. Finalment els escenaris han servit per a la reflexió i per veure que els elements que configuren els escenaris 3 i 2, amb alguns aspectes del 4 han de formar part del marc bàsic d'aquest II Pla Director (↪ A4).

Figura 2.7. Valoració (punts totals) dels 5 escenaris de futur de la xct a l'any 2012 en l'enquesta de membres i col·laboradors de la xct de primavera de 2006 (descrits a l'Annex 4).

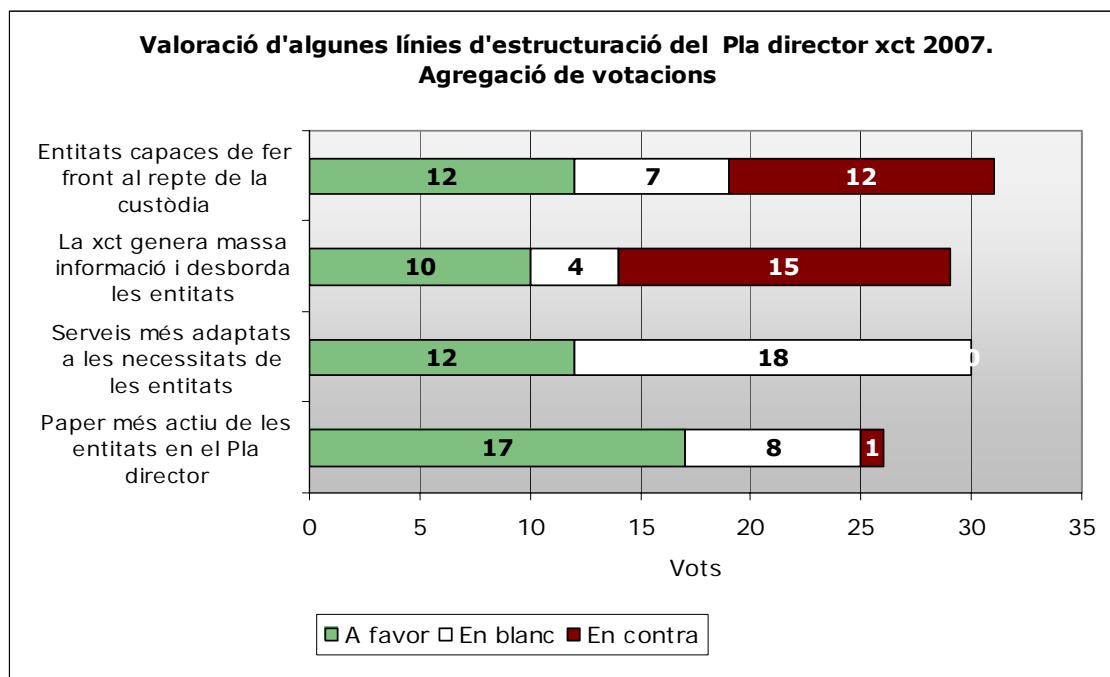

- **Com es veu la xct i la custòdia avui. Seminaris territorials de debat i reflexió**

Els seminaris territorials van ser una proposta per fer arribar el debat del Pla Director a les entitats membres d'arreu de Catalunya desplaçant-se la xct fins el seu àmbit territorial. Seguint una metodologia participativa, es suggeria als assistents que es posicionessin sobre aspectes clau del Pla Director i el funcionament de la XCT.

En la Figura 2.8 es mostra la valoració d'algunes de les possibles línies d'estructuració del Pla més relacionades amb les entitats. Cal destacar com es valora positivament la necessitat d'un paper més actiu de les entitats de custòdia en el procés d'elaboració del Pla Director, com els serveis de la xct s'adaptin a les necessitats de les entitats (cap vot en contra) i com genera vots a favor i en contra de manera similar la capacitat que tenen les entitats de fer front al concepte de custòdia i al volum d'informació.

**Figura 2.8 Valoració dels assistents als seminaris territorials (juny 2006)
d'alguns aspectes de la xct davant el II Pla Director**

2.2 Missió i visió de la Xarxa de Custòdia del Territori

Una vegada completats els antecedents (2.1) i l'anàlisi de situació (2.1). amb aquest apartat comencen els continguts proposatius i d'actuació d'aquest Pla Director, que continuen fins a la finalització del document.

El I Pla Director de la xct aquí feia referència únicament a la finalitat de la xct, i ara s'adapta al doble concepte, més modern, de missió (finalitat) i visió de l'organització. La missió de la xct no ha variat de manera significativa respecte a la finalitat del I Pla Director, mentre la visió és lògicament nova.

Entenem com a missió el sentit de l'existència de l'organització, la raó d'ésser, el què de la xct, i la concretem en la

Figura 2.9 següent.

Figura 2.9. La missió de la xct

La Xarxa de Custòdia del Territori treballa amb les entitats de custòdia i altres organitzacions del territori per impulsar l'ús de la custòdia del territori com a estratègia de conservació dels recursos i dels valors naturals, culturals i paisatgístics del territori.

En relació a aquesta finalitat general cal especificar que la XCT dóna serveis i suport a la tasca de les entitats de custòdia, fa difusió tècnica i ciutadana, treballa amb les institucions i agents implicats per desenvolupar-ne l'ús i porta a terme recerca aplicada en custòdia del territori. Cal concretar, però, que la XCT no és una entitat de custòdia en si mateixa, i que per tant la negociació directa d'acords de custòdia amb propietaris no forma part de les seves funcions (article 10.4 del Codi ètic de la xct). Tanmateix, la XCT pot contactar i relacionar-se amb propietaris per facilitar el desenvolupament de la custòdia del territori (negociacions, implicació en grups de treball, presentacions demostratives a d'altres propietaris), sempre que no interfereixi amb el treball de les entitats de custòdia.

Entenem com a visió el camí que hauria de seguir l'organització en el futur, l'objectiu global a llarg termini que possibiliti l'acompliment de la missió. Es concreta a la

Figura 2.10 següent.

Figura 2.10. La visió de la xct

La XCT ha de consolidar-se vers l'any 2011 com una organització d'organitzacions, amb un equip de treball estable, pressupost garantit i bones pràctiques de gestió. La XCT ha de ser el lloc de trobada d'un col·lectiu creixent i estructurat d'entitats de custòdia públiques i privades, i d'altres organitzacions i persones amb voluntat d'impulsar la custòdia a Catalunya i el seu entorn geogràfic. Serà una organització amb un impacte públic que contribueixi a aconseguir el reconeixement social i institucional de la custòdia, per tal de crear un grup d'influència ampli i dotat de recursos que treballi al costat dels propietaris i usuaris del territori interessats i disposats a implicar-se en la custòdia del territori.

La referència a *l'impacte públic* en la visió de la xct ha de significar que la xct sigui rellevant en el món de la conservació, no en el reconeixement social i institucional sinó per la seva actuació en favor de la conservació.

2.3 Objectius de la Xarxa de Custòdia del Territori

Els **objectius sintètics** de la xct són:

1. Difondre, fomentar i impulsar la custòdia del territori en l'àmbit social, econòmic i institucional.
2. Donar suport i servei tot formant, informant i treballant amb les entitats i la resta d'agents implicats en la custòdia del territori.
3. Desenvolupar la custòdia del territori, amb recerca i recolzament a iniciatives innovadores.
4. Potenciar el treball en xarxa de les organitzacions membres.

Els **objectius detallats** de la xct són:

- 1) Difondre, fomentar i impulsar l'ús de la custòdia del territori
 - a. Amb els agents directament implicats i a la societat en general perquè pugui conèixer l'interès de la custòdia, donar suport a les entitats de custòdia i reconèixer la implicació social dels propietaris i usuaris amb acords de custòdia.
 - b. Davant les administracions, organitzacions de la propietat i societat civil a nivell autonòmic, estatal i a la resta de la Unió Europea, perquè puguin impulsar el desenvolupament legislatiu, fiscal, econòmic i social de la custòdia del territori.
- 2) Donar suport i servei a les entitats de custòdia facilitant la formació, la capacitació bàsica i informant-les sobre tot tipus de novetat en aquest àmbit. Més específicament es pretén:
 - a. Facilitar un marc comú (tipologies d'acords, criteris de qualitat, relació amb l'administració i altres agents de la custòdia...) i eines (mecanismes de finançament, nodes d'expertesa, patrocinadors o altres, models de documents i materials, centre de documentació, assegurances...) per al conjunt d'entitats de custòdia.
 - b. assessorar i donar suport a iniciatives i projectes concrets de les entitats de custòdia i altres organitzacions membres de la Xarxa, i
 - c. orientar la tasca de les entitats de custòdia (priorització de projectes).
- 3) Desenvolupar l'ús de la custòdia del territori a partir de projectes de recerca aplicada i d'iniciatives pilot d'acords de custòdia, liderades per les entitats membres.
- 4) Potenciar el treball en xarxa de les entitats i institucions membres de la xct a partir de programes, mètodes i mecanismes diversos de treball conjunt, col·laboració, participació, coneixement mutu, intercanvi i aliança.

Aquests 4 objectius principals responen a diferents aspectes d'aplicació de la custòdia del territori (difusió, informació, capacitació, desenvolupament, impuls i treball en xarxa), que en aquest II Pla Director s'hauran de portar a la pràctica en paral·lel. Cada objectiu estarà relacionat amb les diferents línies d'actuació i iniciatives que es duran a terme en el període 2007-2011 (→ Figura 3.2). De totes maneres, hem optat per no prioritzar-los ni ordenar-los d'una manera concreta,

perquè les oportunitats i les necessitats d'un determinat moment poden fer adequat avançar més en uns objectius que en uns altres. La temporalització de les diferents iniciatives de la Xarxa (→ Figura 3.1) representa també una certa prioritització d'objectius.

- La darrera part d'aquest marc estratègic la conformen tres apartats successius que concreten la missió, la visió i els objectius que acabem de definir (→ 2.2 i 2.3). Primerament concretem els valors de la xct, i a continuació analitzem els àmbits territorials de treball, i els col·lectius destinataris de l'activitat de la Xarxa.

2.4 Els valors de la xct

- Els valors de la xct els definim com un seguit de principis rectors, que la xct aplica en la seva acció diària. En conjunt tot aquest apartat estableix uns principis bàsics fonamentals per a totes les persones i organitzacions que es relacionen d'una o altra manera amb la xct. Aquest apartat es concreta en una figura amb dues columnes, on es declaren els valors i es descriuen breument segons una metodologia proposada per l'Observatori del Tercer Sector.

*Els valors d'una organització són la brúixola,
el nord a seguir.*

Núria Valls, Observatori del Tercer Sector

- 🏛️ Al I PD aquest apartat feia referència als Criteris generals de la xct. La denominació de "Valors de la xct" d'aquest II PD vol clarificar millor el contingut d'aquest apartat. En quant als valors concrets es formulen en una taula de síntesi més concreta i menys retòrica que al I PD. Aquesta síntesi ha suposat formular més clarament i amb poques paraules els nostres valors. Tanmateix hem revisat i actualitzat els valors, retirant alguns elements del I PD que ara entenem que no eren valors en sí mateixos

Val a dir que la recent aprovació del codi ètic de la xct (Collado i altres, 2006; www.custodiaterritori.org/centre_recursos.php#altres) genera un marc conceptual més ampli i que complementa aquest conjunt de valors. Així mateix la xct es troba en procés d'adhesió a la Guia de bones pràctiques i transferència per a ONGs de Fundació Lealtad (www.fundacionlealtad.org) que també implica un seguit de principis rectors. Optem tanmateix per mantenir les dues concepcions en paral·lel perquè entenem els valors de la xct com a més filosòfics i conceptuals, i el codi ètic i la guia de Fundació Lealtad com a marc de funcionament ètic i de principis en el dia a dia.

- La lectura dels valors de la xct és especialment recomanada al consell de membres, l'equip tècnic, i en general a tots aquells membres, organitzacions o persones que col·laborin estretament en algun aspecte de la tasca de la xct. La voluntat de la xct és que totes les persones i organitzacions que la representin i que portin a terme accions i iniciatives en el seu nom o per encàrrec seu coneguin, respectin i apliquin aquests principis.

Figura 2.11 Els valors de la Xarxa de Custòdia del Territori

I. COMPROMÍS	Treballem per ser una organització ètica, responsable i compromesa
II. APRENTATGE I CONEIXEMENT	Volem ser una organització que aprèn, genera i transmet coneixements. Volem actuar de centre de recursos per a la custòdia del territori.
III. ACOLLIDA	A l'abast de totes les persones i organitzacions, i amb voluntat d'aglutinar les entitats públiques i privades de custòdia
IV. DIVERSITAT	Les organitzacions membres de la xct tenen una gran diversitat tipològica i geogràfica.
V. FER XARXA	Treballem en xarxa amb tots els membres de la xct
VI. AMB ALIANÇA	Cerquem aliances a tots els nivells institucionals i socials per impulsar la custòdia
VII. HOLÍSTICA	Cerquem una visió holística que integri la custòdia en les realitats àmplies del territori
VIII. CONFIANÇA	Volem ser capaços de transmetre confiança cap a les persones, els propietaris i els usuaris del territori, per implicar-los en el repte de la conservació del patrimoni
IX. QUALITAT I TRANSPARÈNCIA	Busquem una gestió de qualitat i transparent de la nostra activitat, basada en l'avaluació; per això estem adherits a la guia de bones pràctiques i transparència de Fundació Lealtad
X. CONTRIBUCIÓ SOCIAL	Volem ser capaços de demostrar de manera real, quantiosa i mesurable l'efecte de les iniciatives de custòdia del territori sobre la conservació dels recursos naturals, culturals i paisatgístics, per interès de la societat.

2.5 Àmbit territorial

El I Pla Director la XCT va centrar la seva activitat en les terres de parla catalana i col·laborant en altres àmbits territorials d'actuació. Així es va col·laborar i participar en jornades i intercanvis arreu dels Països Catalans, a l'Estat Espanyol i en d'altres països, on mantenim contactes estables (↪ 1.2).

L'ampliació de l'àmbit ajudaria a millorar la gestió d'algunes actuacions que no entenen de límits territorials

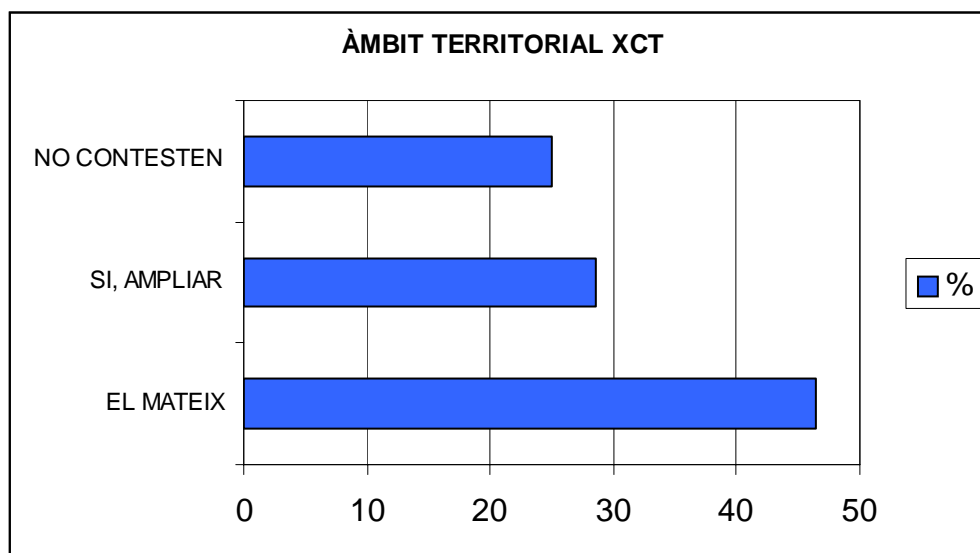
Anònim a l'enquesta inicial del Pla Director

Tal com mostra la Figura 2.12 el 46% dels participants a l'enquesta inicial del pla consideren que la xct no ha de modificar el seu àmbit territorial, opinió que és compartida pel grup de treball, la comissió assessora i els participants a la Jornada de Treball del Pla Director del 22 de setembre de 2006.

La Xarxa ha de mantenir el seu àmbit d'actuació ja que ampliar-lo podria significar una dispersió de recursos i una diversificació.

Anònim a l'enquesta inicial del Pla Director

Figura 2.12. Resposta dels participants a l'enquesta inicial sobre l'àmbit d'actuació de la xct en el II Pla Director

Tanmateix la realitat dels darrers anys, especialment del 2004 ençà, mostra com el conjunt de l'Estat Espanyol s'està interessant per la custòdia del territori. La xct no és aliena a aquest procés, al qual ja ha participat publicant un manual en castellà (Basora i Sabaté 2006), i mantenint converses amb entitats de custòdia d'arreu de l'estat, amb noves xarxes de custòdia en procés de creació, i amb agents diversos pel què fa a la legislació estatal en relació a la custòdia, notablement la de caràcter fiscal. També es remarcable que *l'Estratègia de reforçament d'entitats de custòdia* és

el primer gran projecte, per actuar a Catalunya i Balears, finançat amb recursos econòmics procedents d'institucions estatals, concretament de la Fundació Biodiversidad, vinculada al *Ministeri de Medi Ambient*; iniciatives com aquesta fan donar a conèixer la xct arreu.

De manera similar la xct comença a ser coneguda més enllà de l'estat, i organitzacions d'arreu del món, singularment altres xarxes de custòdia, comencen a fer acostaments cap a la xct, als quals mantenim una actitud de màxima receptivitat. Aquests aspectes són importants a l'hora de determinar la realitat futura de la xct, que no pot abastar únicament les terres de parla catalana i accions puntuals més enllà, si no que des de Catalunya ha de participar del moviment i les oportunitats globals de la custòdia seguint naturalment els diferents àmbits als que pertany: l'estatal, mediterrani (en sentit ampli), europeu, americà...

Així doncs l'àmbit d'acció territorial del II Pla Director de la xct és:

✓ A les terres de parla catalana

La Xarxa va néixer amb la denominació original de *Xarxa Catalana de Custòdia del Territori*, formulada a la Declaració de Montesquiú (¶1.2), amb l'objectiu d'operar en les terres de parla catalana. Considerem doncs que aquest és l'àmbit natural de la Xarxa, en el qual operarà de manera principal en aquest II PD. L'existència, ja avui, d'una xarxa al País Valencià (*Avinença*) i, properament, potser a les Illes Balears (*ICTIB*) recomanen d'intentar establir fórmules d'aliança i conveni amb aquestes organitzacions que vetllin per les economies d'escala entre les diferents xarxes.

Dins d'aquest àmbit cal fer constar l'interès de tenir relacions amb organitzacions relacionades amb la custòdia del territori a la Catalunya Nord. Aquesta és una voluntat formulada al I Pla Director, molt poc aconseguida, més enllà d'activitats molt puntuals amb el *Conservatoire du Littoral* – Provença. Tanmateix en aquest II Pla reiterem aquesta voluntat.

✓ A l'Estat espanyol

La línia de col·laboracions en jornades i cursos d'arreu de l'Estat, i contactes regulars de caire divers iniciada al I Pla Director es mantindrà activa. A més es reforçarà amb una major acció institucional a escala estatal en favor de la custòdia, que s'intentarà coordinar de manera puntual amb altres organitzacions d'arreu de l'estat, per generar economies d'escala, que evitin un augment innecessari de la dedicació de la xct en qüestions estatals. De manera similar la xct resta oberta a participar en projectes puntuals o continuats en el temps que ajudin a donar a conèixer la custòdia del territori, tal com publicacions (Basora i Sabaté 2006), espais digitals, o altres; en tots aquests casos, tanmateix, la funció de la xct ha de ser d'assessoria tècnica i de transmissor de coneixement, no pas d'impulsor i líder dels projectes, i l'aportació de recursos propis es restringirà a casos que decideixi el consell de membres de la xct.

La xct també acceptarà com a membres entitats de custòdia i organitzacions interessades de la resta de l'Estat. Tanmateix no serà proactiva en la captació de nous membres fora del territori català.

D'altra banda, la xct fa constar la voluntat i disponibilitat de participar en una estructura federativa estatal de xarxes de custòdia del territori, i organitzacions de

caire similar (excloses les entitats de custòdia en sí), sempre i quan el conjunt de promotors d'aquesta federació aconseguixin nous recursos per posar-la en marxa.

✓ **A la resta d'Europa**

La xct es crea i consolida en un país que forma part d'Europa i per tant existeix la voluntat de participar en una futura xarxa europea de custòdia expressada al I Pla Director amb l'objectiu d'aprendre, créixer i intercanviar conjuntament Els contactes amb CSOP, la xarxa Txeca de custòdia, i amb altres organitzacions dedicades a la custòdia arreu del continent, obren la porta a possibles iniciatives d'intercanvi i aprenentatge mutu.

És evident que si avancen les relacions de la xct amb la resta d'Europa, en el futur es pot arribar a participar en accions institucionals d'impuls de la custòdia davant la Unió Europea, però això no es de preveure durant el II PD.

* **A la conca mediterrània**

El I Pla Director apuntava amb la possible dimensió mediterrània de la xct, i alguns contactes molt puntuals amb entitats italianes ens animaven a tenir-la en compte. En aquest II Pla Director la Mediterrània no es considera una prioritat, de manera que les relacions amb països de la riba nord es mantindran, en tot cas, en un context europeu ampli, mentre que amb els de la riba sud en un context de cooperació amb països pobres econòmicament.

✓ **A l'Amèrica Llatina**

A diferència del I PD, ara la xct es proposa d'iniciar una estratègia similar a l'aplicada a l'Estat Espanyol entre 2003-06. Els contactes amb entitats d'aquest àmbit territorial es van consolidant (Xile, Colòmbia, Costa Rica...), i l'*Aliança de Xarxes de Conservació Privada de l'Amèrica Llatina* ha ofert a la xct d'establir contactes.

L'objectiu de les iniciatives que es puguin iniciar en aquest àmbit és de cercar el coneixement, l'aprenentatge i el creixement mutu. La possibilitat que la xct participi de manera directa com a assessor i col·laborador en iniciatives de custòdia en aquest àmbit territorial es vehicularà únicament a través de *Projectes 0'7%*, en països que es puguin considerar pobres tal i com els presentem tot seguit.

✓ **A països pobres**

El *Projecte 0'7%*, iniciat el 2005 al Perú en col·laboració amb Fundació Natura, pretén donar aquest percentatge dels ingressos de la xct a un projecte de cooperació en l'àmbit de la conservació de la natura, el paisatge i el patrimoni natural. Aquesta iniciativa ha obert la porta a una petita però notable acció en un nou àmbit territorial, el dels països pobres econòmicament.

La xct espera consolidar el *Projecte 0'7%* amb caràcter anual en el II Pla Director, i deixa la porta oberta a ampliar la seva acció de cooperació internacional, que més enllà d'aquest projecte es centrarà necessàriament en la custòdia del territori.

2.6 Usuaris i destinataris de l'activitat de la xct

✎ Com a darrer apartat d'aquesta conceptualització fem una aproximació al tipus d'organitzacions i de persones relacionades amb la xct, com a membres o com a interlocutors externs. Aquest apartat es concreta amb una taula que enumera tots els col·lectius i un seguit d'aspectes clau que el II PD vol abordar en relació als usuaris i destinataris de l'activitat de la xct.

🏛️ Aquesta apartat s'ha sintetitzat respecte al I PD, eliminant la descripció detallada de la relació de la xct amb cada col·lectiu, i presentant a canvi únicament alguns aspectes clau. També cal destacar els canvis en la taula de col·lectius relacionats amb la xct, augmentant des d'11 a 19 col·lectius identificats, una mostra de l'interès creixent i de la progressiva ampliació del discurs de la custòdia del territori. Alguns dels tipus d'organitzacions enumerades a la Figura 2.13 actuen com a entitats de custòdia, o podran fer-ho en el futur. D'altres senzillament tindran interès en la Xarxa com a impulsors del concepte, interlocutors o per interès professional o personal dels seus membres. En tot cas la Xarxa només considera necessària l'absència d'ànim de lucre de les organitzacions que poden esdevenir entitats de custòdia, creient que és millor que el límit es vagi definint de manera natural i en base al debat, a mesura que es consolida la custòdia.

🏛️ Aquesta figura s'ha actualitzat respecte al I PD, augmentant des d'11 a 19 col·lectius identificats.

Figura 2.13 Col·lectius relacionats amb l'activitat de la xct

(Col·lectius en els quals hi ha membres de la xct;

*col·lectius que poden constituir entitats de custòdia;

+ col·lectius que poden aportar mitjans i recursos en forma de donacions per a la custòdia)

• <i>Associacions i fundacions de protecció i conservació del patrimoni natural, cultural i del paisatge*</i>.• Centres d'estudis locals, entitats del patrimoni cultural, etnològiques i de la identitat*.• <i>Administracions locals (Ajuntaments, consorcis públics de gestió de territori, oficines de desenvolupament local, consells comarcals, diputacions etc.)*</i>.• <i>Administracions generals (autonòmiques, estatal, instituts i empreses públiques).</i>• <i>Propietaris i organitzacions vinculades a la propietat rural (associacions de propietaris, cambres de la propietat, propietaris comunals, etc.).</i>• <i>Organitzacions de l'activitat agrària,</i>	• Centres excursionistes, <i>associacions veïnals</i>, associacions culturals, d'amics, i de gent gran, etc*.• Associacions i organitzacions del lleure juvenil, agrupaments escoltes, casals parroquials... *?• Altres organitzacions del tercer sector, el voluntariat i l'aprenentatge-servei.• Congregacions religioses i espirituals, aplecs, propietat eclesiàstica, altres organitzacions de caire religiós*?.• <i>Departaments universitaris, centres de recerca, societats científiques i col·legis professionals en les diferents disciplines relacionades amb la custòdia del territori.</i>• <i>Empreses i professionals d'estudi, planificació i gestió activa del medi</i>

forestal i rural (sindicats agraris, cooperatives agràries, cambres agràries, organitzacions forestals...).	<i>natural i del paisatge.</i>
• Col·lectius socials vinculats a àmbits emergents: custòdia marina, custòdia cultural, custòdia de l'accés públic, custòdia urbana...	• Empreses, professionals i institucions de l'ús dels recursos naturals (extractives, immobiliàries, gestió de l'aigua, comunitats de regants, etc.) ⁺ .
• Societats de caça i de pesca*	• <i>Altres empreses i institucions</i> ⁺ .
• Organitzacions lligades a la protecció del món rural (agrupacions de defensa forestal, dels vegetals i la ramaderia, grups LEADER i PRODER, etc.).	• <i>Persones a títol individual</i> ⁺ .
	• Mitjans de comunicació ⁺ .

• **Aspectes clau en relació als usuaris i destinataris de l'activitat de la xct**

Cadascun dels col·lectius indicats en la figura anterior es relacionen de diferents maneres amb la xct. El I PD exposa la relació amb cadascun d'ells, i l'equip tècnic de la xct disposa de documentació inèdita i no editada sobre oportunitats de relació amb diferents col·lectius.

A tots els del nostre gremi ens falta més penetració en l'entorn de la societat urbana real. Estem molt còmodes comunicant vers el públic sensible. (...). En el món actual sino estàs en els medis no existeixes.

Ricard Estrada, Parc Agrari de Sabadell

Els **col·lectius prioritaris** per a la xct, i amb els quals es preveu dedicar un major esforç durant el II PD, són:

- associacions i fundacions (entitats de custòdia privades),
- administracions locals (entitats de custòdia públiques),
- propietaris i organitzacions vinculades a la propietat i l'activitat econòmica rural,
- administracions generals i institucions públiques,

Els **nous col·lectius potencials** per a la custòdia són aquells amb els quals la xct no ha tingut gran relació durant el I PD, però que poden tenir un paper significatiu per a la custòdia en el futur:

- centres d'estudis locals, entitats del patrimoni cultural, etnològiques i de la identitat,
- societats de caça i de pesca,
- Organitzacions lligades a la protecció del món rural (agrupacions de defensa forestal, dels vegetals i la ramaderia, grups LEADER i PRODER, etc.).
- Associacions de veïns.

També és important tenir en compte la creixent diversitat dels membres de la xct, que la figura reflecteix indicant en cursiva cada col·lectiu. En aquest sentit el II PD

haurà d'abordar la necessitat de segmentar el missatge als membres de la xct, identificant vies de comunicació separades i més clares per als diferents col·lectius membres. L'apartat 4.1.2 també es relaciona amb això.

Bo i considerant l'anterior aquest pla manté el concepte d'**Àrea xct** com a espai per a la relació, intercanvi i coneixement dels membres de la xct. En el context futur de la xct l'àrea xct com a mínim ha de mantenir el seu format actual d'espai d'informació per correu-e i per espai reservat al web. Tanmateix en un context d'evolució de la xct l'àrea xct podria augmentar les seves funcions i oportunitats.

La previsió d'evolució del nombre de membres de la xct la trobareu també a l'apartat 4.1.2.

La Figura 2.14 relaciona els diferents col·lectius en relació amb la xct i les diferents línies de treball de la xct.

Figura 2.14 Relació entre els usuaris i destinataris de l'activitat de la xct i les línies d'actuació del II PD xct.

	Associacions i fundacions de custòdia	Centres d'estudi i entitats culturals i d'identitat	Administracions locals	Administracions general Propietat i organitzacions vinculades	Organitzacions agràries, forestals i rurals	Ambits emergents de custòdia	Societats de caça i pesca	Organitzacions de protecció rural etc.	Centres excursionistes,	Lleure juvenil	Organitzacions religioses i altres	Universitats, recerca i empreses i professionals de custòdia	Altres empreses i institucions	Persones a títol individual	Mitjans de comunicació
L1. Informació	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
L2. Formació i Recerca	X	X	X	X	X		X	X	X	X		X	X		X
L3. Assessorament	X	X	X	X	X		X		X	X		X	X		
L4. Impuls	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
L5. Comunicació i difusió	X	X	X		X	X	X	X	X	X		X	X	X	X
L6. Xarxa de Xarxes	X	X	X								X	X			
L7. Compromís membres	X	X	X						X		X	X			

xarxa de custòdia del territori

Amb suport regular de: Departament de Medi Ambient i Habitatge-Generalitat de Catalunya · Fundació Territori i Paisatge-Caixa de Catalunya · Universitat de Vic · organitzacions i persones membres de la XCT

3 Com ho farem? Programa d'acció

✎ El capítol 2 del PD ha formulat la missió i la visió de la Xarxa, ha analitzat l'organització i el seu entorn i ha establert els objectius i els criteris generals d'actuació de la Xarxa. Aquest Capítol 3 es dedica íntegrament a detallar el programa d'acció de la xct. El primer apartat introdueix l'estructura general de les línies de treball, i el segon presenta breument els projectes de cada línia de treball.

🏢 Aquest capítol és lògicament diferent respecte al I PD, ja que està fixant el programa de treball per als propers anys. Tanmateix s'ha optat per mantenir totes les línies de treball del I PD, que continuen en aquest segon, amb l'excepció de la línia de treball en R+D que es redefineix dins d'altres. Hi ha també dues noves línies de treball, de manera que finalment s'augmenta de 7 a 8 línies del I al II PD. També s'utilitzen títols nous i més explicatius de les línies de treball, mantenint-ne els codis de denominació respecte al I PD, cosa que permet seguir-les identificant. Les iniciatives concretes del pla es mantenen en aquells casos que es dona continuïtat a l'activitat, i n'apareixen diverses de noves, per donar resposta a la visió de futur de la xct. En total hi ha un augment de 10 iniciatives entre el I i el II PD (de 32 a 42).

El programa d'acció de la XCT s'estructura en **tres nivells jeràrquics**:

- línies d'actuació (àmbits generals d'actuació i estructuració de la tasca de la xct),
- iniciatives (àrees específiques de treball),
- projectes específics; són la unitat bàsica de control i seguiment de la tasca de la Xarxa, que no es concreten en aquest PD si no que es concreten any a any dins dels objectius anuals de la xct (consultats anualment als membres) i els procediments organitzatius interns de l'equip tècnic de la xct.

3.1 Línies d'actuació

Les línies d'actuació han de mantenir una relació directa amb els seus objectius. Les línies han de reflectir els objectius de la XCT (↗ 2.3) de manera que quedin integrats dins les iniciatives concretes d'acció. El Programa d'Acció es concreta en **8 línies d'actuació** de la XCT pel període 2007-2011:

- L1. Informant per conservar amb la custòdia (INFO)
- L2. Formació, capacitació i recerca: per una custòdia de qualitat (FO)
- L3. Al costat de les entitats de custòdia: assessorament i suport de la xct (AS)
- L4. Treballant per anar a més: lobby i impuls sociopolític de la custòdia del territori. (IMP)
- L5. Avançant cap al reconeixement social: Comunicació i difusió de la custòdia del territori (CDF)
- L6. Xarxa de xarxes: relacions amb xarxes i organitzacions impulsores de la custòdia del territori arreu del món (XdX)

- L7. El director dels membres: contribucions de les organitzacions membres de la xct en el nou Pla Director (CM)
- L8. Sala de màquines de la xct: administració, finançament i gestió interna. (GA)

En la Figura 3.1. es detalla el conjunt de les **8** línies de treball (amb el valor numèric de la importància atorgada pels membres de la XCT en el procés participatiu de l'enquesta inicial del PD) i les diferents iniciatives, amb la seva prioritat, que formen part de cadascuna d'elles. En total es descriuen **42** iniciatives que conformaran el programa d'acció de la xct en els propers 5 anys.

El programa d'acció s'ha dimensionat d'acord amb una previsió de recursos humans (↪ Capítol 4) i econòmics (↪ Capítol 6) de la Xarxa, i considerant també que alguns projectes seran encàrrecs o aliances amb diferents organitzacions i institucions. Notablement la línia 7, vol ser un espai de participació directa dels membres de la xct a objectius globals de la nostra entitat.

**Figura 3.1 Programa d'acció 2007-2011 de la xct.
Línies d'actuació i iniciatives.**

Al final dels títols de cada línia d'actuació s'indica la importància donada pels membres de la xct (1 menys, 5 més). La prioritat de les iniciatives va de 1 (Màxima), 2 (Alta), 3 (Mitjana) i 4 (Baixa).

Línia d'actuació i importància	Iniciatives	Prioritat
L1. Informant per conservar amb la custòdia (INFO) 4,2	1. INFO1. Sistema electrònic d'informació tècnica: Web, Noticiaris electrònics (C30, Àrea xct), fòrums electrònics.	1
	2. INFO2. Publicacions tècniques i documents model	2
	3. INFO3. Fons documental de custòdia del territori al CD-PNZVG.	4
	4. INFO4. Memòria anual d'activitat i resultats	2
	5. INFO5. Inventari d'iniciatives de custòdia del territori	1+
	6. INFO6. Catàleg de mecanismes i incentius per a la custòdia del territori	3
L2. Formació, capacitació i recerca: per una custòdia de qualitat (FO) 4,0	7. FQ1. Programa de formació, capacitació i debat: cursos, jornades, visites, estades i intercanvis.	2
	8. FQ2. <i>Reunió de la Xarxa de Custòdia del Territori</i>	1
	9. FQ3. Bones pràctiques de qualitat i criteris ètics per a entitats de custòdia. Funció certificadora de la xct davant les ECT	3
	10. FQ4. Programa de Recerca + Desenvolupament + Innovació per a la custòdia del territori	3
	11. FQ5. Espai de priorització d'actuacions estratègiques territorials i temàtiques per a iniciatives de custòdia	2
L3. Al costat de les entitats de custòdia: assessorament i suport de la xct (AS) 4,5	12. AS1. <i>L'Estratègia de reforçament de les entitats de custòdia</i>	1
	13. AS2. Sistema d'assessorament a iniciatives de custòdia	1+
	14. AS3. Contacte amb propietaris: Butlletí, trobada de propietaris, visites a finques	4
	15. AS4. Nodes d'expertesa per a la custòdia del territori	3
	16. AS5. Suport a projectes pilot d'aplicació de la innovació en iniciatives i entitats de custòdia	4
	17. AS6. Programa de beques i ajuts xct per a les entitats de custòdia	3
	18. AS7. El Mercat de custòdia del territori i el merxandatge de la xct.	4
L4. Treballant per anar a més: lobby i impuls sociopolític de la custòdia del territori. (IMP) 4,4	19. IMP1. Comissió sociopolítica per al desenvolupament de la custòdia del territori a Catalunya.	1
	20. IMP2. Acció institucional per al desenvolupament legislatiu, administratiu i de suport públic de la custòdia.	1+
	21. IMP3. Grups de treball per a l'impuls de la custòdia.	2
	22. IMP4. L'àgora xct per a l'impuls i l'interlocució social de la custòdia	2
	23. IMP5. Impuls de la implicació ciutadana en la custòdia del territori.	3
	24. CDF1. Publicacions i eines de divulgació de la custòdia.	3

L5. Avançant cap al reconeixement social: Comunicació i difusió de la custòdia del territori (CDF) 4,4	25. CDF2. <i>La setmana de la custòdia del territori</i>	1
	26. CDF3. Gabinet de premsa.	2
	27. CDF4. Programa de voluntariat i participació ciutadana a les entitats de custòdia del territori.	4
	28. CDF5. Divulgant la custòdia: xerrades, participació en congressos, fires, etc.	3
L6. Xarxa de xarxes: relacions amb xarxes i organitzacions impulsores de la custòdia del territori arreu del món (XdX) 3,3	29. XdX1. Programa de relacions estatals i internacionals amb xarxes i organitzacions impulsores de la custòdia del territori	3
	30. XdX2. Cooperació xct. Projecte 0,7% de la xct.	3
	31. XdX3. Participació en organitzacions per a l'impuls de la custòdia dins el context de la societat civil.	4
L7. El director dels membres: Contribucions de les organitzacions membres de la xct al nou Pla Director (CM) 3,3	32. CM1. Convenis i aliances amb membres xct per accions del Pla Director	4
	33. CM2. El menú de contribucions dels membres de la xct.	2
L8. Sala de màquines de la xct: administració, finançament i gestió interna. (GA) 3,7	34. GA1. Gestió de membres.	1
	35. GA2. Suport al Consell de membres i l'assemblea de la xct	1
	36. GA3. Programa <i>la Xarxa aprèn</i> : formació i millora professional.	3
	37. GA4. Programa de voluntariat intern a la xct.	3
	38. GA5. Estratègia econòmica i financera.	1
	39. GA6. Comptabilitat i gestió administrativa.	1
	40. GA7. Programa de captació de fons i aliances, públics i privats, per a la custòdia del territori.	1
	41. GA8. Direcció, organització interna i avaluació.	1
	42. GA9. Ètica, qualitat i transparència a la xct	3

D'acord amb la Figura 3.1 les **42** iniciatives es reparteixen en grau de prioritat com indiquem dessor. El repartiment és percentualment similar al I Pla Director, en el qual el grau de compliment ha sigut alt. Això fa pensar que és viable gestionar un repartiment com aquest.

- Màxima - 1 : 14 iniciatives (33%)
- Alta - 2 : 8 iniciatives (19%)
- Mitjana - 3 : 13 iniciatives (31%)
- Baixa - 4 : 7 iniciatives (17%)

A la Figura 3.2 es mostra la relació existent entre les diferents línies d'actuació o de treball i les iniciatives que les componen amb els objectius generals de la xct (↪ 2.3)

Figura 3.2 Relació entre les línies d'actuació i iniciatives amb els objectius de la xct (la línia 10, GA, no es relaciona amb els objectius ja que correspon a la gestió i funcionament intern de la xct).

		OBJECTIUS XCT (↗ 2.3)			
Línia d'actuació i importància	Iniciatives	1	2	3	4
L1. Informant per conservar amb la custòdia (INFO) 4'2	1. INFO1. Sistema electrònic d'informació tècnica: Web, Noticiaris electrònics (C30, Àrea xct), fòrums electrònics.	X	X		X
	2. INFO2. Publicacions tècniques i documents model	X	X		
	3. INFO3. Fons documental de custòdia del territori al CD-PNZVG.	X			
	4. INFO4. Memòria anual d'activitat i resultats	X			X
	5. INFO5. Inventari d'iniciatives de custòdia del territori	X			X
	6. INFO6. Catàleg de mecanismes i incentius per a la custòdia del territori	X	X		
L2. Formació, capacitat i recerca: per una custòdia de qualitat (FO) 4,0	7. FQ1. Programa de formació, capacitat i debat: cursos, jornades, visites, estades i intercanvis.		X		
	8. FQ2. <i>Reunió de la Xarxa de Custòdia del Territori</i>	X	X		X
	9. FQ3. Bones pràctiques de qualitat i criteris ètics per a entitats de custòdia. Funció certificadora de la xct davant les ECT	X	X		
	10. FQ4. Programa de Recerca + Desenvolupament + Innovació per a la custòdia del territori		X	X	
	11. FQ5. Espai de prioritització d'actuacions estratègiques territorials i temàtiques per a iniciatives de custòdia	X	X	X	X
L3. Al costat de les entitats de custòdia: assessorament i suport de la xct (AS) 4,5	12. AS1. <i>L'Estratègia de reforçament de les entitats de custòdia</i>		X		X
	13. AS2. Sistema d'assessorament a iniciatives de custòdia	X	X		X
	14. AS3. Contacte amb propietaris: Butlletí, trobada de propietaris, visites a finques		X		
	15. AS4. Nodes d'expertesa per a la custòdia del territori	X	X	X	X
	16. AS5. Suport a projectes pilot d'aplicació de la innovació en iniciatives i entitats de custòdia	X	X	X	
	17. AS6. Programa de beques i ajuts xct per a les entitats de custòdia		X	X	
	18. AS7. El Mercat de custòdia del territori i el merxandatge de la xct.	X	X	X	X

L4. Treballant per anar a més: lobby i impuls sociopolític de la custòdia del territori. (IMP) 4,4	19. IMP1. Comissió sociopolítica per al desenvolupament de la custòdia del territori a Catalunya.	X			
	20. IMP2. Acció institucional per al desenvolupament legislatiu, administratiu i de suport públic de la custòdia.	X			
	21. IMP3. Grups de treball per a l'impuls de la custòdia.	X	X		X
	22. IMP4. L'àgora xct per a l'impuls i l'interlocució social de la custòdia	X	X		X
	23. IMP5. Impuls de la implicació ciutadana en la custòdia del territori	X	X		
L5. Avançant cap al reconeixement social: Comunicació i difusió de la custòdia del territori (CDF) 4,4	24. CDF1. Publicacions i eines de divulgació de la custòdia.	X			
	25. CDF2. <i>La setmana de la custòdia del territori</i>	X	X		X
	26. CDF3. Gabinet de premsa.	X	X		X
	27. CDF4. Programa de voluntariat i participació ciutadana a les entitats de custòdia del territori.	X	X	X	X
	28. CDF5. Divulgant la custòdia: xerrades, participació en congressos, fires, etc.	X			
L6. Xarxa de xarxes: relacions amb xarxes i organitzacions impulsores de la custòdia del territori arreu del món (XdX) 3,3	29. XdX1. Programa de relacions estatals i internacionals amb xarxes i organitzacions impulsores de la custòdia del territori	X	X		X
	30. XdX2. Cooperació xct. Projecte 0,7% de la xct.	X	X	X	X
	31. XdX3. Participació en organitzacions per a l'impuls de la custòdia dins el context de la societat civil.	X	X	X	X
L7. El director dels membres: Contribucions de les organitzacions membres de la xct al nou Pla Director (CM) 3,3	32. CM1. Convenis i aliances amb membres xct per accions del Pla Director		X		X
	33. CM2. El menú de contribucions dels membres de la xct.		X		X

Objectius de la xct: 1) Difondre, fomentar i impulsar la custòdia del territori en l'àmbit social, econòmic i institucional; 2) Donar suport i servei tot formant, informant i treballant amb les entitats i la resta d'agents implicats en la custòdia del territori; 3) Desenvolupar la custòdia del territori, amb recerca i recolzament a iniciatives innovadores; 4) Potenciar el treball en xarxa de les entitats membres.

13	AS2. Sistema d'assessorament a iniciatives de custòdia	1+					
14	AS3. Contacte amb propietaris: Butlletí, trobada de propietaris, visites a finques...	4					
15	AS4. Nodes d'expertesa per a la custòdia.	3					
16	AS5. Suport a projectes pilot d'aplicació de la innovació en iniciatives i entitats de custòdia	4	?	?	?	?	?
17	AS6. Programa de beques i ajuts xct per a les entitats de custòdia	3				?	
18	AS7. El Mercat de custòdia del territori i merxandatge de la xct.	4			?	?	
19	IMP1. Comissió sociopolítica per al desenvolupament de la custòdia del territori a Catalunya	1	Coincident amb la legislatura de la Generalitat				
20	IMP2. Acció institucional per al desenvolupament legislatiu, administratiu i de suport públic de la custòdia.	1+					
21	IMP3. Grups de treball per a l'impuls de la custòdia	2					
22	IMP4. L'àgora xct per a l'impuls social de la custòdia	2					
23	IMP5. Impuls de la implicació ciutadana en la custòdia del territori	3					
24	CDF1. Publicacions i eines de divulgació de la custòdia	3					
25	CDF2. La setmana de la custòdia del territori	1					

xarxa de custòdia del territori

Amb suport regular de: Departament de Medi Ambient i Habitatge-Generalitat de Catalunya · Fundació Territori i Paisatge-Caixa de Catalunya · Universitat de Vic · organitzacions i persones membres de la XCT

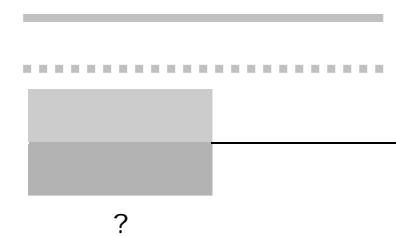
26	CDF3. Gabinet de premsa.	2					
Núm.	Iniciativa	Prioritat	2007	2008	2009	2010	2011
27	CDF4. Programa de voluntariat i participació ciutadana a les entitats de custòdia	4					
28	CDF5. Divulgant la custòdia: xerrades, participació en congressos, fires, etc.	3					
29	XdX1. Programa de relacions estatals i internacionals amb xarxes i organitzacions impulsores de la custòdia del territori	3					
30	XdX2. Cooperació xct. Projecte 0,7% de la xct.	3					
31	XdX3. Participació en organitzacions per a l'impuls de la custòdia dins el context de la societat civil.	4					
32	CM1. Convenis i aliances amb membres xct per accions del Pla Director	4					
33	CM2. El menú de compromisos dels membres de la xct.	2					
34	GA1. Gestió de membres	1					
35	GA2. Suport al Consell directiu i l'assemblea xct	1					
36	GA3. Programa la Xarxa apren: formació i millora	3					
37	GA4. Programa de voluntariat intern a la xct	3					
38	GA5. Estratègia econòmica i financera	1					
39	GA6. Comptabilitat i gestió administrativa	1					

xarxa de custòdia del territori

Amb suport regular de: Departament de Medi Ambient i Habitatge-Generalitat de Catalunya · Fundació Territori i Paisatge-Caixa de Catalunya · Universitat de Vic · organitzacions i persones membres de la XCT

40	GA7. Programa de captació de fons i aliances, públics i privats, per a la custòdia del territori	1					
41	GA8. Direcció, organització interna i avaluació	1					
42	GA9. Ètica, qualitat i transparència a la xct.	3					

Nombre d'iniciatives amb prioritat 1 = 15 Tasca continuada complexa
 Nombre d'iniciatives amb prioritat 2 = 10 Tasca continuada simple
 Nombre d'iniciatives amb prioritat 3 = 10 Tasca puntual complexa
 Nombre d'iniciatives amb prioritat 4 = 7 Tasca puntual simple
 Temporització dubtosa

3.2 Presentació de les iniciatives

En aquest apartat es presenten les diferents iniciatives que inclouran les diferents línies de treball del Programa d'acció de la xct. Després de la denominació de cada iniciativa s'indica entre parèntesi la seva prioritat: 1 (Màxima), 2 (Alta), 3 (Mitjana) i 4 (Baixa).

✎ La informació es presenta en forma de breus descripcions. Serà en el dia a dia del Consell de membres i l'oficina tècnica de la Xarxa on es desenvoluparà el detall de cada iniciativa. De cada iniciativa es derivaran projectes específics que s'aniran definint també en el dia a dia de l'organització.

📊 Com a novetat respecte al I Pla Director cada iniciativa descrita va acompanyada d'un requadre amb els resultats generals que s'espera de cadascuna d'elles, dels indicadors que valoraran el grau d'acompliment, i de les vies de finançament que es preveu utilitzar en cada cas (→ Capítol 0) per a més informació sobre finançament del pla).

Els requadres de resultats-indicadors-finançament poden tenir caselles buides que es completaran durant l'aplicació del pla director i s'afegiran si s'escau durant la seva execució.

• Línia 1. Informant per conservar amb la custòdia del territori (INFO).

La L1 està molt relacionada amb la L6. *Avançant cap el reconeixement social: comunicació i difusió de la custòdia del territori*, però aquesta està més dirigida a la difusió d'informació cap a l'interior de la Xarxa (als membres i les organitzacions directament implicades en la gestió i conservació del territori), mentre que la L6 aborda la difusió del concepte de custòdia i els treballs entre el públic en general.

1. INFO1. Sistema electrònic d'informació tècnica: web, noticiaris electrònics (C 30, Àrea xct), fòrums electrònics. **(1)**

La pàgina web de la XCT és una eina fonamental per donar-se a conèixer a públics molt diversos en general i el nombre de visites anual augmenta any rera any. Dins el II Pla Director es preveu la revisió i millora de la pàgina web, reordenant-la, retirant continguts redundants o excessius si escau, i de manera especialment significativa, generant uns espais més divulgatius per a ciutadans i per a empreses i institucions col·laboradores mantenint el perfil tècnic de les informacions xct. El noticiari electrònic mensual de la Xarxa és el **Custòdia de 30 en 30 (C30)** i es preveu millorar-ne el format i la llegibilitat, mantenint la simplicitat, versatilitat i mida electrònica reduïda. L'altre noticiari electrònic amb ús exclusiu per totes les organitzacions i persones membres de la xct, és l'**Àrea xct**, des de la qual s'envien missatges amb informacions d'interès pels membres i des d'on pengen documents i informes de temàtiques diverses.

També es preveu de crear una eina de fòrums i llistes electròniques adreçat als membres i simpatitzants de la xct, per poder crear fòrums oberts, temàtics o territorials i que serviria també per als grups de treball, comissions i altres agrupacions puntuals de persones vinculades a la xct que els puguin utilitzar.

xarxa de custòdia del territori

Amb suport regular de: Departament de Medi Ambient i Habitatge-Generalitat de Catalunya · Fundació Territori i Paisatge-Caixa de Catalunya · Universitat de Vic · organitzacions i persones membres de la XCT

Resultats esperats: Incrementar el nombre de visites al web, el nombre de subscriptors al c30 i el número d'usuaris de l'Àrea xct; posada en funcionament i ús regular de fòrums i llistes electròniques.

Indicadors: Nombre de visites anuals al web; Nombre de subscriptors al C30; Nombre d'usuaris de l'Àrea xct; Nombre de missatges Àrea xct enviats; Nombre de nous documents a l'Àrea xct; Creació de l'eina de fòrums i llistes electròniques.

Vies de finançament: Finançament estructural / pressupost corrent

2. INFO2. Publicacions tècniques i documents model. **(2)**

Des de la redacció del primer Pla Director, la xct ha realitzat diverses publicacions per donar a conèixer la custòdia del territori. En aquesta fase la divulgació del concepte entre diferents col·lectius i àmbits temàtics i territorials era molt important. En el segon PD es preveu continuar amb un ritme similar o lleugerament inferior de publicacions, potser amb publicacions tècniques més avançades i basades en l'experiència que es va acumulant (manual de funcionament de les entitats de custòdia, manual jurídic d'acords de custòdia...), i potser amb publicacions en àmbits temàtics i territorials més innovadors (custòdia marina, cultural...). Es seguiran distribuint les publicacions existents, si escau reimprimint o reeditant-les revisades, amb l'excepció de la guia per a la implantació de la custòdia (Arquimbau i altres, 2001), que no es reeditarà (document històric superat).

Resultats esperats: Elaboració de noves publicacions, abastant nous objectius per a aquestes; distribuir i si escau reeditar les publicacions existents.

Indicadors: Nombre de noves publicacions; nombre d'exemplars distribuïts; nombre de publicacions reeditades / reimpresses.

Vies de finançament: Subvencions i ajuts públics a projectes; Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades; Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars.

3. INFO3. Fons documental de custòdia del territori al CD-PNZVG **(4)**

El 2006 s'ha concretat una donació del fons documental de la xct a la Generalitat de Catalunya per a que el Centre de Documentació del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, aculli el Fons Documental de la custòdia del territori. La previsió en el segon Pla Director xct és continuar ampliant la documentació que vagi sorgint relacionada amb la custòdia del territori i promoure i facilitar l'ús del fons.

Resultats esperats: Catalogar la documentació existent actualment sobre custòdia del territori i afí i tota aquella que es vagi editant. Que el fons documental sigui conegut i d'ús regular i habitual

Indicadors: Nombre de noves publicacions catalogades; Nombre de consultes de documents del fons; Grau de coneixement del fons documental (s'avaluarà indirectament comparant el nombre de consultes amb els d'altres àmbits del centre de documentació).

Vies de finançament: Finançament estructural / pressupost corrent (noves adquisicions i difusió del fons); Col·laboracions en treball (voluntariat i similars), ja que el CD-PNZVG es farà càrrec directament dels treballs de gestió del fons.

4. INFO4. Memòria anual d'activitat i resultats. **(2)**

La Xarxa elabora des de 2002 una memòria anual d'activitat i resultats que justifiqui la seva tasca davant dels seus membres i de la societat en general. Els resultats que s'hi presentin es lliguen als indicadors d'avaluació de la Xarxa (↪ Cap. 5).

La memòria anual de la Xarxa també vol ser un model i un referent per tal que les entitats membres elaborin la seva memòria.

Resultats esperats: Incrementar el nombre de memòries distribuïdes ja que indicarà alhora que augmenta el nombre de membres i l'interès per la custòdia i la xct.

Indicadors: Nombre de memòries anuals xct distribuïdes.

Vies de finançament: Finançament estructural / pressupost corrent; Quotes de membres (indirectament); Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades (indirectament);

5. INFO5. Inventari d'iniciatives de custòdia del territori **(1+)**

L'inventari d'iniciatives de custòdia esdevé un projecte clau en la xct ja que recull dades precises i fonamentals per a mostrar els resultats i l'eficàcia de la custòdia del territori: nombre d'acords de custòdia en finques privades i públiques, nombre d'entitats i de propietaris que realitzen custòdia, total de superfície en custòdia, etc.

En el segon Pla Director es preveu mantenir l'actualització de l'inventari d'iniciatives de custòdia amb caràcter bianual, amb la col·laboració d'estudiants voluntaris. No es descarta la possibilitat d'ampliar i millorar les dades recollides a l'inventari i d'aplicar-hi suports de SIG, però no és de la màxima prioritat fer-ho. Això és així donades les actuals dificultats d'aconseguir informació georeferenciada de qualitat per a les iniciatives de custòdia de nombroses entitats de custòdia que no tenen la capacitat de proporcionar-la. En el futur es pot reconsiderar la prioritat.

Resultats esperats: Realització bianual de l'inventari d'iniciatives de custòdia.

Indicadors: Obtenció dels inventaris en els terminis establerts (↪ Figura 3.3)

Vies de finançament: Finançament estructural / pressupost corrent; Col·laboracions en treball (voluntariat i similars)

6. INFO6. Catàleg de mecanismes i incentius per a la custòdia del territori. **(3)**

El I Pla director indicava la importància d'un catàleg detallat dels mecanismes i incentius actuals i possibles en el futur és important per aconseguir un desenvolupament més eficaç de la custòdia i per poder realitzar pressió política i aconseguir millors incentius. La implicació de les administracions públiques és clau per poder avançar en aquest catàleg i en les recomanacions que se'n derivin.

Al II Pla director es manté la denominació de catàleg, si bé aquesta iniciativa s'ha anat configurant com a conjunt de dictàmens jurídics tècnics i de propostes legislatives, executives i institucionals, per una banda, i per l'altra, d'un seguit de manuals i documents tècnics i de jornades, de models de mecanismes (acords) de custòdia i de documents divulgatius (guia d'opcions per a propietaris i fulletons divulgatius). Durant el II Pla es mantindrà aquest format de "catàleg" ampli, amb la

possibilitat de plantejar-se l'elaboració d'un manual tècnic detallat que aplegui l'experiència de diversos anys.

Resultats esperats: *Desenvolupar l'aplicació de mecanismes d'acord de custòdia innovadors i d'elevada seguretat jurídica i incentiu fiscal.*

Indicadors: *Nombre manuals, models de documents de documents tècnics o divulgatius o de jornades/ any.*

Vies de finançament: *Subvencions directes i ajuts públics a projectes; Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars.*

• Línia 2. Formació, capacitat i recerca: per una custòdia de qualitat (FQ)

7. FQ1. Programa de formació, capacitat i debat: cursos, jornades, visites, estades i intercanvis. **(2)**

La formació sobre custòdia del territori és una de les tasques fonamentals de la xct. Aquestes activitats continuen sent bàsiques en l'etapa en que es troba actualment la custòdia, dins l'àmbit d'actuació de la XCT. Els principals destinataris continuen sent les entitats de custòdia i els professionals del territori i la seva conservació i gestió, sense descartar altres col·lectius (propietaris, gestors públics...). Considerem fonamental la col·laboració d'entitats de custòdia i altres organitzacions en l'organització d'activitats formatives (notablement amb l'Escola d'Administració Pública de Catalunya). Les activitats formatives de la xct poden prendre formats diversos (cursos, tallers, jornades, congressos, visites, intercanvis internacionals...) i poden ser ocasionals o regulars (cicle de sortides tècniques...). Cal remarcar que es preveu celebrar Montesquiú +10, de cara al desè aniversari de la declaració de Montesquiú que caldrà veure com es concreta a nivell formatiu. També esperem apostar en el futur per la formació electrònica a distància.

Totes aquestes activitats responen a oportunitats o necessitats que es van detectant en diferents moments del temps, i per això en la Figura 3.2 aquesta iniciativa consta sense cap temporalització predeterminada.

Resultats esperats: *Promocionar activitats formatives de qualitat que assegurin el reforçament i capacitat de les entitats de custòdia i dels professionals del territori.*

Indicadors: *Nombre d'activitats formatives realitzades al llarg de l'any; Nombre de participants a les activitats formatives.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Quotes de membres; Inscripcions en actes i activitats; Subvencions directes i ajuts públics a projectes; Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars; Patrocini i mecenatges directes d'empreses i institucions privades.*

8. FQ2. Reunió de la Xarxa de Custòdia del Territori. **(1)**

La reunió de la xct és l'acte formatiu, de difusió tècnica i de debat més important de la xct que en primer Pla Director preveia amb caràcter anual però, per la magnitud que ha adquirit i el ritme de novetats del sector, ara es porta a terme cada dos anys. La reunió de la XCT vol continuar sent un lloc de trobada d'entitats, organitzacions i professionals relacionats amb el món de la custòdia que durant varis dies es trobin per compartir experiències i debatre el desenvolupament de la custòdia del territori

al nostre país. Es manté la periodicitat bianual sense descartar-se la possibilitat de modificar-la durant el II Pla.

Resultats esperats: *Ampliar el nombre d'organitzacions i persones participants en la reunió com a mostra de la consolidació de la custòdia del territori.*

Indicadors: *Nombre d'organitzacions i persones inscrites a la reunió.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Inscripcions en actes i activitats; Subvencions directes i ajuts públics a projectes; Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars; Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades.*

9. FQ3. Bones pràctiques de qualitat i criteris ètics per a entitats de custòdia. Funció certificadora de la xct davant de les ECT. **(3)**

Com a continuació de la iniciativa FQ4 del I Pla director es manté la voluntat de la XCT d'incidir en la qualitat de treball i els criteris ètics de les entitats de custòdia, entesos com a les pràctiques i els sistemes de gestió de la seva activitat en tant que entitats de custòdia. El conjunt del món no lucratiu, públic i privat, contempla avui la importància de la qualitat i l'ètica (o la responsabilitat social). També hem vist (☞ 1.2) com als EUA ha pres molta importància la qualitat i l'acreditació de les entitats de custòdia, tenint en compte la incidència social i en les polítiques de conservació que té la seva actuació. Al nostre país som lluny d'això, però es important plantejar-se que en el futur sigui important una funció certificadora de les entitats de custòdia, que podria assumir la pròpia XCT com ja s'ha plantejat en les propostes a la nova llei de biodiversitat de Catalunya, formulades el febrer de 2006.

En el moment de redactar el pla director no es concreta encara com es treballarà aquesta iniciativa si bé el grup de treball d'ètica i l'equip tècnic de la xct ho estudien i segueixen de prop, a través de la proposta d'estàndards de qualitat per a entitats de custòdia. Noteu també la prioritat mitjana-baixa que s'hi dona actualment.

Resultats esperats: *Aconseguir bones pràctiques i criteris de gestió de les entitats de custòdia i les seves iniciatives.*

Indicadors: *Aprovar una proposta voluntària d'estàndards de qualitat per a entitats de custòdia; nombre d'entitats que apliquen els estàndards de qualitat.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Quotes de membres; Serveis contractats (per membres o externs); Subvencions directes i ajuts públics a projectes.*

10. FQ4. Programa de Recerca + Desenvolupament + Innovació per a la custòdia del territori. **(3)**

La xct manté una relació continuada amb el món universitari i de la recerca aplicada per tal d'afavorir la transferència de coneixement entre l'àmbit acadèmic i l'acció directa a favor de la gestió, la conservació i la custòdia del territori. En aquest sentit en el II Pla Director xct es preveu una consolidació amb la signatura de convenis amb universitats i centres de recerca per a la realització de projectes de recerca acadèmica: treballs final de carrera, treballs de màster, pràctiques en empresa...

També es preveu un augment de recursos (propis de la xct però sobretot de terceres parts) cap a altres organismes que facin el treball de recerca en nom de la XCT i

continuar amb estudis de recerca pròpia amb el suport que es pugui rebre de diferents institucions.

Les principals línies d'investigació es fixen anualment des de l'equip tècnic de la xct en un document de propostes anuals d'R+D+I. No es descarta que aquest document inclogui l'aprovació prèvia del consell de membres en cas que aquesta iniciativa augmenti la seva rellevància al conjunt del programa d'acció de la xct.

 La prioritat d'aquesta línia en el II Pla Director continua mitjana-baixa com al I Pla.

Resultats esperats: Consolidar els projectes de recerca universitàries, propis i els realitzats per altres organitzacions en nom de la xct.

Indicadors: Nombre d'estudis de recerca acadèmica, propis i externalitzats realitzats/any; Nombre de convenis amb universitats i centres de recerca; Dotació econòmica del Programa d'R+D+I de la xct (en cas de major consolidació).

Vies de finançament: Finançament estructural / pressupost corrent (en menor grau); Subvencions directes i ajuts públics a projectes; Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars;

11. FQ5. Espai de prioritització d'actuacions estratègiques territorials i temàtiques per a iniciatives de custòdia. **(2)**

 Aquesta iniciativa és una novetat del II Pla Director, i ve avalada pel gran interès que ha generat entre els membres de la xct (valoració de 4 sobre 5 en l'enquesta del pla director). Tanmateix, cal destacar el seu caràcter innovador, experimental i amb una gran component de participació i treball en xarxa entre els membres de la xct. L'èxit de la iniciativa dependrà del tot de la implicació que s'aconsegueixi entre els membres.

Es planteja que la xct pugui concertar i consensuar amb les entitats de custòdia membres indrets concrets del territori (finques o àmbits superiors) on desenvolupar iniciatives de custòdia especialment significatives pels seus valors i els mecanismes utilitzats (adquisicions de propietat i drets reals principalment). La xct, mitjançant mecanismes i estratègies que ja es fixaran, podria donarà suport tècnic i econòmic (¿ AS6 programa d'ajuts?) a aquestes iniciatives. La proposta es podria fonamentar en el model que s'aplica a Txèquia (Collado i Mas 2006), però adaptant-lo en gran manera a la situació actual de la xct. En el mateix sentit la proposta podria incloure un espai de concertació públic-privada d'iniciatives de custòdia del territori, on es puguin acordar prioritats d'actuació entre les institucions públiques i les entitats de custòdia privades i locals. Un model interessant com a exemple és el treball de prioritització d'objectius públic-privats de conservació a l'estat de Massachusetts, als EUA (Alert i altres 2005).

Dins aquesta iniciativa també es pot plantejar la creació de grups de treball temàtics (medi marí, boscos, agrícola, patrimoni cultural, espais Natura 2000, etc...) formats per un grup de persones estable amb un funcionament regular i estructurat. L'extensió de l'àmbit territorial i de les temàtiques a tractar pot ser d'allò més variable i ha de respondre a les oportunitats i els interessos del territori i les entitats.

Resultats esperats: Consensuar els continguts i els límits d'aquesta iniciativa amb els membres de la xct. Obtenir catàlegs d'àmbits territorials d'interès on aplicar de

forma prioritària actuacions de custòdia i d'impuls de la custòdia amb les entitats de custòdia.

Indicadors: *Nombre d'àmbits territorials / temàtics definits; Nombre d'accions territorials (trobades, debats...) realitzades per les ECT/any; Nombre de suports econòmics obtinguts per a iniciatives territorials; Nombre d'accions / reunions per al desenvolupament de l'espai de concertació público-privada.*

Vies de finançament: *Serveis contractats (per membres o externs); Subvencions directes i ajuts públics a projectes (per a proves pilot); Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars (per a proves pilot); Col·laboracions en treball (voluntariat i similars); Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars; Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades; Donacions de persones individuals i organitzacions; Instruments financers (crèdits, avals, participacions...).*

- **Línia 3. Al costat de les entitats de custòdia: assessorament i suport de la xct (AS).**

L'assessorament i els serveis són considerats el rol més important de la xct per part dels seus membres (☞ Figura 2.1). En base a aquesta valoració, però sobretot per donar resposta a la missió de la xct en aquest II Pla Director la línia d'assessorament i serveis pren un pes més significatiu que fins ara ja que s'amplia de 5 a 7 iniciatives, algunes de les quals són una aposta de futur per a un pas endavant molt significatiu en els serveis que reben les entitats de custòdia.

12. AS1. L'estratègia de reforçament de les entitats de custòdia (1)

En base a diferents estudis i debats de **diagnosi** sobre la situació de les entitats de custòdia del territori entre 2003-05 observem la necessitat de millorar la capacitat d'acció social per la conservació del territori, a curt i mig termini, de les entitats de custòdia, públiques i privades, professionals i voluntàries. Per això al 2006 la xct ha aprovat l'***Estratègia xct de reforçament i capacitació d'entitats de custòdia del territori***. L'objectiu de l'estratègia és capacitar de les entitats de custòdia del territori per aconseguir un augment significatiu en la seva capacitat d'actuació i en el nombre d'iniciatives de custòdia que porten a terme amb propietaris. L'estratègia es concreta en un breu document i un total de 10 línies d'actuació executives i preveu períodes concrets d'aplicació (actualment fins a desembre de 2006) i la revisió i avaluació per orientar-ne noves fases amb prioritats que poden anar variant. El model de diagnosi i reforçament de les entitats de custòdia (Vidal i Valls, 2006) i la Caixa d'eines per a les entitats de custòdia (Moreno, 2006) són dues de les peces centrals de l'Estratègia i permet definir compromisos concrets de millora a les entitats, supervisats per la xct. La voluntat és que participi el màxim d'entitats de custòdia en l'Estratègia sempre que mantinguin els seus compromisos de millora i d'implicació.

Resultats esperats: *Capacitar el major nombre d'entitats de custòdia membres de la xct: proporcionar eines que millorin la capacitat d'actuació (gestió, treball i finançament); Creació de grups de reforçament entre entitats que incrementin les aliances i sinèrgies entre elles; Aconseguir estendre el nombre d'iniciatives de custòdia sobre el territori*

Indicadors: *Nombre de visites de diagnosi realitzades; Nombre d'entitats signants de compromisos de millora i grau de compliment; Nombre de caixes d'eines distribuïdes; (se'n definiran d'altres a mesura que es desenvolupi l'estratègia).*

Vies de finançament: *Quotes de membres; Subvencions directes i ajuts públics a projectes*

Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars; Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades; Donacions de persones individuals i organitzacions

13. AS2. Sistema d'assessorament a iniciatives de custòdia. **(1+)**

Es tracta d'un servei a l'abast de persones i organitzacions interessades en impulsar la custòdia del territori (entitats de custòdia, propietaris, organitzacions rurals, professionals, recerca, administració...). L'assessorament cobreix qualsevol aspecte relacionat amb la custòdia del territori, i singularment l'assessorament jurídic a iniciatives de custòdia. En alguns casos el sistema d'assessorament pot ser gratuït (telèfon, correu-e, web o contacte personal), dins l'Àrea xct (↪ 2.6) aquest sistema s'adreça als membres amb recursos més específics, i finalment la xct, i els nodes d'expertesa (↪ AS4) ofereix serveis d'assessorament detallat a cost.

En el II Pla Director es pretén consolidar aquesta línia renovant i actualitzant la metodologia establerta i amb un seguiment més acurat per millorar la qualitat dels assessoraments. 🏠 De fet és una novetat d'aquest pla la denominació de "Sistema" d'assessorament, ressaltant la voluntat de millorar-ne la seva estructura i funcionament.

Resultats esperats: *Oferir un sistema d'assessoraments de qualitat accessible a qualsevol persona i organització interessada.*

Indicadors: *Nombre assessoraments/any; Nombre assessoraments acabats amb èxit; Nombre assessoraments a membres xct; Nombre assessoraments a persones i organitzacions externes.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Quotes de membres; Serveis contractats (per membres o externs); Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades.*

14. AS3. Contacte amb propietaris: Butlletí, trobada de propietaris, visites a finques... **(4)**

Aquesta iniciativa dóna continuïtat a l'existent al primer pla director, i planteja una funció de la XCT clarament lligada a la condició d'entitat de segon nivell i per tant proveïdora de serveis a les entitats de custòdia. Es planteja d'obrir diferents línies de suport conjunt a les entitats que contribueixin a la relació continuada i a llarg termini amb els propietaris de finques amb acords de custòdia del territori. El butlletí de propietaris seria la peça central d'aquesta iniciativa, però hi pot haver altres accions com una trobada festiva (anual o bianual), visites tècniques a finques per a propietaris, etc. En aquesta iniciativa és molt important que la funció de la XCT sigui de servei a les entitats i que siguin aquestes les que a ulls dels propietaris apareguin com a actor principal en la seva relació i entenguin bé que la XCT és una agrupació d'entitats de custòdia, per evitar el risc que la contemplin com a més important o separada de l'entitat amb qui mantenen l'acord.

Resultats esperats: *Potenciar el contacte, les accions i les activitats amb propietaris*

Indicadors: *Nombre butlletins emesos/any, Nombre contactes amb propietaris/any, Nombre assistents a la trobada anual de propietaris.*

Vies de finançament: *Quotes de membres; Serveis contractats (per membres o externs); Venda d'espai publicitari.*

15. AS4. Nodes d'expertesa per a la custòdia del territori. **(3)**

☞ <http://www.custodiaterritori.org/experts.php>

En II Pla Director preveu continuar el Programa de Nodes d'expertesa de la xct, i diversificar els serveis que aquests ofereixen. Aquest programa, creat en el I Pla Director, fomenta la participació d'empreses, i professionals experts en matèries relacionades amb la custòdia del territori per proveir serveis a entitats de custòdia i altres organitzacions interessades, en àmbits específics (jurídic, gestió d'entitats, gestió i conservació d'hàbitats, comunicació, etc.). El valor del programa rau en els nodes d'expertesa signen un compromís de qualitat autoregulat amb la xct que assegura la seva experiència i l'actualització en qüestions de custòdia. La Xarxa promourà la creació de nous Nodes d'expertesa en àmbits no coberts pels nodes existents, recolzarà els serveis de promoció i difusió dels seus serveis als membres xct, i desenvoluparà les tasques de seguiment i formació dels nodes. També continuarà derivant tasques i projectes propis a aquests nodes. Existeix la possibilitat de crear un web independent per als nodes d'expertesa de la xct i la creació d'un fulletó específic i personalitzable per a la seva promoció.

Resultats esperats: *Manteniment i qualitat dels nodes existents; Generació d'oportunitats de treball als nodes; Creació de nous Nodes d'expertesa de temàtiques d'actuació diferents a les ja disponibles; Coneixement del programa de Nodes d'expertesa per part dels membres i altres organitzacions en relació amb la xct.*

Indicadors: *Nombre de nodes existents; Diversitat d'àmbits d'actuació dels Nodes constituïts, Nombre de treballs realitzats pels nodes; Nombre d'incompliments dels nodes; Grau de coneixement dels nodes d'expertesa (visites espai web i enquesta reunions xct).*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent (decreixent); Quotes membres (dels propis nodes, creixent); Venda d'espai publicitari als nodes?.*

16. AS5. Suport a projectes pilot d'aplicació de la innovació en iniciatives i entitats de custòdia **(4)**

De cara al desenvolupament de la custòdia, i amb la intenció d'oferir exemples concrets en funcionament de diferents tipus de mecanismes, situacions i llocs, la Xarxa manté l'interès en què es portin a terme projectes pilot d'acords de custòdia. Per això la xct continuarà fomentant que les entitats de custòdia desenvolupin projectes pilot molt seleccionats en funció de la seva complexitat o singularitat (jurídica, temàtica, territorial...) i amb la col·laboració estreta de la Xarxa. La Xarxa oferirà assessorament i recopilarà informació detallada de les característiques i procediments de les iniciatives per fer-ne difusió tècnica.

En tot cas qualsevol avanç o proposta que l'equip tècnic faci en aquest sentit haurà de comptar abans amb el vist-i-plau del consell directiu i, si aquest ho considera necessari, amb el de l'assemblea de membres.

Resultats esperats: *Que es portin a terme projectes pilot innovadors, singulars i diversos.*

Indicadors: *Nombre de projectes pilots realitzats.*

Vies de finançament: *Serveis contractats (per membres o externs); Inscripcions en actes i activitats; Subvencions directes i ajuts públics a projectes; Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars; Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades.*

17. AS6. Programa de beques i ajuts xct per a les entitats de custòdia. **(3)**

Aquesta també és una nova iniciativa d'aquest pla director, si bé el juny de 2006 ja s'ha portat a terme una primera experiència d'ajuts a entitats membres en relació amb l'estratègia de reforçament de les entitats de custòdia (↗ AS1). Des de l'àrea de captació de fons de la xct es planteja la creació d'un fons econòmic permanent per a beques i ajuts a les entitats de custòdia membres de la xct que reforci la seva capacitat d'actuació i d'innovació (projectes experimentals) a través de convocatòries regulars d'ajut. La intenció es dotar el fons amb recursos sobretot privats (fundacions, institucions, empreses, ciutadans col·laboradors...), i per tant donar un important ressò mediàtic i de comunicació als mecenes del fons.

En aquesta iniciativa també s'inclou la tasca de la xct en favor de la creació d'oportunitats de beques i ajuts des de terceres organitzacions. El Premi d'iniciatives de custòdia de la Fundació Caixa Manlleu és un exemple de noves oportunitats generades en relació amb la xct, que esperem ampliar durant el II Pla.

Resultats esperats: *Reforçar la capacitat d'actuació i el número de projectes de custòdia mitjançant beques i ajuts.*

Indicadors: *Nombre beques, ajuts o premis que obté la xct per les entitats de custòdia; Nombre de beques i ajuts sol·licitats per les entitats de custòdia.*

Vies de finançament: *Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades; donacions de persones individuals i organitzacions.*

18. AS7. El Mercat de custòdia del territori i merxandatge de la xct. **(4)**

En el II Pla Director es preveu desenvolupar noves fases d'aquesta iniciativa a partir de l'informe realitzat per la xct i la Fundació Territori i Paisatge-Caixa Catalunya: ***"El mercat de custòdia del territori. Catàleg inicial i oportunitats de desenvolupament"*** (Moreno i altres 2006), que recull l'experiència acumulada des del I Pla director. Aquest estudi fa una prospecció de la situació dels productes i serveis, existents o de possible desenvolupament, que poden configurar el mercat de custòdia del territori. El concepte del *mercat de custòdia* és bo, però que cal més temps perquè es consolidi i generi interès i capacitat d'assumir-lo entre les entitats. Al II Pla Director s'espera iniciar un projecte global i ambiciós del Mercat de Custòdia (↗ proposades a Moreno i altres 2006), però en cas que finalment no sigui així, es seguirà amb accions puntuals de difusió del concepte del mercat, de venda de productes i d'espai web del mercat (📧 <http://www.custodiaterritori.org/mercat.php>).

La iniciativa també inclou la possibilitat que es creïn productes de merxandatge del conjunt de la xct.

Resultats esperats: *Promoure l'acceptació del mercat de custòdia dins les entitats de custòdia com a element que reforça i, en molts casos, dóna sentit, a la*

conservació del territori. Ampliar el nombre d'entitats i finques en custòdia del catàleg amb productes i serveis de custòdia.

Indicadors: *Nombre de finques amb productes i serveis de custòdia; Nombre d'entitats de custòdia participants al Mercat; Nombre de productes i serveis dins el catàleg del MC*

Vies de finançament: *Per desenvolupar el mercat: Subvencions directes i ajuts públics a projectes; Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars; Donacions de persones individuals i organitzacions; Col·laboracions en treball (voluntariat i similars). Per a la posada en funcionament del mercat: Venda de productes (publicacions, mercat de custòdia, merxandatge...); Instruments financers (crèdits, avals, participacions...).*

• **Línia 4. Treballant per anar a més: lobby i impuls sociopolític de la custòdia del territori (IMP)**

19. IMP1. Comissió sociopolítica per al desenvolupament de la custòdia del territori a Catalunya. **(1)**

Es planteja una comissió impulsada per la Generalitat de Catalunya, amb la participació de diferents departaments, i de representants d'institucions i de la societat civil. L'objectiu de la comissió serà acordar i seguir l'aplicació de mecanismes legislatius, administratius, tècnics i financers que millorin de manera superlativa l'actual ritme de desenvolupament de la custòdia i n'amplifiquin l'impacte i l'ús social. El paper de la xct es concretarà a mesura que es defineixi el funcionament de la comissió, que inicialment funcionaria durant la legislatura 2006-10 de la Generalitat. En qualsevol cas la xct treballarà des de l'inici del II Pla director perquè aquesta comissió es faci realitat. En cas de no prosperar, la xct podria cercar altres mecanismes per aconseguir el resultat desitjat, com per exemple la iniciativa legislativa popular.

Resultats esperats: *Creació de la comissió i definició d'un nou marc social i polític per a la custòdia.*

Indicadors: *Creació de la comissió; Nombre de reunions de la comissió; Nombre d'accions / propostes de la comissió.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Col·laboracions en treball (voluntariat i similars).*

20. IMP2. Acció institucional per al desenvolupament legislatiu, administratiu i de suport públic de la custòdia. **(1+)**

En estreta relació amb IMP1, aquí es planteja mantenir l'actual ritme d'aportacions tècniques, jurídiques i institucionals a les propostes de nova legislació i nous mecanismes administratius que es van plantejant a les diferents administracions (estatal, autonòmica, europea...). Majoritàriament es concreta en propostes tècniques, instàncies en exposicions públiques, reunions institucionals... amb l'objectiu d'aconseguir incidència política. Si bé la tasca recau en l'equip tècnic de la xct, en aquest cas hi ha una funció fonamental del consell de membres, els grups de treball i el conjunt dels membres de la Xarxa.

Resultats esperats: *Mantenir el ritme actual d'acció institucional i augmentar-lo si és possible.*

Indicadors: Nombre de propostes legislatives i administratives en les quals s'intervé; % d'èxit en les propostes que s'efectuen (semiquantitatiu).
Vies de finançament: Finançament estructural / pressupost corrent;

21. IMP3. Grups de treball per a l'impuls de la custòdia. **(2)**

Els grups de treball de la xct es plantegen per a totes aquelles qüestions que pel seu caràcter innovador sigui oportú un treball conjunt de cara a desenvolupar-los i consensuar-los. Aquests grups de treball, generalment de durada limitada i ocasionalment permanents, emeten informes, sol·licituds, propostes, etc.

En el II Pla Director es planteja consolidar la dinàmica iniciada i iniciar nous grups de treball en funció dels interessos i oportunitats que sorgeixin. Hi ha la intenció de donar un paper més rellevant a les organitzacions membres, perquè liderin de manera més autònoma aquests grups de treball.

Resultats esperats: *Mantenir el ritme actual de grups de treball en diferents àmbits temàtics, i ampliar-ne en temàtiques prioritàries.*

Indicadors: *Nombre de grups de treball existents; Nombre de participants als grups de treball; Tipus i àmbits dels grups de treball; Resultats específics (documentals i operatius) dels grups de treball.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Serveis contractats (per membres o externs); Subvencions directes i ajuts públics a projectes; Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars (en menor grau); Col·laboracions en treball (voluntariat i similars).*

22. IMP4. L'àgora xct per a l'impuls i l'interlocució social de la custòdia **(2)**

En el segon Pla Director de la xct es preveu impulsar la custòdia territori amb activitats de debat i de reflexió del futur de la custòdia amb ponents d'elevada incidència política i social de diferents sectors relacionats amb la custòdia i alhora que s'esmorza o dina. Les temàtiques es definiran en funció de les prioritats socials i polítiques, en estreta coordinació amb les iniciatives IMP1 i IMP2. La convocatòria es realitzarà un o dos cops a l'any i l'organització aniria a càrrec d'alguna organització membre de la xct, amb suport de l'equip tècnic.

Dins d'aquesta iniciativa també s'inclouran les accions que es portin a terme per promoure la custòdia davant dels agents socials vinculats al medi rural.

Resultats esperats: *Consolidar l'Àgora xct com un espai rellevant en l'escena social i política; Contribuir de manera clara i efectiva a l'impuls de la custòdia.*

Indicadors: *Posada en marxa; Nombre d'edicions de l'àgora; Nombre de participants; Nombre de millores per a la custòdia impulsades (semiquantitatiu); Nombre de contactes amb agents socials.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Inscripcions en actes i activitats; Patrocini i mecenatges directes d'empreses i institucions privades; Col·laboracions en treball (voluntariat i similars).*

23. IMP5. Impuls de la implicació ciutadana en la custòdia del territori **(3)**

Sense condicionar l'acció individual de les entitats de custòdia membres de la xct, es vol obrir un debat per definir més clarament el paper de la xct en la difusió de la custòdia entre el gran públic, com a via per fer créixer l'interès i la participació ciutadana en les entitats de custòdia. La proposta es fonamenta en el creixent interès social pel territori, el paisatge i el patrimoni, en la capacitat de ressò i altaveu que tenen conjuntament les entitats de custòdia membres de la xct, i en la participació d'un nombre limitat d'empreses i institucions amb incidència sobre la ciutadania (per exemple, cadenes de supermercats, botigues culturals, restaurants i espais culturals i de lleure, mitjans de comunicació...).

Amb aquesta iniciativa es vol obrir un debat i a continuació iniciar accions consensuades de foment de la participació i la implicació ciutadana en entitats i iniciatives de custòdia.

Resultats esperats: *Consensuar el paper de la xct en l'impuls ciutadà de la custòdia. Iniciar accions conjuntes d'implicació ciutadana a les entitats de custòdia des de la xct.*

Indicadors: *Pendents de concretar.*

Vies de finançament: *Pendents de concretar.*

- **Línia 5. Avançant cap el reconeixement social: comunicació i difusió de la custòdia de territori (CDF)**

24. CDF1. Publicacions i eines de divulgació de la custòdia **(3)**

Es tracta d'una tasca estretament lligada a publicacions tècniques (INFO2), però a la qual fem referència expressa aquí per la seva orientació a la divulgació entre el gran públic. Formen part d'aquesta iniciativa l'edició de tríptics, pòsters, calendaris, publicacions, postals i altres materials de divulgació de la custòdia com l'exposició itinerant, la qual hi ha la possibilitat d'ampliar.

En el segon Pla Director es preveu mantenir, actualitzar i augmentar els materials divulgatius, en relació també amb el merxandatge de la xct (♣ AS7).

Resultats esperats: *Augmentar la difusió de la custòdia; actualització i augment dels materials divulgatius*

Indicadors: *Nombre de visites al web; Nombre de materials divulgatius elaborats; Estimació del nombre de persones receptores dels materials; Nombre de localitats on s'ha portat l'exposició.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Subvencions directes i ajuts públics a projectes (per la planificació); Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades; Col·laboracions en espècie (materials i serveis); Col·laboracions en treball (voluntariat i similars); Venda d'espai publicitari (no prioritari); Instruments financers (crèdits, avals, participacions...).*

25. CDF2. La setmana de la custòdia del territori **(1)**

La setmana de la custòdia és una campanya de difusió ciutadana amb una durada de deu dies, amb l'objectiu principal de donar a conèixer la custòdia del territori a la ciutadania. Es realitzen molts actes diferents arreu del territori: presentacions, itineraris-visites a espais de custòdia, jornades de voluntariat ambiental, jornades de formació... En la seva organització participen activament les entitats de custòdia amb la finalitat d'apropar la realitat rural i la natura als ciutadans, reconèixer els valors de

64

xarxa de custòdia del territori

Amb suport regular de: Departament de Medi Ambient i Habitatge-Generalitat de Catalunya · Fundació Territori i Paisatge-Caixa de Catalunya · Universitat de Vic · organitzacions i persones membres de la XCT

la custòdia i participar-hi. Aquesta iniciativa és de caràcter bianual i en el II Pla Director es preveu que s'organitzin la 3^a i 4ª Setmana de Custòdia.

Resultats esperats: *Realitzar amb èxit la 3^a i 4ª Setmana de Custòdia.*

Indicadors: *Nombre d'entitats de custòdia participants; Nombre de participants total, Nombre d'aparicions en mitjans de comunicació; Nombre de participants a la inauguració i a l'acte commemoratiu de la setmana.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Subvencions directes i ajuts públics a projectes (decreixent); Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars (decreixent); Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades (en gran augment).*

26. CDF3. Gabinet de premsa. (2)

L'àrea de comunicació de la xct manté des del seu inici una funció fonamental de gabinet de premsa per a la xct, que es preveu mantenir. Tanmateix durant l'aplicació d'aquest pla director s'estudiarà la possibilitat de posar en marxa, en una primera etapa, la creació d'eines comunicatives de suport a les entitats de custòdia (ex: base de dades dels mitjans de comunicació, notes de premsa estàndards, contactes de periodistes...) i en una segona etapa la creació de l'Agència de notícies de custòdia del territori, que doni difusió a les notícies de les entitats, canalitzades a través de la xct.

Resultats esperats: *Mantenir el gabinet de premsa de la xct, augmentat la seva incidència als mitjans; Estudiar i si s'escau posar en marxa l'agència de notícies.*

Indicadors: *Nombre de notes i rodes de premsa; Nombre d'aparicions als mitjans de comunicació; Posada en marxa de l'agència de notícies i nombre d'entitats usuàries.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent (Gabinet de premsa); Serveis contractats (agència de notícies); Subvencions directes i ajuts públics a projectes (posada en marxa de l'agència); Instruments financers (posada en marxa de l'agència)*

27. CDF4. Programa de voluntariat i participació ciutadana a les entitats de custòdia (4)

A partir d'experiències com el British Trust for Conservation Volunteers, i dels programes de voluntariat d'organitzacions com el National Trust o la Royal Society for the Protection of Birds, es planteja la generació d'una economia d'escala que posi en marxa un Programa conjunt anual de voluntariat a les entitats de custòdia membres de la xct. El Programa es concretaria en un butlletí anual, que inclouria activitats de voluntariat en format divers, de llarga, mitjana i curta durada, en èpoques de l'any i dies de la setmana diferents, i per a voluntaris d'especialització i edat variada.

Aquesta és una iniciativa que es podria desenvolupar conjuntament amb la Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya. També és interessant aquí el concepte d'*Aprenentatge – Servei*, que a Catalunya promou la Fundació Jaume Bofill en col·laboració amb diferents organitzacions. Noteu tanmateix que es tracta d'una iniciativa de baixa prioritat en el context actual de la xct.

Resultats esperats: *Posar en marxa un programa conjunt anual de voluntariat a les entitats de custòdia*

Indicadors: *Nombre activitats realitzades pel voluntariat; Nombre de voluntaris interessats en el programa; Nombre de voluntaris participants en el programa.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Serveis contractats (per membres o externs); Inscripcions en actes i activitats; Subvencions directes i ajuts públics a projectes (implantació); Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades.*

28. CDF5. Divulgant la custòdia: xerrades, participació en congressos, fires, etc. **(3)**

En aquest segon Pla Director la xct continuarà donant a conèixer la filosofia de la custòdia del territori al públic ciutadà més ampli per tal que en recolzi el seu desenvolupament. És per això que es preveu que l'equip tècnic, els representants del consell directiu i els membres de la Xarxa en general portin a terme presentacions de tota mena, en conferències, xerrades informals, jornades, congressos, cursos, etc. L'objectiu és sempre el de fer difusió de la custòdia i de la tasca de la Xarxa i les entitats membres. Cal remarcar que es preveu celebrar Montesquiu +10, de cara al desè aniversari de la declaració de Montesquiu que caldrà veure com es concreta a nivell divulgatiu.

Les presentacions han de cobrir sempre com a mínim el seu cost directe i indirecte, i sempre que sigui possible ser una font d'ingressos en si mateixes. Tanmateix en funció de l'interès i l'oportunitat les presentacions es faran de manera desinteressada, costos de desplaçament a part. En aquest apartat cal ser molt selectiu ja que l'esforç que s'hi inverteix no sempre té el retorn desitjat. La participació en fires no és una prioritat per la xct i es redueix al mínim possible.

Resultats esperats: *Divulgar la custòdia al públic ciutadà més ampli.*

Indicadors: *Nombre presentacions ciutadanes; Nombre de congressos i fires participats; Nombre d'assistents a les activitats divulgatives.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent (excepcionalment); Serveis contractats (per membres o externs).*

• Línia 6. Xarxa de xarxes: relacions amb xarxes i organitzacions impulsores de la custòdia del territori arreu del món (XdX)

29. XdX1. Programa de relacions estatals i internacionals amb xarxes i organitzacions. **(3)**

L'xct manté contactes regulars amb altres xarxes i entitats de custòdia en diferents indrets del món (↪ 1.2). Alguns d'aquestes contactes podrien esdevenir estables i continuats en el temps (Aliança de xarxes de conservació privada de Amèrica Llatina, EUROSITE, CSOP – Txèquia...). Perquè pugui ser així seria necessari que membres de la xct puguin responsabilitzar-se de la relació, en coordinació amb l'equip tècnic i el consell de membres. En cas contrari es seguiran mantenint contactes informals i irregulars en el temps, mitjançant els sistemes electrònics de comunicació, les trobades en congressos i jornades, i intercanvis internacionals d'objectius centrats en el temps.

Les relacions amb xarxes en l'àmbit estatal té una dimensió ben diferent. En aquest cas és fonamental prioritzar-les i seguir-les de prop pel consell de membres i l'equip tècnic. L'objectiu es aconseguir la màxima fluïdesa, diàleg i treball en aliança per tal

de treballar coordinadament, generar economies d'escala i assegurar la viabilitat i la pervivència de les diferents xarxes.

Resultats esperats: *Aconseguir contactes estables i continuats amb xarxes d'arreu del món. Treballar en aliança en xarxes estatals.*

Indicadors: *Nombre contactes estables creats amb entitats vàries internacionals; Nombre aliances establertes amb xarxes estatals; Nombre de projectes/accions realitzades amb xarxes internacionals i estatals.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Inscripcions en actes i activitats (intercanvis internacionals); Subvencions directes i ajuts públics a projectes.*

30. XdX2. Cooperació xct. Projecte 0,7% de la xct. **(3)**

Al II Pla Director xct s'espera consolidar l'aportació del 0,7% dels ingressos anuals de la xct, a projectes de cooperació en països en vies de desenvolupament en l'àmbit de la conservació de la natura, el paisatge i el patrimoni natural. Aquesta pretén ser una primera porta a altres projectes de cooperació internacional relacionats amb custòdia del territori, amb països que, degut a la desigualtat econòmica, presenten greus problemes de conservació del seu patrimoni natural.

Resultats esperats: *Destinar el 0,7% anual dels ingressos de la xct a projectes de cooperació.*

Indicadors: *Aplicació del 0,7% als resultats econòmics anuals.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent.*

31. XdX3. Participació en organitzacions per a l'impuls de la custòdia dins el context de la societat civil. **(4)**

De manera similar a XdX1 la xct també es planteja en aquest II Pla Director poder participar en organitzacions, especialment de segon nivell i en temàtiques que en algun cas depassin l'àmbit de la custòdia però que hi poden generar sinèrgies molt importants. La voluntat de la xct es de ser en aquelles organitzacions on es pugui jugar un paper actiu, i per això necessita del suport dels seus membres per representar-la en aquestes organitzacions. A mode d'exemple la xct podria formar part de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya i de FETS, entitat per al finançament ètic i solidari.

Resultats esperats: *Participar en organitzacions que depassin l'àmbit de la custòdia*

Indicadors: *Nombre d'entitats de 2on nivell a les que participa la xct.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Col·laboracions en treball (voluntariat i similars).*

• Línia 7. El director dels membres: compromisos de les organitzacions membres de la xct en el nou Pla Director (CM).

32. CM1. Convenis i aliances amb membres xct per accions del Pla Director. **(4)**

La xct vol actuar en els propers anys com a promotora d'acords de col·laboració de mig i llarg termini amb els membres xct per realitzar accions descrites en el II Pla

Director xct. La xct vol afavorir el treball en xarxa i que els membres integrants esdevinguin actors actius en l'assoliment d'objectius de custòdia en els propers anys.

Resultats esperats: *Realitzar convenis i aliances amb els membres de la xct per accions concretes.*

Indicadors: *Nombre de convenis de col·laboració amb membres xct per accions concretes del II Pla Director.*

Vies de finançament:

33. CM2. El menú de contribucions dels membres de la xct. **(2)**

El menú de contribucions dels membres de la XCT és un menú obert (d'objectius conjunts xct, no individuals dels membres) en el que els membres de la xct, siguin o no entitats de custòdia, són els qui passen a l'acció assumint alguns d'aquestes contribucions. La declaració de voluntats per part dels membres, en l'elecció d'alguna contribució, no representa cap tipus d'obligació econòmica, que ja s'estudia i acorda en el seu moment, però si representa un compromís ètic de portar endavant les accions que es pactin.

En aquest menú la XCT identifica com a prioritàries unes determinades iniciatives del II Pla Director a les que les organitzacions membres es poden implicar de manera molt concreta triant alguna de les diferents opcions que es plantegen. Aquestes iniciatives plantejades són accions que només podran ser realitzades si els membres de la xct les assumeixen ja la xct, a través de l'equip tècnic i el consell de membres, no té capacitat per realitzar-les.

Durant el procés d'elaboració del PD un total de 10 organitzacions membres de la xct (8,6%) han presentat propostes de contribucions. El percentatge és baix però el nombre absolut és suficient per decidir que aquest pla pot incloure aquesta iniciativa. En qualsevol cas, en l'execució del pla director es preveu seguir cercant la implicació de nous membres en contribucions a la tasca de la xct, tant en iniciatives del PD com en objectius anuals.

Durant l'execució del Pla Director aquesta iniciativa prendrà una important rellevància pel que fa a la coordinació i la gestió de les contribucions dels membres.

Resultats esperats: *Implicació de les entitats i organitzacions membres xct en el la realització d'iniciatives concretes de custòdia.*

Indicadors: *Nombre membres xct que contribueixen en alguna acció; Nombre d'iniciatives total escollides pels membres; Nombre iniciatives escollides per cada membre xct.*

Vies de finançament:

• Línia 8. Sala de màquines de la xct: administració i gestió interna (GA).

L'àrea de gestió i administració de la xct porta a terme tasques i serveis interns i individuals de gestió econòmica, administrativa, organitzativa, d'atenció i suport als membres i al seu consell, de capacitació, de direcció i avaluació. És una tasca essencial per al bon funcionament de la xarxa i per tant la major part de les iniciatives tenen una prioritat alta.

34. GA1. Gestió de membres. (1)

En aquest II Pla Director xct es pretén consolidar les tasques relacionades amb aquesta acció establertes durant el primer Pla Director: protocol de benvinguda als nous socis, campanyes de captació de membres, atenció personalitzada als membres, actualització de l'espai preferent Àrea xct... També es tindrà en compte l'aplicació de noves mesures com la segmentació dels membres en funció dels seus interessos i necessitats. Tot plegat per donar una resposta adequada a la previsió de creixement en nombre i tipologia de membres durant el II Pla Director (↪ 4.1.2)

Resultats esperats: *Gestionar els membres xct amb qualitat i eficàcia.*

Indicadors: *Increment del nombre de membres/any; Nombre d'accions de millora per a l'acollida i per donar qualitat als membres.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Quotes de membres.*

35. GA2. Suport al Consell directiu i l'assemblea. (1)

En el II Pla Director es mantenen les tasques de suport de l'equip tècnic al consell directiu: organització de reunions del consell, assemblees, agenda de contactes institucionals, missatges electrònics al consell, reunions temàtiques, atenció a la presidència... Especialment es continua donant suport als membres del consell directiu de cara a assegurar que puguin portar a terme les actuacions que els siguin encomanades. Si bé no es va fer en el I Pla Director segueix essent previst desenvolupar un dossier personal per als membres del CD que defineixi i orienti la seva tasca.

Resultats esperats: *Donar suport i vetllar pel bon funcionament del Consell directiu i l'assemblea.*

Indicadors: *Nombre d'accions per millorar el suport.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent.*

36. GA3. Programa la Xarxa Aprèn: formació i millora (3)

Amb aquest títol es contempla el programa de formació continuada de l'equip tècnic, el consell directiu i els nodes d'expertesa (↪ AS4), cadascun a la seva escala i importància, que continuarà vigent en el II Pla Director xct. Aquesta formació es porta a terme dins del concepte *d'organització que aprèn* (↪ 2.4.iv)? Les persones integrants de l'equip tècnic comptaran amb la seva fitxa de Recorregut de formació continuada, on establiran els objectius formatius, que hauran de consensuar amb la direcció. La Xarxa dota, en la mesura de la seva capacitat, un fons exprés per a aquesta formació. Totes les activitats formatives de l'equip de la Xarxa s'orientaran a la seva tasca professional, amb l'objectiu de consolidar l'equip (amb l'aplicació d'objectius anuals, avaluacions, tutories personalitzades...) i a que puguin transmetre el conjunt de coneixements a la resta de la Xarxa.

Resultats esperats: *Formació continuada de l'equip tècnic, el consell de membres i els nodes d'expertesa.*

Indicadors: *Nombre de cursos i jornades/persona de l'equip i pel conjunt de l'equip.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent*

37. GA4. Programa de voluntariat intern a la xct. **(3)**

El voluntariat de la XCT el componen les persones que, de manera continuada, puntual o fragmentada en el temps col·laboren desinteressadament en tasques importants per al compliment dels objectius de la XCT, però que no són prou prioritàries com per ser assumides per l'equip tècnic de la XCT ni per personal de les organitzacions membres o col·laboradores externs. La majoria de voluntaris de la xct ho són en tasques tècniques especialitzades, però també hi ha actes i activitats (Reunió de la xct, Setmana de la custòdia, exposició i fires, jornada de portes obertes) adreçades a voluntariat més generalista.

El voluntariat de la XCT col·labora, de forma organitzada i amb objectius clars, en tasques que suposin un enriquiment personal i de coneixements. Per això els Estatuts de la XCT fixen un seguit de drets i deures dels seus voluntaris. Les despeses dels voluntaris en la seva tasca és la única retribució que reben.

En el II Pla Director es contempla continuar treballant seguint la trajectòria ja establerta en el primer. La xct manté actualitzat amb caràcter anual un document de propostes de recerca voluntària i de tasques generals de voluntariat.

Resultats esperats: *Mantenir i augmentar el nombre de voluntaris*

Indicadors: *Nombre voluntaris/any*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent.*

38. GA5. Estratègia econòmica i financera. **(1)**

La Xarxa compta amb una unitat específica responsable de l'estratègia econòmica i de finançament de la seva acció directa. La seva tasca és de coordinar la viabilitat econòmica i financera de la xct a mig i llarg termini. ■■ Donat que en aquest II Pla Director s'ha reforçat ja l'àrea de captació de fons de la xct (⚡ CDF8), caldrà coordinar correctament aquestes dues iniciatives del pla.

Resultats esperats: *Coordinació efectiva de la viabilitat econòmica i financera.*

Indicadors:

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent.*

39. GA6. Comptabilitat i gestió administrativa. **(1)**

La tasca comptable i administrativa recau sobre el responsable d'administració i organització de la xct, amb la supervisió de la direcció de la Xarxa. Hom compta també amb un servei d'assessorament fiscal i comptable extern. Durant el II Pla entrarà també esperem que entri en vigor la Declaració d'Utilitat Pública la qual suposa a la xct un reconeixement públic de la tasca de l'associació i, molt especialment, que els seus donants es puguin beneficiar dels avantatges fiscals que preveu la Llei 49/2002, de règim fiscal de les ENL i del mecenatge. Aquesta DUP obliga a mantenir la qualitat i el rigor comptable, si bé l'actual procediment de la xct s'ajusta abastament a les necessitats de la DUP. També es significatiu que l'any 2005 ha sigut el primer en què la xct ha auditat els seus comptes de manera externa, cosa que s'espera continuar fent en el futur.

Resultats esperats: *Gestió eficaç de la comptabilitat i l'administració.*

Indicadors:

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent.*

40. GA7. Programa de captació de fons i aliances, públics i privats, per a la custòdia del territori. **(1)**

La XCT treballa des del seu inici per aconseguir una major diversificació de les seves fonts de finançament, associada alhora amb una participació major i més diversa d'organitzacions i institucions en favor de la custòdia. Durant el I Pla Director s'ha pogut crear una àrea de treball especialitzada en la captació de fons i aliances compta amb un pla de treball específic (XCT i Alterco, 2006). Durant el II Pla Director es seguirà treballant en aquesta línia, amb actualitzacions del pla de captació, a mesura que se n'assoleixin els resultats esperats. Són objectius previstos, l'augment diversificat del nombre de membres, la participació del sector privat, l'augment del treball amb fundacions privades, la participació de donants individuals i corporatius, el dossier de projectes de custòdia...

Resultats esperats: *Diversificar les fonts de finançament de la xct.*

Indicadors: *Augmentar la diversitat dels membres finançadors; augmentar la participació del sector privat; augmentar la participació de donants individuals; augmentar el nombre de fundacions privades finançadores.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Quotes de membres; Serveis contractats (per membres o externs); Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades; Donacions de persones individuals i organitzacions.*

41. GA8. Direcció, organització interna i avaluació. **(1)**

La direcció tècnica de la xct s'estructurarà en els propers anys en una o dues persones, en funció de l'evolució del creixement de la xct. La direcció es coordinarà oportunament amb el conjunt de l'equip tècnic del qual és part, i d'acord amb les directrius que vagi fixant el consell directiu en cada moment (↪ 4.1.4). A més de totes les funcions que li corresponguin la direcció continuarà sent responsable directa de l'avaluació de l'acció i l'organització interna de la Xarxa (↪ Cap. 5), com a àrea amb més responsabilitat i capacitat d'orientació per assegurar uns bons resultats. Tanmateix també correspon a la direcció la gestió i la motivació de l'equip tècnic. Juntament amb la iniciativa GA3 *Xarxa Aprèn* mantindrem el sistema d'objectius anuals personals i de reunions de seguiment com a vies per recollir de manera regular les inquietuds de l'equip tècnic. Totes aquestes accions són susceptibles de prendre una major dimensió en un context d'evolució i increment de l'equip de la xct i, en aquest cas, durant l'aplicació d'aquest pla director es podrien adaptar a la nova situació i separar en una nova iniciativa independent de la direcció.

La direcció de la xct, d'acord amb el consell de membres i conjuntament amb tot l'equip tècnic també haurà d'anar ajustant l'organització interna i gestió de la xct d'acord amb la dimensió i objectius definits en aquest PD. Això es farà en el context dels objectius anuals de la xct i, si durant l'execució del pla es considera oportú i es disposa del mitjans per fer-ho es pot elaborar un document de marc organitzatiu de la xct.

Resultats esperats: *Direcció, avaluació i organització interna adequades.*

Indicadors:

xarxa de custòdia del territori

Amb suport regular de: Departament de Medi Ambient i Habitatge-Generalitat de Catalunya · Fundació Territori i Paisatge-Caixa de Catalunya · Universitat de Vic · organitzacions i persones membres de la XCT

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent; Patrocinis i mecenatges directes d'empreses i institucions privades (col·laboració en espècies en el Document de marc organitzatiu de la xct).*

42. GA9. Ètica, qualitat i transparència a la xct. (3)

 Aquesta iniciativa és una novetat del II Pla director i agrupa aquells aspectes que fan referència a les bones pràctiques, la transparència, l'ètica i la qualitat de la xct. En aquesta iniciativa s'apleguen un conjunt d'accions que pretenen aplicar i donar a conèixer les polítiques de la xct en aquest sentit. La xct disposa d'un Codi ètic recolzat sobre la Comissió permanent d'ètica; preveu entrar i mantenir-se en la Guia de Bones Pràctiques i Transparència de Fundació Lealtad; i vol abordar en el futur qüestions com la responsabilitat social de les organitzacions i els sistemes o procediments de qualitat per a entitats no lucratives.

Resultats esperats: *Aplicació de bones pràctiques, de transparència ètica i qualitat.*

Indicadors: *Nombre d'accions de bones pràctiques efectuades a l'any.*

Vies de finançament: *Finançament estructural / pressupost corrent.*

4 Què ens cal per arribar-hi? Estructura organitzativa i de recursos

✎ Aquest capítol del Pla Director tracta diferents aspectes organitzatius per al funcionament de la XCT. Primerament es fa referència a l'estructura organitzativa de la Xarxa i als seus membres, col·laboradors i òrgans. Segonament es tracta el seu equip tècnic i finalment els recursos materials i d'espai necessaris per a l'Oficina tècnica.

🏢 Al I Pla Director aquest capítol prenia un format molt operatiu, més proper al de projecte executiu que al de pla estratègic. En aquest II Pla optem per simplificar el detall i augmentar els aspectes estratègics i de visió organitzativa i de recursos, per tal que es desenvolupin oportunament durant el Pla si s'escau. És evident que la complexitat creixent de la xct, plantejada a la missió i al pla d'acció (↪ 2.2 i 3.2), obligaran a modificar i ampliar l'estructura organitzativa i de recursos, i això és el què pretenem reflectir en aquest apartat. Amb aquesta reorientació també aprofitarem per mantenir algunes referències al I Pla Director en qüestions com espais, perfil de l'equip, etc., de manera que aquest es manté com a document de referència pel què fa a aquest capítol.

4.1 Estructura organitzativa

4.1.1 Estructura i organigrama

La Xarxa de Custòdia del Territori es una associació no lucrativa, creada el 6 de març de 2003, i inscrita al Registre d'Associacions de Catalunya, i disposa d'entitat i capacitat pròpia i d'una estructura adequada per a la participació de totes les persones físiques i jurídiques que en siguin membres. La xct va presentar l'expedient de sol·licitud de Declaració d'Utilitat Pública al desembre de 2005, al qual encara no ha rebut resposta.

Els membres de la Xarxa, mitjançant mecanismes formals (assemblea, consell directiu i executiu) i no-formals (grups de treball, comissions) de participació, se situen al capdamunt de l'estructura decisòria de la Xarxa. Els estatuts (↪ 4.3.4) concreten els diferents mecanismes de participació.

Les activitats que la Xarxa porta a terme són gestionades i executades per un equip tècnic professional de gestió, que depèn del consell i dels membres, però que representa un segon nivell de decisió condicionada. 🏢 Tanmateix al II Pla Director les organitzacions membres de la xct prenen una rellevància creixent en poder assumir contribucions formals d'execució de tasques concretes i rellevants de la xct (↪ CM2), en coordinació amb l'equip tècnic i el consell de membres. Aquestes contribucions són una manera efectiva perquè l'execució d'iniciatives del II PD no recaigui exclusivament en l'equip tècnic i el consell de membres. La participació de voluntaris en les tasques habituals no era una prioritat inicial de la xct, però durant el I Pla Director ha anat prenent rellevància. Avui ja és habitual que hi hagi un voluntari d'estiu en pràctiques, i un mínim de 3-4 persones que durant l'any col·laboren d'una o altra manera. També disposem de convenis i acords de pràctiques amb algunes universitats (Girona, Autònoma de Barcelona i Vic) de la Xarxa i es limitaria a casos molt particulars. La proposta de programa de voluntariat en les entitats de custòdia (↪ CDF6) s'orienta més aviat a les organitzacions

membres de la xct per reforçar més en el futur el paper del voluntariat al conjunt de la xct.

L'organigrama de la xct pretén reflectir una estructura participativa i contempla les diferents àrees temàtiques de l'estructura tècnica professional de la xct.

La relació entre els membres i l'equip tècnic es vertebrava a través de la direcció tècnica, que mantindrà una estreta relació amb el consell executiu i el consell directiu, i en menor grau amb l'assemblea. Els grups de treball es plantegen com un mecanisme flexible de participació activa que facilita també el contacte i l'intercanvi d'opinió entre els membres de la Xarxa i l'equip tècnic.

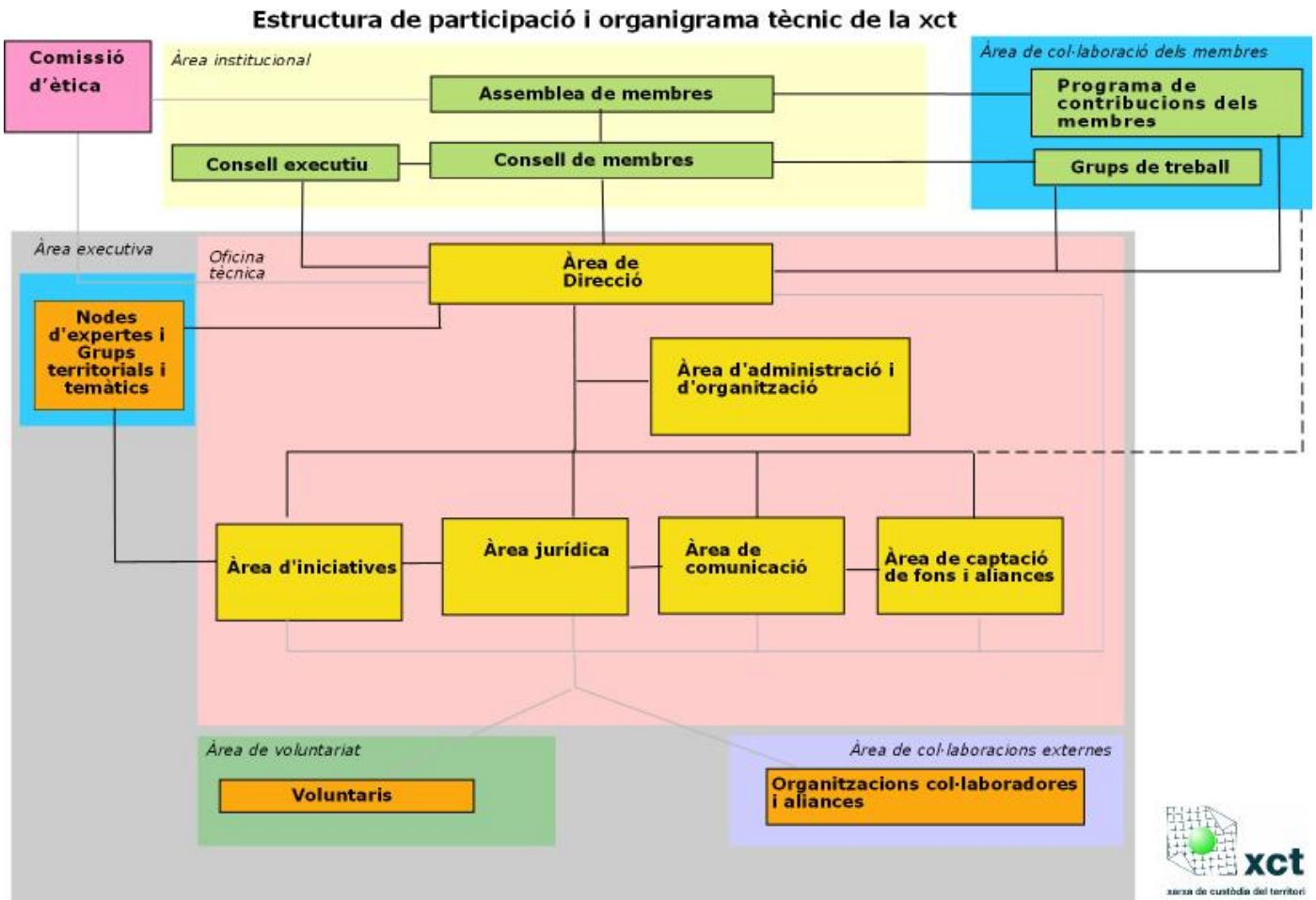
- **Estatuts**

D'acord amb la forma jurídica d'associació sense afany de lucre, que hem indicat abans, la XCT es regeix pels estatuts aprovats en la seva constitució, que si s'escau es complementaran per un reglament de règim intern, que tanmateix fins avui no s'ha considerat necessari i no és prioritari durant el II Pla. La xct manté un registre de propostes de revisió i millora dels estatuts que podran desembocar en una revisió dels mateixos. Donat que al final de la vigència del II Pla la xct comptarà ja amb 8 anys d'existència podria ser oportú aprovar una revisió dels estatuts en aquell moment.

Els estatuts contemplen els drets i deures de tot el ventall de col·lectius que apareixen en l'organigrama de la Figura 4.1, amb l'excepció del Consell executiu, les meses territorials i els nodes d'expertesa que no queden recollits als estatuts.

Figura 4.1

Estructura de participació i organigrama tècnic de la Xarxa de Custòdia del Territori

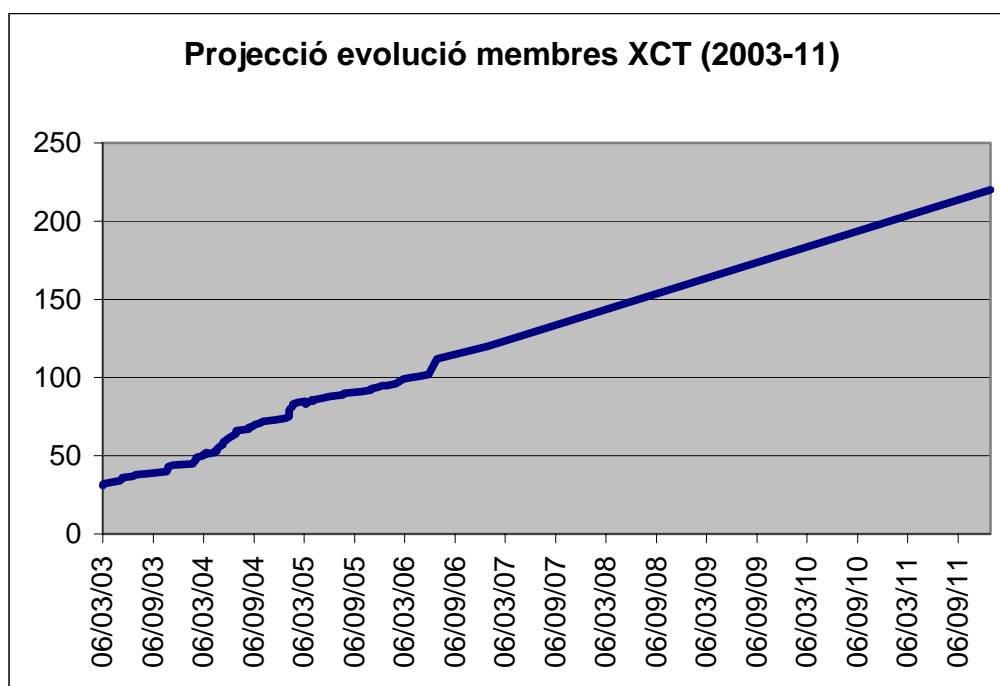
4.1.2 Organitzacions i persones membres

L'apartat 2.6 ja ha fet referència als tipus de membres de la xct, fonamentalment organitzacions i ocasionalment persones físiques. En el moment d'aprovar-se aquest Pla Director la xct està formada per 116 membres (a 9.10.06). La Figura 4.2 mostra l'evolució del nombre de membres de la xct, i la previsió futura, situant-se als 220 membres a desembre de 2011 en cas de mantenir-se la tendència actual. Al primer Pla Director s'apuntava una previsió entre 123 / 183 membres a desembre de 2004, una previsió clarament excessiva, que dos anys després s'està complint tot just per la banda baixa. Tanmateix, i considerant els 31 membres fundacionals de la xct el març de 2003, la mitjana de creixement anual dels quatre anys és de 21 membres/any. El % anual de creixement real entre 2003 i 2006 ha sigut del 15,3% durant l'any 2003; 40% en 2004; un 31,7% el 2005 i 13% des de gener a octubre de 2006. El creixement promig d'aquests anys és del 25%, tot i l'alta variabilitat entre anys. L'aplicació d'aquest augment mig al període 2007-11 donaria 354 membres a desembre de 2011, mentre que el valor màxim donaria 624 membres i el

mínim 233 membres. Així doncs la previsió de 220 membres és conservadora, però precisament s'aplica per dotar de seguretat i absència de pressió a l'evolució de la xct.

Figura 4.2 Evolució històrica i projecció 2003-2011 dels membres de la xct

La Figura 4.3 fa una comparativa de previsió del I Pla, actual i de futur en quant als membres de la xct. En aquesta previsió futura s'indiquen els membres de la xct, els simpatitzants de la custòdia del territori i els patrocinadors permanents, com a les tres noves grans tipologies de membres que la xct es planteja tenir en el futur. Les estimacions de futur, amb el seu ventall, reflecteixen els dos escenaris de la xct, al mateix ritme i en evolució constant, en què es fonamenta el desenvolupament d'aquest II Pla Director

Figura 2.7), i l'anàlisi de les dades del paràgraf anterior. Les estimacions a desembre de 2011 donen xifres estimatives, dins el rang de membres totals previstos per aquest moment.

Figura 4.3 Estimacions de membres de la xct

Col·lectiu	Previsió I Pla Director	Real Octubre 2006	Estimació Desembre 2011	% Δ esperat
Organitzacions de la propietat	2	--	--	---
Societats de caça i de pesca	5 / 10	--	10	---
Administracions generals	6	8	11	38%
Administracions locals	20	23	50	117%
Associacions i fundacions de natura i cultura	40 / 60	39	80	105%
Organitzacions de protecció rural	5 / 10	--	10	---
Altres associacions i organitzacions	10 / 25	--	10	---
Món de la recerca	10	9	15	67%
Empreses i professionals sectorials	5 / 20	20	30	50%
Món de l'ús dels recursos naturals	--	--	10	---
Persones físiques	20	17	25	47%
TOTAL membres de ple	123 / 183	116	220 / 354 (624)	90 / 205%
Total patrocinadors permanents	--	1	20?	1900%

• Tipologia de membres i quotes

La Figura 4.3 anterior fa referència a dues tipologies de membres:

- **Membres de ple**, corresponents a les entitats de custòdia i les organitzacions impulsores de la custòdia del territori. Són els membres que ha tingut la xct fins el 2006, i que constitueixen i seguiran constituint la base principal dels membres de la xct.
- **Patrocinadors permanents**, corresponents a empreses i institucions sense una relació directa amb el territori i la seva conservació, que mantenen la condició de membre de la xct per motius ètics o d'imatge, relacionats amb els seus principis ètics o criteris de responsabilitat social. Els estatuts de la xct preveuen aquesta figura amb la denominació d'*espònsors permanents* (article 7), però sense que tinguin una condició de membres de ple dret. Els patrocinadors permanents han de complir amb els estatuts de la xct i mantenir la coherència amb el codi ètic de la xct. Fins el 2006 no ha tingut la xct el seu primer membre d'aquesta tipologia, però es vol potenciar en el futur, com a via de participació social en la custòdia i font de finançament per a la xct.

En constituir-se la xct es va aprovar un sistema de quotes per als membres bàsics i els patrocinadors permanents que segueix vigent pel què fa a imports aquest any 2006, i que només s'ha modificat puntualment pel què fa als indicadors de càlcul de la quota. Es planteja que el sistema de quotes es mantingui vigent en el II Pla Director. Es farà no obstant un esforç especial perquè els membres actuals i futurs assumeixin les quotes que els corresponen en base a la seva categoria recomanada, i no es situïn en quotes inferiors. Es podria valorar de retirar aquesta condició de "recomanada" transformant-la en obligatòria previ vist-i-plau de l'assemblea de la xct.

4.1.3 Organitzacions col·laboradores i aliances

Les organitzacions col·laboradores mantenen una relació continuada en el temps amb la XCT i puntualment o continuada participen en alguns projectes conjunts. Es tracta en general d'organitzacions que tenen objectius més amplis o que actuen en àmbits territorials més grans o diferents, o que tenen una posició d'interlocutors amb la xct en quant que agents interessats per la custòdia però des de posicions diferents. La Figura 2.6 mostra la relació d'aliances del període 2003-06, que es preveu continuar, i possiblement ampliar pel què fa a l'àmbit internacional i temàtic (Xdx1 i Xdx3). També es preveu la possibilitat que la xct s'integri com a membre d'alguna d'aquestes organitzacions com a part de l'aliança que s'hi estableix.

La signatura de nous convenis amb l'Agència Catalana de l'Aigua i el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca en el moment d'aprovar-se aquest PD, el paper que dóna a la custòdia el Pla 2007-2013 de Política Forestal de Catalunya, o l'important projecte 2006-07 de Reforçament d'entitats de custòdia amb l'ajut de Fundació Biodiversidad fan preveure que aquestes col·laboracions i aliances experimentin un creixement important durant el II Pla Director. Això, mantenint els convenis de finançament estructural amb el Departament de Medi Ambient i Habitatge, la Fundació Territori i Paisatge-Caixa Catalunya i la Universitat de Vic, amb previsió que

a partir del 2011 alguns d'aquests es modifiquin en gran manera o arribin a desaparèixer si es concreta la previsió de consolidació de la xct que fa aquest PD.

La relació amb cadascuna d'aquestes organitzacions és individualitzada i pren formes diferents.

4.1.4 Consell directiu. Estructura, funcions i perfils

El caràcter de la Xarxa i la diversitat dels seus membres i col·lectius destinataris (↻ 2.6 i ↻ 4.1.2) fa especialment important una bona estructuració i diversitat del seu consell directiu, també en la línia d'actuar com a organització model per a les entitats de custòdia.

El consell directiu ha estat format per 12 persones entre 2003-04 i 11 persones entre 2004-06, i així es preveu mantenir en endavant. D'aquesta manera es dona cabuda a la diversitat d'organitzacions membres de la Xarxa; el director tècnic actua de secretari tècnic del consell, sense tenir-hi vot. La resta de membres de l'equip tècnic de la Xarxa participen de manera rotatòria com a relators de les reunions del consell per a exposar el desenvolupament de projectes i conèixer de prop la visió dels membres del consell.

El consell es reuneix trimestralment, i fins ara manté un ritme d'assistència molt positiu, que esperem mantenir en el futur. Al llarg del 2003, l'assistència va assolir un 71,4%, el 2004 va ser d'un 61,5%, el 2005 va augmentar considerablement fins al 91,2% i el 2006, tot i que no ha finalitzat, porta un ritme d'un 71,4%. Les reunions del consell són a Barcelona, amb l'excepció del consell d'estiu que de manera itinerant té lloc a les seus de les organitzacions membres del consell.

Els membres del consell també desenvolupen tasques concretes puntuals entre reunions (representació de la xct, dinars de treball, consultes i informacions electròniques...), i existeix un consell executiu informal, no previst als estatuts, per agilitzar la presa de decisions entre reunions.

L'equip tècnic de la Xarxa, principalment la direcció, facilita i orienta el màxim possible la tasca del consell directiu. Per això preveu preparar un dossier personal per a cada membre del consell, on disposi d'informació bàsica i pugui guardar de manera ordenada la documentació de la seva tasca com a membre del consell.

També es manté com a voluntat d'aquest II PD que el consell de membres pugui tenir una formació adequada i s'impliqui en accions institucionals importants de la xct. Això no s'ha aconseguit massa durant el I PD, però en el segon s'intentarà de nou de portar a terme.

4.2 Equip tècnic. Distribució d'iniciatives del Pla d'acció

L'equip tècnic de la XCT per a aquest II Pla director haurà de donar resposta a les necessitats de les àrees definides a l'organigrama de la Figura 4.1, i per poder assolir les tasques previstes en les diferents àrees descrites a la

Figura 4.4. Per assolir aquests objectius s'estima que la xct ha de tenir un equip bàsic d'entre 6-8 persones a jornada complerta, i que en un escenari de major evolució de la tasca de la xct podria arribar fins a les 10-12 persones a jornada complerta. Aquestes estimacions no signifiquen que tot aquest personal hagi d'estar en contracte laboral, si no que pot ser externalitzat de diferents maneres.

En funció de les estimacions anteriors el consell de membres de la xct i la direcció tècnica hauran d'acordar al llarg d'aquest II PD les necessitats de personal i les possibilitats reals d'increment de persones que la xct pugui assumir.

La

Figura 4.4 distribueix les iniciatives de treball del pla director en les diferents àrees de l'equip tècnic, sense concretar les funcions i perfils de cada persona de l'equip tècnic. A diferència del I PD, aquest nivell de concreció a la persona es farà al catàleg de perfils de l'equip tècnic de la xct, que desenvoluparà la direcció de la xct d'acord amb les diferents àrees i el consell de membres, a mesura que s'apliqui el II PD i es puguin concretar ampliacions d'equip.

Figura 4.4 Distribució d'iniciatives del programa d'acció de la xct per àrees de l'equip tècnic

(S'indica les àrees amb major responsabilitat en cada cas;
la resta d'àrees hi poden donar suport puntual)

		Prioritat	Direcció	Organització	Iniciatives	Comunicació	Captació Fons	Jurídic	Contribucions membres	Nodes	Voluntaris
L1. Informant per conservar amb la custòdia	1. INFO1. Sistema electrònic d'informació tècnica.	1			X	X					
	2. INFO2. Unitat de publicacions tècniques i documents	2	X		X	X	X		X	X	
	3. INFO3. Fons documental de custòdia del territori.	4			X						X
	4. INFO4. Memòria anual d'activitat i resultats	2	X			X					
	5. INFO5. Inventari d'iniciatives de custòdia del territori	1+			X						
	6. INFO6. Catàleg de mecanismes i incentius per a la custòdia del territori	3						X			
L2. Formació, capacitació i recerca: per una custòdia de qualitat	7. FQ1. Programa de formació, capacitació i debat.	2		X	X				X		
	8. FQ2. Reunió de la Xarxa de Custòdia del Territori	1	X	X	X						X
	9. FQ3. Bones pràctiques per a entitats de custòdia.	3			X			X		X	
	10. FQ4. Programa de Recerca+Desenvolupament+Innovació per a la custòdia del territori	3		X	X			X	X		X
	11. FQ5. Espai de priorització d'actuacions estratègiques territorials i temàtiques per a iniciatives de custòdia	2				X			X	X	X

L3 . Al costat de les entitats de custòdia: assessorament i suport de la xct	12. AS1. L'Estratègia de reforçament de les entitats de custòdia	1				X				X			
	13. AS2. Sistema d'assessorament a iniciatives de custòdia	1+				X	X	X	X			X	
	14. AS3. Contacte amb propietaris	4				X	X					X	
	15. AS4. Nòdes d'expertesa per a la custòdia del territori	3	X			X							
	16. AS5. Suport a projectes pilot d'aplicació de la innovació en iniciatives i entitats de custòdia	4				X				X			
	17. AS6. Programa de beques i ajuts xct per a les entitats de custòdia	3	X			X			X				
	18. AS7. El Mercat de custòdia del territori i el merxandatge de la xct.	4			X	X	X				X	X	X
L4.Treballant per anar a més: lobby i impuls sociopolític de la custòdia del territori	19. IMP1. Comissió sociopolítica per al desenvolupament de la custòdia del territori a Catalunya.	1	X							X			
	20. IMP2. Acció institucional per al desenvolupament de la custòdia.	1+	X							X			
	21. IMP3. Grups de treball per a l'impuls de la custòdia.	2				X	X	X	X	X			
	22. IMP4. L'àgora xct per a l'impuls social de la custòdia.	2	X				X	X	X				
	23. IMP5. Impuls de la implicació ciutadana en la custòdia del territori	3					X	X		X			X
L5. Avançant cap al reconeixement social: Comunicació i difusió de la custòdia del territori	24. CDF1. Publicacions i eines de divulgació de la custòdia.	3					X					X	
	25. CDF2. <i>La setmana de la custòdia del territori</i>	1		X			X	X		X			X
	26. CDF3. Gabinet de premsa.	2					X						
	27. CDF4. Programa de voluntariat i participació ciutadana a les entitats de custòdia del territori.	4			X		X				X		X
	28. CDF5. Divulgant la custòdia.	3	X			X	X			X	X		
L6. Xarxa de xarxes: relacions amb xarxes i organitzacions impulsores de la custòdia arreu del món	29. XdX1. Programa de relacions estatals i internacionals amb xarxes i organitzacions impulsores de la custòdia del territori	3		X			X			X			
	30. XdX2. Cooperació xct. Projecte 0,7% de la xct.	3	X	X					X				
	31. XdX3. Participació en organitzacions clau per a l'impuls de la custòdia.	4		X	X			X	X	X			
L7. El director dels membres:	32. CM1. Convenis i aliances amb membres xct per accions del Pla Director.	4		X	X					X	X		

Contribucions de les organitzacions membres de la xct al nou Pla Director			X	X	X				X		
	33. CM2. El menú de contribucions dels membres de la xct.	2									
L8. Sala de màquines de la xct: administració, finançament i gestió interna	34. GA1. Gestió de membres.	1		X							
	35. GA2. Suport al Consell directiu i l'assemblea	1	X	X							
	36. GA3. Programa <i>la Xarxa aprèn: formació i millora professional</i>	3	X		X						
	37. GA4. Programa de voluntariat intern a la xct	1		X	X						X
	38. GA5. Estratègia econòmica i financera	1	X	X			X				
	39. GA6. Comptabilitat i gestió administrativa	1	X	X							
	40. GA7. Programa de captació de fons i aliances, públics i privats, per a la custòdia del territori.	1	X				X				
	41. GA8. Direcció, organització interna i avaluació.	1	X	X							
	42. GA9. Ètica, qualitat i transparència a la xct	3		X				X			X
TOTAL PER ÀREA			21	16	22	15	11	15	12	7	10

La taula indica les àrees amb responsabilitat i intervenció significativa en cada iniciativa. Persones d'altres àrees poden intervenir-hi si s'escau.

• Suports a l'equip tècnic

L'equip tècnic podrà comptar amb el suport dels professionals que s'indica a continuació, per als quals es fan algunes indicacions molt més breus. Tots ells queden recollits també a l'organigrama de la **Figura 4.1**.

- **Nodes d'expertesa**, tal i com es recullen al Programa d'acció de la xct (↗ capítol 3.2). En efecte són una forma especialment compromesa de col·laboradors externs de la xct.
- **Col·laboradors externs**. Empreses i professionals autònoms amb capacitat per desenvolupar projectes de comunicació, organització d'actes i jornades, estudis i treballs tècnics, publicacions, etc. Treballaran sempre a partir d'encàrrecs de projectes des de la XCT. Tanmateix ja s'ha esmentat abans que part de l'equip tècnic de la xct també podria funcionar amb diferents fórmules d'externalització com les que es comenten aquí.
- **Voluntaris de la xct**. Persones que col·laboren voluntàriament en la tasca de la xct i d'acord amb la iniciativa GA4 del Programa d'acció de la xct (↗ capítol 3.2).
- **Grups territorials i temàtics**. Dins la iniciativa FQ5 es preveu la possible creació de grups territorials per a l'impuls de la custòdia (↗ 3.2). Aquests

funcionarien com a grups de treball, però si escau també com a equips de treball de la xct sobre el territori. El finançament de la tasca dels grups es concretarà en cada cas, amb recursos que fonamentalment cercaran aquests propis grups en col·laboració amb consell i l'equip de la xct. La relació amb xarxes de custòdia d'altres àmbits territorials (País Valencià, Balears, etc.), a diferència dels grups, que són part de la xct, s'haurà de concretar en convenis entre entitats independents.

4.3 Espais físics, infraestructura i tecnologia

Al I PD aquest apartat era molt detallat, gairebé com un avantprojecte d'espais físics. Ara la xct es troba ubicada al Laboratori de Custòdia del Territori de la Universitat de Vic, on continuarà fins al 2011 en virtut del conveni corresponent. Per això ara s'opta per un redactat més breu i de caràcter exclusivament estratègic.

La XCT disposa fins avui d'una seu principal a Vic, el *Laboratori de la xct*, i d'un seguit d'espais que utilitza sempre amb gratuïtat i de diferent manera (⤴ acta en aquest apartat.

Figura 4.5). Tanmateix el Laboratori de Custòdia del Territori és l'equipament principal que es tracta en aquest apartat.

Figura 4.5 Espais físics de la xct

Denominació	Localització	Ús	Observacions
Laboratori de Custòdia del Territori	Universitat de Vic	Continuat	Oficina tècnica i lloc de treball i reunions de l'equip tècnic
Aulari UVic	Universitat de Vic	Puntual	Espais per a reunions i activitats de la xct
Sales Institut d'Estudis Catalans	Barcelona	Puntual	Reunions del consell de membres, assemblea, rodes de premsa gràcies a la col·laboració de la ICHN
Magatzem 1 - Golfes Laboratori xct	Universitat de Vic	Continuat	Espai amb limitacions estructurals i de càrrega importants
Magatzem 2 – Escola d'Art	Escola d'art de Vic	Continuat	Acord verbal d'ús. Limitacions importants d'accés
Centre de documentació PNZVG	Can Jordà (Olot)	Continuat	Seu del fons documental de la xct
Instal·lacions de membres i col·laboradors de la xct	Arreu del país	Puntual	Espais diversos per a actes i activitats de la xct, principalment formatives i de debat.

El Laboratori de la xct avui és un espai per sota dels 80 m2 on treballen 5-6 persones amb comoditat i es disposa a més de magatzem, office i sala de reunions.

xarxa de custòdia del territori

Amb suport regular de: Departament de Medi Ambient i Habitatge-Generalitat de Catalunya · Fundació Territori i Paisatge-Caixa de Catalunya · Universitat de Vic · organitzacions i persones membres de la XCT

La dimensió de l'equip de la xct, no obstant, serà previsiblement superior en els propers anys i caldrà estudiar formes que permetin disposar de major espai, ja sigui permanent o per a activitats puntuals (reunions, etc.). En el futur seria bo poder pensar en uns espais que arribin als 100 m² com a mínim. A més d'això la xct té unes necessitats creixents d'espai de magatzem que en el futur es podrien organitzar de manera més adequada.

En qualsevol cas durant el II PD la xct no preveu adquirir uns locals propis si no seguir en els locals que faciliti la Universitat de Vic o en d'altres espais de lloguer.

La resta d'espais indicats a la Figura 4.5 es preveu que es segueixin utilitzant durant el II PD.

• **Infraestructures i tecnologia**

Durant aquest II PD podem esmentar les següents previsions en quant a infraestructures i tecnologia:

- La xct treballa en xarxa i el seu àmbit d'actuació és gran. Això suposa una complexitat creixent d'infraestructures i tecnologia a mesura que avança el temps. Durant el I PD el laboratori de la xct s'ha dotat de les instal·lacions informàtiques bàsiques que es van ampliant i renovant a mesura que es necessita.
- És de preveure la progressiva renovació d'equips informàtics i d'altra mena durant el II PD i a mesura que superin la seva vida útil.
- L'espai web és segurament la segona peça en importància per a l'activitat de la xct, i seguirà gestionant-se com fins ara en el sistema de lloguer en un servidor extern.
- Millores i optimització en l'ús i gestió de bases de dades.
- Per al treball en xarxa seria oportú explorar l'ús de tecnologies de veu via internet (Skype) com a forma per abaratir costos i facilitar una comunicació més eficient a diferents nivells (equip tècnic, consell de membres, organitzacions membre, organitzacions col·laboradores).
- No es preveu que la xct hagi d'utilitzar eines de Sistemes d'Informació Geogràfica, però en algun moment del II PD es podrien prendre altres decisions en aquest sentit.
- En quant als desplaçaments físics de l'equip de la xct es preveu seguir utilitzant la fórmula de vehicles privats amb despeses pagades, i si cal amb lloguer de vehicles quan sigui necessari. No es de preveure l'adquisició de cap vehicle durant aquest PD.

També cal destacar que en la gestió organitzativa de la xct es preveu la possibilitat del teletreball, com a fórmula que optimitzi les condicions de treball de l'equip tècnic i permeti un ús més flexible d'espais i infraestructures a la xct. El teletreball no es regula en aquest PD si no que es la direcció i organització interna de la xct la que ha de preveure'n la seva aplicació en cada moment.

5 Com ho mesurarem? Seguiment i avaluació de la XCT

- Amb el capítol anterior hem conclòs el model general del què es pretén que sigui la XCT. Aquest capítol presenta una proposta de seguiment i avaluació dels resultats de la XCT al llarg del temps. Primerament es presenta la proposta general i a continuació els diferents indicadors que es proposa aplicar.

Tot sistema de planificació ha d'incorporar al seu cicle unes tasques de valoració o avaluació dels resultats obtinguts dels objectius proposats de les que se n'obtinguin conclusions i recomanacions a incorporar en futurs exercicis de planificació.

Els objectius i les accions de la XCT (ϕ 0 i 3.1) són diverses i complexes, de cara a aconseguir una major implantació de la custòdia del territori a Catalunya. És essencial, doncs, disposar de mecanismes concrets per al seguiment i l'avaluació de l'actuació i, sobretot, de l'impacte real sobre la conservació del patrimoni de l'acció de la XCT. D'aquesta manera els indicadors han de tenir una relació directa amb les línies d'acció i els objectius que les generen.

5.1 Metodologia aplicada

🏛️ Al I PD es van definir 30 indicadors de resultats. Posteriorment a les memòries anuals de la xct (2002-05) s'han aplicat 20 d'aquests 30 indicadors. En el nou Pla Director alguns d'aquests indicadors es mantenen, d'altres desapareixen i també se n'afegeixen de nous en concordància amb els objectius i línies de treball definides. D'aquesta manera el nombre de nous indicadors s'incrementa fins a 28.

Els indicadors del II Pla Director que a continuació es proposen, integren els indicadors propis de les diferents iniciatives d'actuació (descrites a 3.2). Existeix, però, un cert risc de solapament o que algun dels indicadors no reflecteixi amb exactitud, el conjunt d'accions que pretén integrar.

El grup d'indicadors que es plantegen també volen donar resposta a la contribució real de la custòdia del territori a la conservació del patrimoni del nostre país, és a dir ser indicadors demostratius de la tasca de conservació que s'està duent a terme des de les entitats i els propietaris en les iniciatives i acords de custòdia. Aquests indicadors els anomenem "****indicadors de conservació****" i es troben destacats a la Figura 5.1.

Aquest conjunt d'indicadors han sorgit del debat de la Jornada de Treball del PD el 22 de setembre de 2006, i a partir de la proposta que aquí es planteja s'aplicaran, adaptaran i modificaran progressivament en les memòries anuals de la xct durant el II PD.

5.2 Proposta d'indicadors

Els indicadors del PD xct es separen en:

- **indicadors del funcionament intern** de la XCT (en tant que organització), i
- **indicadors de la tasca externa** desenvolupada per la XCT (i els seus efectes o impactes sobre el territori).

Aquests **indicadors generals de funcionament i tasca** permetran avaluar el seguiment dels objectius generals de la xct (↗ 2.3), i difondre els resultats i la seva valoració. Aquests indicadors generals són resultat de la combinació dels **indicadors de les iniciatives específiques**, que es detallen a les accions l'apartat 3.2, que són els que permeten realitzar el seguiment més concret del dia a dia de la xct, a nivell d'equip tècnic i de consell de membres i que es relacionen amb un objectiu de la xct (↗ Figura 3.2).

La Figura 5.1 i Figura 5.2 següents formulen els indicadors generals de funcionament amb la quantificació mesurada com la tendència que es considera òptima per a cada indicador (en alguns casos s'adjunta el valor òptim i el valor deficient). Noteu que aquests valors i tendències s'interpreten com a òptims durant l'aplicació d'aquest PD, i en aquesta fase d'evolució constant i posterior consolidació de la XCT. A partir de la proposta d'aquestes dues taules, i a partir de la memòria anual de 2007, o si és possible de 2006, es començaran a aplicar aquests indicadors proposats sempre que sigui viable a nivell tècnic i logístic.

Figura 5.1 Indicadors de la tasca externa desenvolupada per la xct

Indicador	Valor o tendència estimada
1. Nombre total d'acords establerts per entitats de custòdia	↑ Que augmenti (350-600)
2. Nombre total d'acords rescindits anualment	0 (òptim) >25 molt deficient
3. Nombre nous acords per any establerts per ECT	25 – 70
4. Superfície afectada pels acords establerts (**indicador de conservació)	que augmenti (250.000-400.000 ha)
5. % d'entitats que fan seguiment dels seus acords de custòdia (una visita sobre el terreny a l'any)	↑ Que augmenti 0-20% deficient 21-50% suficient >50% òptim
6. % d'acords de custòdia amb seguiment on s'acompleixen i respecten els objectius de l'acord (**indicador de conservació)	↑ Que augmenti <60% deficient >60% suficient
7. Nombre d'entitats de custòdia amb compromisos de millora (estratègia de reforçament d'ECT xct)	↑ Que augmenti 50 entitats (òptim)
8. % de compliment dels compromisos de millora de les entitats de custòdia	↑ Que augmenti >50% suficient >80% òptim
9. Nombre activitats de formació anuals	↑ Que augmenti 4 - suficient 8 – òptim

10.	Nombre assistents a les activitats	↑ Que augmenti 150 –suficient 400 –òptim
11.	Nombre publicacions (diverses)	↑ Que augmenti
12.	Nombre visitants web, fòrums...	25.000 (2005)
13.	Nombre d'assessoraments a iniciatives de custòdia	40- Suficient 60- Òptim
14.	Nombre contactes de la Xarxa a nivell internacional	↑ Que augmenti
15.	Nombre aparicions als mitjans de comunicació (impacte mediàtic)	↑ Que augmenti
16.	Nombre d'accions/propostes legislatives, administratives i de suport a la custòdia	↑ Que augmenti
17.	Nombre d'organitzacions membres que participen en algun espai de trobada de la xct (treball en xarxa)	↑ Que augmenti

Figura 5.2 Indicadors del funcionament intern de la xct

Indicador	Valor o tendència desitjada
1. Nombre de membres de la xct	Òptim > 300 150-300 suficient Deficient < 150
2. Renovació de membres de la xct (baixes de socis)	↓ Que disminueixi
3. Capacitat econòmica (ingressos / any)	250.000 suficient
4. Abast territorial (nombre de comarques amb membres)	↑ Que augmenti > 40 - òptim
5. Nombre de treballadors de la Xarxa	Òptim 6-12 Deficient < 6
6. Diversitat dels agents que integren la Xarxa	Que augmenti
7. Nombre de patrocinadors / aliances	Que augmenti
8. % d'autofinançament de la Xarxa	100% no òptim >75% òptim <50% deficient
9. Compliment anual de línies de treball del pla director (segons els indicadors de cada línia)	↑ Que augmenti > 70% òptim
10 Compliment dels objectius anuals	↑ Que augmenti >70% òptim
11 Contribucions realitzades de les entitats de custòdia en el Pla Director de la xct	>70%

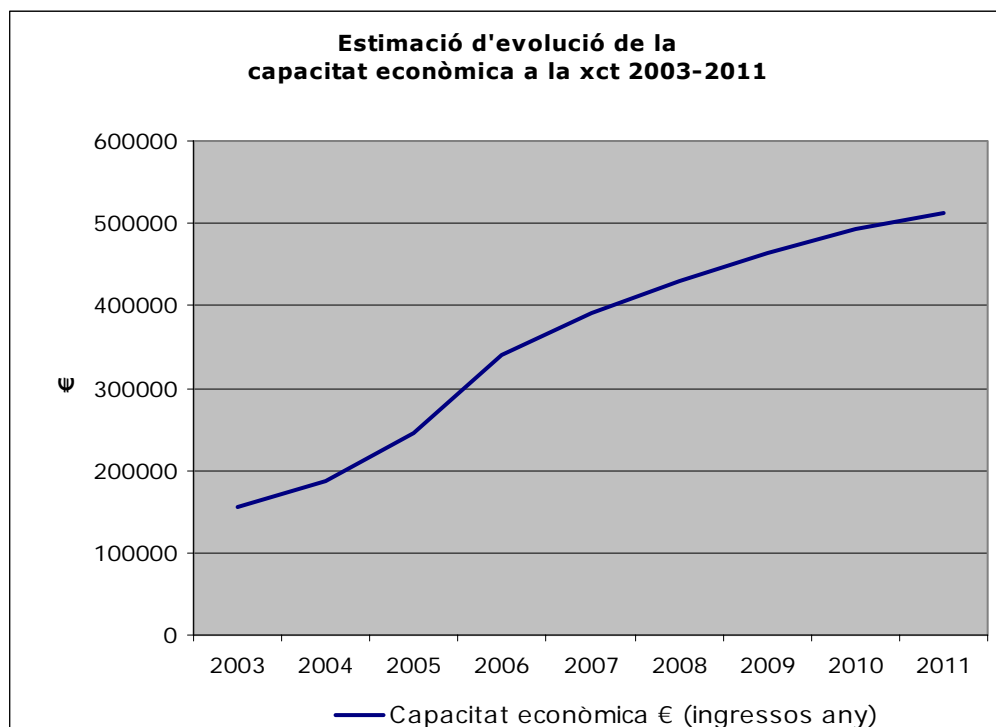
6 Quin finançament necessitem? Pressupost de funcionament

- ▶ En aquest capítol es presenta l'estimació econòmica d'aquest Pla Director, d'acord amb les línies de treball i la organització prevista per a la Xarxa de Custòdia del Territori, que s'ha presentat als capítols 3 i 4.
- 🏛️ Aquest apartat també té un caràcter més estratègic i menys executiu que al I PD. En aquest sentit només es fa una simple estimació de tendències en les grans xifres de la xct, sense arribar al detall executiu del I PD.

Figura 6.1. Evolució de la capacitat econòmica de la xct (valors reals fins 2005; estimat 2006-11)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Capacitat econòmica € (ingressos any)	156.054	186.476	244.233	340.000	391.000	430.100	464.508	492.378	512.074
Augment anual %	---	19%	31%	39%	15%	10%	8%	6%	4%

Figura 6.2

Les figures que obren aquest apartat mostren l'evolució que han tingut fins avui (dades consolidades fins a desembre de 2005), i l'evolució que es preveu per als propers anys. L'escenari que es planteja cal qualificar-lo d'optimista i orientat a la consecució de les previsions fixades en aquest pla director. Cal entendre aquesta previsió d'ingressos en un context molt estimatiu en el qual la previsió d'augment

anual, encara que conservadora, podria ser ben diferent de la que realment esdevingui. Tanmateix a la vista de la gràfica d'evolució anual cal pensar que les hipòtesis plantejades es poden assolir si l'evolució actual de l'entitat es manté.

Tanmateix l'important és que la xct preveu un pressupost a l'alça durant aquest II PD, que superaria els 0'5 M € cap als darrers anys d'execució del pla. Si considerem la possibilitat que els costos d'estructura (administració i direcció) de la xct han de situar-se cap al 18% això representaria uns 90.000 €/any cap al 2011.

No és l'objectiu d'aquest PD comparar la previsió d'ingressos amb una estimació de la despesa necessària per a executar el PD. Optem per deixar que durant l'execució del pla es pugui anar assolint l'ajustament necessari, si cal modificant les previsions en quant a activitat i recursos econòmics. Ho fem així per donar una major operativitat, agilitat i simplicitat a aquest pla director, i una major autonomia de decisió i ajustament als òrgans de govern i executius de la xct, que durant l'aplicació del pla director podran prendre les decisions econòmiques oportunes per poder-lo executar.

Per assolir els objectius econòmics anteriors la xct preveu un total de 13 vies de finançament que relacionem a continuació sense entrar en major detall:

- Finançament estructural / pressupost corrent
- Quotes de membres
- Serveis contractats (per membres o externs)
- Inscripcions en actes i activitats
- Subvencions directes i ajuts públics a projectes
- Ajuts de convocatòries de fundacions privades i similars
- Patrocini i mecenatges directes d'empreses i institucions privades
- Donacions de persones individuals i organitzacions
- Col·laboracions en espècie (materials i serveis)
- Col·laboracions en treball (voluntariat i similars)
- Venda d'espai publicitari (en publicacions de la xct)
- Venda de productes (publicacions, mercat de custòdia, merxandatge...)
- Instruments financers (crèdits, avals, participacions...).

Aquest II PD es preveu executar en un context de major diversitat en quant a formes de finançament de l'activitat i de manteniment del finançament estructural dins uns límits òptims i inferiors al 40% dels recursos de la xct, el què equival a un 60% d'autofinançament. No obstant es planteja un escenari on augmentin els fons públics aconseguits per la xct, a mesura que la custòdia del territori esdevingui una eina més important per a la consecució d'objectius i polítiques públiques. Per contra el finançament de fons privats ha de diversificar-se entre un major nombre d'institucions, encara que això suposi una disminució inicial, i la vinculació a projectes petits i puntuals, i menys a finançament regular. Amb tot això només són unes previsions que es difícil de concretar a llarg termini.

Tanmateix en el context dels indicadors d'avaluació del PD es proposa intentar assolir un 75% d'autofinançament. En aquest context cal definir el finançament estructural com el que es rep d'institucions públiques i privades exclusivament per a les despeses estructurals de l'entitat i l'autofinançament com als recursos, de les fonts que sigui, que no estan lligats expressament a la despesa estructural.

7 Referències

- Alert, J.A., E. Comas, A. González i altres. 2005. *10 dies al bressol de la custòdia del territori. Visita-intercanvi a Nova Anglaterra: un resum*. Documents ocasionals de la Xarxa de Custòdia del Territori, 8. XCT. 43 pp.
- Arquimbau, R., L. Pietx i M. Rafa. 2001. *La custòdia del territori. Una guia per a la implantació a Catalunya*. Fundació Territori i Paisatge. 32 pp.
- Asensio, N., A. Cortina i J. Pietx. 2002. *Opcions per a la custòdia del territori en finques privades. Guia pràctica per a la propietat*. Fundació Territori i Paisatge / Xarxa de Custòdia del Territori. 32 pp.
- Asensio, N., A. Cortina i J. Pietx i H. Collado. 2005. *Opcions per a la custòdia del territori en finques privades. Guia pràctica per a la propietat*. Fundació Territori i Paisatge / Xarxa de Custòdia del Territori. 36 pp. 2ª edició.
- Basora, X. i X. Sabaté. 2001. *La custòdia del territori, una oportunitat per conservar la serra d'Espadà (I)*. Camp de l'Espadà, 5: 15-22. Fundació Serra Espadà.
- Basora, X. i X. Sabaté 2006a. *Custòdia del Territorio en la pràctica. Manual de introducción a una nueva estrategia participativa de conservación de la naturaleza y el paisaje*. Fundació Territori i Paisatge- Obra social Caixa Catalunya/ Xarxa de Custòdia del Territori. 76 pp. 1ª edició.
- Basora, X. i X. Sabaté 2006b. *Seminaris territorials "La custòdia avança, i la teva entitat?" Aportacions al debat sobre el Pla Director de la xct 2007. Documents fora de sèrie*. 18 pp.
- Basora, X., J. Gordi, X. Sabaté i E. Vicente. 2005. *Oportunitats per la custòdia del territori als municipis. Guia pràctica per a ajuntaments i entitats locals*. Fundació Territori i Paisatge- Obra Social Caixa Catalunya/ Xarxa de Custòdia del Territori.
- Collado, H. i G. Mas. 2006. *Viatge d'estudis de custòdia del territori a la República Txeca*. Documents ocasionals de la Xarxa de Custòdia del Territori, N° 9. XCT.
- Collado, H, S. Gili, A. González i X. Sabaté. 2006. *Codi ètic de la Xarxa de Custòdia del Territori*. Documents ocasionals de la Xarxa de Custòdia del Territori, 10. XCT. 12 pp.
- Cortina, A., J.M. Gómez, A. Mirambell i T. Rosembuj. *Estudi d'opcions jurídiques, fiscals i d'ajuts per a la custòdia del territori*. 2005. Departament de Medi Ambient i Habitatge. Departament de Justícia. 75 p.
- Endicott, E. (Ed.). 1993. *Land Conservation Through Public/Private Partnerships*. Island Press. Washington, DC.
- Gregory, D.D. 1972. *The easement as a conservation technique*. IUCN Environmental Law Paper, 1. Unió Internacional de Conservació de la Natura. Suïssa.
- Grup impulsor de la Xarxa de Custòdia del Territori. 2002. *Pla director de la Xarxa de Custòdia del Territori*. Documents ocasionals de la Xarxa de Custòdia del Territori, 1. Inèdit. 69 pp.
- Hilts, S. 2000. *El paper de la legislació pública en l'evolució de la custòdia del territori al Canadà*. Ponència presentada al Seminari internacional de custòdia del territori del Castell de Montesquiu. Fundació Territori i Paisatge. Inèdit. 17 pp.
- Mallarach, JM^a. 2002. *Arrels, significació i bons exemples internacionals de custòdia del territori*. Revista d'humanitats (d'h). volum de Territori i Paisatge. Centre Cultural La Mercè. Ajuntament de Girona – Universitat de Girona.
- Moreno, R. i J. Pietx. 2003. *Primer inventaris d'acords i entitats de custòdia del territori a Catalunya, Illes Balears i Andorra. Informe final*. Informes de la xarxa de Custòdia del Territori, 2. Inèdit. 21 pp.
- Moreno, R. Coord. 2006. *Caixa d'eines per a entitats de custòdia. Documents ocasionals de la Xarxa de Custòdia del Territori, 9*. FTiP-Caixa Catalunya i XCT.

- Moreno, R., E. Sixto, E. del Valle, J. Benito i J. Pietx. 2006. *El Mercat de custòdia del territori. Primer catàleg i oportunitats de desenvolupament. Informe final.* Informes de la Xarxa de Custòdia del Territori, núm.6 Inèdit. 36 pp.
- Pietx, J. i Mitchell, B. 1998. *La custòdia del territori. L'aplicació a Catalunya de les noves tècniques nord-americanes de protecció de la natura i el paisatge en propietats privades.* Butlletí Inst. Cat. Hist. Nat., 66: 141-150.
- Pietx, J. 1995. *Stewardship: The protection and conservation of the wider countryside. An overview and suggestions for application in Catalonia.* Quebec-Labrador Foundation / Atlantic Center for the Environment. Ipswich (Massachusetts, EEUU). Informe inèdit.
- Pietx, J. 2000. *Custòdia del territori, una nueva estrategia de conservación.* Quercus, 169: 20-23.
- Pietx, J. 2002. *La custòdia del territori. Nous mecanismes per a la gestió i la conservació de boscos i finques rústiques de propietat privada.* Silvicultura, 34: 3-5. Centre de la Propietat Forestal.
- Pietx, J. 2004. *Estratègies per al finançament de la custòdia del territori a Catalunya. Resultats d'una recerca. Primer esborrany provisional.* Informes de la Xarxa de Custòdia del Territori, 3. Inèdit. 9 pp.
- Mitchell, B. 2000. *Introducció a la custòdia del territori des del punt de vista Nord-americà.* Ponència presentada al Seminari internacional de custòdia del territori del Castell de Montesquiú. Fundació Territori i Paisatge. Inèdit.
- Saavedra, D. 2003. *Private conservation in Australia and Spain. Land and water Australia visiting fellowship.* Fundació Territori i Paisatge-Caixa Catalunya. Informe inèdit, 55 pp.
- Stahl, T., B. Nyhan i P. D'Aloja. sense data. *La organización cualificante.* Eurotecnet. Comisión de las Comunidades Europeas.
- Stolton, N. i N. Dudley. (Eds.) 1999. *Partnerships for protection: new strategies for planning and management of protected areas.* Earthscan Publications.
- Surinyac, L. i R. Moreno, 2005. *Segon inventari d'acords i entitats de custòdia del territori a Catalunya, les Illes Balears i Andorra. Informe final.* Informes de la Xarxa de Custòdia del Territori, 5. Inèdit. 37 pp.
- Tuxill, J.L. (ed.). 2000. *The landscape of conservation stewardship. The report of the stewardship initiative feasibility study.* Marsh-Billings-Rockefeller National Historical Park, Conservation Study Institute i The Woodstock Foundation. Vermont. 77 pp.
- van Ryn, T. 2000. *El moviment de custòdia als EUA comença el segon segle.* Ponència presentada al Seminari internacional de custòdia del territori del Castell de Montesquiú. Fundació Territori i Paisatge. Inèdit.
- Vernis, A. M. Iglesias, B. Sanz i altres. 1997. *La gestió de les organitzacions no lucratives. Treballant per la millora de les associacions.* Proa-Columna. 185 pp.
- Vidal, P. i Valls, N. 2006. *Model de diagnosi per al reforçament de les entitats de custòdia del territori.* XCT- Observatori del Tercer Sector.
- XCT i Alterco, 2006. *Pla de Captació de Fons i Aliances.* Xarxa de Custòdia del Territori. Inèdit.

8 Annexos

Els annexos d'aquest Pla Director s'inclouen en un document independent amb el seu propi índex. Sol·liciteu-lo a l'Oficina tècnica de la Xarxa de Custòdia del Territori si hi esteu interessats. El contingut d'aquest document d'annexos és el següent:

Annex 1- Organitzacions i persones membres de la xct.

Annex 2-Persones i entitats integrants del Grup de Treball i la Comissió Assessora d'Experts del Pla Director 2007-2011.

Annex 3- Documents de base del DAFO amb acrònims

Annex 4- Escenaris de futur: la xct al 2011

Annex 5- Resultats de l'enquesta del PD de les organitzacions membres xct.

Annex 6- Informe dels Seminaris territorials de presentació del pla director.

Annex 7- Informe de participants, valoració i aportacions a la Jornada de treball del pla director del 22 de setembre de 2006.